

Ekim Devrimi 100. yılında yeni devrimleri müjdeliyor!

Ekim Devrimi'nin 100.yılında bugünün somut koşullarında devrimin güncelliği için savaşmaya devam ediyoruz!

toplumsal özgürlük

facebook.com/ToplumsalOzgurlukPartiGirisimi twitter.com/toplmsalozgrlk

2 TL / Aralık 2017

Metalde mücadele

İrfan KAYGISIZ

Metal işkolunda grup toplu sözleşme görüşmeleri başladı. Metal işkolunda SGK'ya kayıtlı yaklaşık 1.5 milyon işçi çalışmakta ve toplu sözleşme görüşmeleri ise 176 işyerinden 120 bin işçiyi ilgilendirmektedir. Sözleşme, sektör için sonuç yarattığı kadar, başka sektörler için de sonuç yaratmaktadır.

Devamı 8. sayfada

Kıyıdaki Türkiye

Perihan KOCA

"Olağanüstü" lafzına hakkını teslim eden çok özel bir tarihi yaşıyoruz.

Öyle ki; her şeyin ve her anın devinim halinde olduğu, zamanın yitime uğrayıp olağan olanın durağan ritmine çarpıp dağıldığı, bulanıklaştığı, son derece akışkan yeni bir zaman dilimindeyiz. Henüz kimliğine tam kavuşamamış melez bir dönemde, her an renk değiştiren bir geçiş evresindeyiz.

Öyle ki; mevcut devlet/iktidar mekanizmaları, otoriterleşme, faşistleşme biçimleri, toplum/birey ve devrim tanım ve tahlilleri de yeni zamanın akışkanlığı içerisinde alabildiğine farklılaşıyor.

Kaosa doğru akıp duran Türkiye'nin ahvali de öyle. Artık eski tanımlar, eski argümanlar, eski yönetme, eyleme, yıkma ve...

Devamı 3. sayfada

Halk kendisini savunmalı, umut halkta!

Egemenlerin bir toplumsal cehennemde yaşamaya mahkum ettiği ve istediği gibi aldatarak koyun gibi güdebileceğini sandıkları halkın, bir adım öne atması ve kendi ihtiyaçlarını savunması gerekiyor.

Artık herkesin "Her an her şey olabilir" dediği ve gerçekten de öyle olan bir durumun içindeyiz.

Evet, mesela, savaş çıkabilir ya da ekonomik kriz yaşanabilir, değil mi? Bunlar gerçekleşirse kim şaşırır? Peki, başka bir şeye gerek var mı, savaş veya ekonomik kriz, bir toplumun yaşayabileceği en ağır travma değil mi?

Toplumsal yaşamı cehenneme çevirecek bu ikisinin yanında duran bir diğer olasılık ise, toplumsal parçalanma! Toplumun birbirine düşman etnik ve inanç kimliklerine ayrışması, çıkışı olmayan bir çıkmazda yaşanacak kabuslara uygun bir zemin olmaz mı?

Neoliberal soygun politikalarıyla sürekli daha fazla yoksullaşan emekçiler ve her geçen gün aralarına yenileri katılan işsizlik cehenneminde yananlar, cinayet ve aşağılanma terörü altında ezilen kadınlar, içine sürüklendiğimiz felaketin başka gerçekleri olarak sivriliyor.

Üstelik, olup biten her şey, 15 Temmuz sonrasında hızla sivrilip belirginleşen devlet krizi koşullarında yaşanıyor. Devletin en temel güçleri birbirine güvenmiyor.

Sahte umutlar sönüyor

Ama, televizyonlara ve gazetelere bakarsak, gerçekte yaşadığımızdan çok farklı yaşadığımıza ve ilerideki çok daha güzel günlere inanmalıyız. Aylar, günler geçtikçe, medyanın yaydığı sahte umutlar sönüyor ve içine sürüklendiğimiz çok yönlü felaket daha iyi anlaşılabiliyor.

Bu gidişe kim dur diyebilir? Yaklaşan felaket, kaderimiz mi, onu engelleyemez miyiz?

Aslına bakılırsa, sadece hükümet güçleri değil, bütün bir sistem çürümüş durumda. Sahiden umut veren ve diktatörlüğe seçenek olabilecek bir sistem gücü de yok!

Şimdi, tarih halkı sahneye çağırıyor! Evet, egemenlerin bir toplumsal cehennemde yaşamaya mahkum ettiği ve istediği gibi aldatarak koyun gibi güdebileceğini sandıkları halkın, bir adım öne atması ve kendi ihtiyaçlarını savunması gerekiyor.

"İYİ" Parti

Akşener'in partisinin misyonu, alarm veren sistemi yıkıp yenisini inşa etmek değil, sadece tamir etmek.

2

Diriliş mi çürüme mi?

İdeolojik planda, eğitime, kültüre, sanata yapılan gerici müdahaleler toplumsal çözülmeyi ve çöküşü hızlandırıyor.

5

AfD'nin yükselişi

Almanya'daki seçimler alternatif bir sosyal cephe oluşturulmasının aciliyetine işaret ediyor.

10

İsyanın adı: Helin

Gamze ÖZKÖK

Münevver, Özgecan, Ceylin, Ceren, Helin ve daha niceleri… Her gün katledilen onlarca kadından sadece biri; Helin Palandöken… İstanbul Aydınlı mahallesinde yaşayan, 17 yaşında bir lise öğrencisi. Lise çıkışında bir erkek tarafından hunharca katledildi.

Erkek şiddeti salgın gibi yayılıyor

Erkek şiddeti artık nefes aldırmayan bir hızla yayılıyor ve çoğalıyor.

Devamı 13.sayfada

Erdoğanizm'in yeni eğitim sistemi

Erdoğanizm, kaynağını İslam'ın gerici yorumundan alan, sınıf egemenliğine dayalı, sosyolojik doktrin.

Hasan DURKAL

Eğitim sistemi tarihimiz boyunca bir istikrara kavuşmamış olsa da, en kaotik dönemini şimdilerde yaşıyor. Evet, eğitimde geniş bir dönüşüm sürecinin içerisindeyiz. Bir yandan müfredat değişikliği, bir yandan özel okulların yaygınlaştırılması, bir yandan sürekli değişen sınav sistemleri, bir yandan değişen yönetmeliklerle önü daha da açılan imam hatip liseleri, eğitimde çok yönlü bir değişim yaşanmasına neden oluyor.

Daha çok İslamlaşma ve gericileşme olarak tartışılan bu süreç aslında tek bir kaynaktan (Erdoğan'ın temsil ettiği İslam'dan) beslenmiyor. Bu büyük oranda doğru ve birincil önemde. Ancak bu dönüşümün bir diğer ekseni neoliberalizmdir. İşin bu boyutunu tartışmaya katmadan yapılan değerlendirme eksik kalacaktır.

Devletin sembolik iktidarı

Fransız sosyolog Pierre Bourdieu devletin iktidarının tesis edilmesinde şiddet, ekonomi ve kültürel araçların tekelleşmesinin yanı sıra, bu düzenin devamlılığını sağlayacak bir "sembolik iktidar"dan da bahseder. Sembolik iktidar, merkezileşen ve tekelleşen kurumlara meşruiyet ve değer verip, onların toplumsal alanda ve kitlelerin zihninde kusursuz bir şekilde işlemesini mümkün kılan iktidar türüdür.

Devamı 7. sayfada

POLİTİKA

İktidar partisinde bütünlük kaybolurken

Parti içi çürüme artıyor

Kimsenin yanındakine güvenmediği, Erdoğan'ın hiç kimseye güvenmediği, etrafı hesapçı, çıkarcı insanlarla dolu bir parti… Buna çözülme demekten çok, çürüme demek daha doğru olacaktır.

Meral ÇINAR

İktidara yakın medya kuruluşlarının, son zamanlarda gazetelerinde ve televizyon kanallarında kullandıkları dili incelemekte fayda var. Zira bize giderek sürüklendiğimiz kaos ve AKP/Erdoğan hükümetinin içerisinde bulunduğu çözülme-çürüme hakkında oldukça fikir veriyor.
Bolca milliyetçilik güzellemesi, kışkırtılan militarizm, yüceltilip azdırılmış erkeklik ideolojisiyle süslenmiş, köşe yazıları, haberler, diziler ve TV programları…

Aklın tutulma noktası

Her fırsatta itinayla dış mihrakların "hain" planlarından, ülkemizi bölmeye çalışmalarından falan dem vururlardı. Mağdur edebiyatı artık yeterince tutmuyor olacak ki, şimdi ise, Avrupa Birliğinin giderek çözülmeye başladığından, ABD'nin eski gücünü kaybettiğinden; bunun karşısında Türkiye'nin giderek güçlendiğinden, korkmadan durmadan ilerlememiz gerektiğinden bahsetmeye başladılar.
Aklın tutulma noktası burası olmalı. Türkiye'nin bu ekonomik, rejim, devlet krizleri içerisinde güçlü olduğunu ve aynı hatalarla tam gaz devam etmesini savunmak için ya ruhuna kadar körleşmiş olman gerekir, ya da büyük bir korku içerisinde olduğun anlamına gelir.
İşlediğin suçlardan, yaptığın hatalardan, bir oda uzağındakilerden, yarattığın düşmanlardan o kadar çok korkarsın ki; tedirginlik seni ele geçirir, o tedirginliğin yarattığı gerginliğin tutsağı olursun.
Bu söylemlerden de anlayacağımız üzere; aklıselim, soğukkanlı, derinlikli ve rasyonel politik hamleler bekleyemeyeceğiz kendilerinden. Panik halinde, saldırgan ve yüzeysel siyasi tarz kendini devam ettirecek.

Lafla siyaset gemisi yürümez

İç politikada farklı toplumsal güçlerin hareketleri ve kriz dinamikleri AKP/Erdoğan iktidarını bir toparlanmaya zorluyor. Bu durumu ilk olarak kitleleri militarizm, milliyetçilik ve erkeklik sloganlarıyla kışkırtıp gergin tutarak aşmaya çalıştığı aşikâr. Fakat bu arada dış politikada soğukkanlılık giderek yok oluyor. Küresel güçlere, ABD emperyalizmine karşı halkçı lider pozları -gerçekte öyle olmadığında- ciddiyetsizlikten öteye gidemiyor.
Asıl toparlanma hamlesi ise parti içi restorasyon. Erdoğan'ın "metal yorgunluğu olan partiye zarar vermeden ayrılsın" söyleminden hemen sonra bazı belediye başkanlarının istifaları istendi. Referandumda yaşanılan oy kaybından hemen sonra yapılan anket çalışmalarında, bu isimlerin AKP'nin oy kaybında ciddi etkileri olduğu fikrine varmışlar. Eh Melih Gökçek konusunda haksız da sayılmazlar.
Bir diğer sebep ise FETÖ suçlamaları. Herkes çıkarları doğrultusunda bir diğerini FETÖ'cü olmakla suçluyor.
FETÖ'ye bulaşmamış bir Allah'ın kulu yokken, doğru FETÖ'cüyü bulmak da giderek zorlaşıyor olmalı.

Çözülme mi, çürüme mi?

Kimsenin yanındakine güvenmediği, Erdoğan'ın hiç kimseye güvenmediği, etrafı hesapçı, çıkarcı insanlarla dolu bir parti… Buna çözülme demekten çok, çürüme demek daha doğru olacaktır.
İstifa taleplerinin asıl nedeni ise daha çok parti içi asabiyeti yükseltmek. Erdoğan önümüzdeki günlerin daha gergin geçeceğini hesap ediyor olmalı…
Bu gerilim bugüne kadar AKP'yi ayakta tutan bir işlev gördü, Erdoğan da bunu kullanmaya devam ediyor. Ama parti içi dengeler veya taban örgütlenmeleri bu gerilime daha fazla dayanamayabilir.
Sonuçta gerilim en yüksek aşamasında ya deformasyon ya da kopma sonucunu doğurur.
Bu kopuştan da herkes nasibini alır. İşte Erdoğan da diktatörlük yolunda daha fazla düşman yaratıp sonra da onların bir gece ansızın gelmesinden korkarak yaşayacağı -her diktatörün yaşadığı gibi- hazin bir kopuşa doğru sürükleniyor.

CHP, sağından da kuşatılıyor...

"Geçmişin arabalarıyla hiçbir yere gidemezsiniz"*

Kılıçdaroğlu Dünya Demokrasi Formunda "güç birliği" yapacağız diye malumun ilanını yaptı. Bu güç birliğinin yine sağdan güç alacağı aşikâr.

Meral ÇINAR

CHP sanılanın veya umulanın aksine, Türkiye Cumhuriyeti devleti için tarihsel rolünü her an yerine getirmeye hazır ve devlet aklının sınırları ötesine geçmeyen/geçemeyen parti geleneğini sürdürüyor.
AKP iktidarı boyunca, en güçlü muhalefet partisi olmasına rağmen, iktidar politikaları çıkmaz yola her savrulduğunda, devletin bekası uğruna koşup yetişen bir CHP klasiğiyle karşı karşıya kaldık. Şimdi devlet çeşitli krizlerle boğuşurken, CHP de devletin ve rejimin giderek değişen yapısına ayak uydurmaya çalışıyor.

Aynı tas aynı hamam

Adalet yürüyüşü ile birlikte CHP içerisindeki sosyal demokrat duruşun bir an için öne çıktığı bir gelişme yaşanmıştı. Fakat böylesine önemli ve dinamik bir çıkışın ardından örgütlenen Adalet Kurultayında gördük ki; CHP'nin adalet arayışı, başkanlık koltuğunun adaletli paylaşımıyla ilgiliymiş.
CHP içerisinde bulunan demokratik güçlerin etkisini hafife almadan söyleyebiliriz ki, CHP'den halkçı ve bulunduğu konumdan daha demokratik bir çıkış beklemek aymazlığından uzaklaşmamız gerekiyor. O güçlerle ilişkilenebileceğimiz başka zeminler yaratmalıyız.
Diğer yandan, CHP içerisindeki ulusalcı kanadın başlattığı, ama parti içi demokrasinin yollarını tıkayan Kılıçdaroğlu nedeniyle gün yüzüne çıkmayan tartışmalar ve eleştiriler, İYİ partiye doğru kopuşlarla birlikte yeniden gündeme taşınıyor. Şimdiden İzmir milletvekili olan Aytun Çıray istifasını verip, İYİ partiye katıldı bile.

Merkez sağa doğru yönelimler

Adalet yürüyüşünde ve kurultayında yer almayan veya alamayan bu duruşun ciddi bir kopuşa sürüklenmesinden korktukları çok belli. Kılıçdaroğlu'nun politik söylemlerinden ve yönelimlerinden de anlayacağımız gibi bu yönde önlemler alınmaya başlanmış. Bu yüzden CHP'de önümüzdeki dönemlerde ulusalcı kanadın sesinin yükseleceği yönünde bir tespit yapabiliriz.
Bu kavga başkanlık rejimine karşı değil, bu kavga kimin başkan olacağıyla ilgili demiştik. CHP bu sözümüzü doğrular nitelikte bir seçim stratejisi hazırlamış. Kılıçdaroğlu Dünya Demokrasi Formunda "güç birliği" yapacağız diye malumun ilanını yaptı. Bu güç birliğinin yine sağdan güç alacağı aşikâr. Yeniden bir Ekmeleddin İhsanoğlu vakıası yaşayacağız anlaşılan. Parti içerisinde merkez sağda duran ve 2010'da istifa eden İlhan Kesici ismi, CHP'nin veya güç birliğinin başkan adayı olarak kulislerde dolaşmaya başlamış.

Tek çare CHP değil

CHP tüm yenilik çabalarına rağmen, en son seçim stratejisi ile birlikte de gösterdiği gibi, kitlesel herhangi bir hareketi demokratik yönde ileriye götürebilecek, gerçek bir politik programa sahip değil.
Adalet Kurultayıyla birlikte ayyuka çıktı ki, oradaki kitle bir şeylerden oldukça rahatsız ama bu rahatsızlık karşı bir iradeye dönüşecek ruhtan ve örgütlü yapıdan oldukça yoksun.
Türkiye sosyalist hareketinin artık CHP'yi yenilemek ve değiştirmek gibi köhne bir yönelimden uzaklaşıp; toplumsal muhalefeti kapsayıcı bir demokratik program etrafında toparlaması gerekmektedir. Elbette bunun hedefi eski "despotik Cumhuriyet rejimini kurtarmak" değil; yeni "Demokratik Cumhuriyeti" kurmak olmalıdır.
*Maksim Gorki

Farklı tas aynı hamam : "İYİ" Parti

Göbek bağı despotik devletçi zeminine bağlı olan Akşener'in partisinin misyonu, alarm veren sistemi yıkıp yenisini inşa etmek değil, sadece tamir etmek. Umut besleyip de methiye dizenlere bizden söylemesi...

Juliana GÖZEN

Özellikle 15 Temmuz sonrasında OHAL ile yönetilmeye çalışılan ve Ortadoğu'da Kürt korkusu politikalar ile yalnızlaşan Türkiye'de, sermayenin büyümesi risk altında. Hatta sermaye kan kaybetmeye bile başladı.
Eski istikrarlı günlere dönme amacıyla, dışa bağımlı Batı destekli sermayenin güvenliğini sağlamayı amaçlayan bir toplumsal restorasyon hamlesi olarak Meral Akşener öncülüğünde İyi Parti'nin düğmesine basılmış olduğunu görüyoruz.
Adalet Yürüyüşü ile CHP üzerinden bu hamleyi yapmayı deneyen sermaye, istenilen darbeyi indiremediği için şimdi küresel güçlerin de belli ki desteğiyle Akşener üzerinde aynısını deniyor.
Esasen CHP'nin bu restorasyon hamlesinde yetersiz olacağını ve aynı zamanda CHP ile AKP'nin kemikleşmiş kitlesinde pek sonuç alamayacağını anlayan sermaye bu restorasyon hamlesine CHP'ye ek olarak Akşener'i de devreye soktu.

Kendine her "İYİ" diyen iyi olsaydı...

Siyasi geçmişinde Mehmet Ağar, Abdullah Çatlı gibi devletin pislikleri içerisine yuvalanmış isimlerle buluşan, derin devlet bağları içerisinde ve devletin her koşulda her şeyi yapabileceğini savunarak siyaset yürüten bir isim Meral Akşener. "İYİ"miymiş siz düşünün artık.
Ciddi bir "öne çıkarma" kampanyasını arkasına alarak Anıtkabir ve türbe ziyaretini gerçekleştiren, Ahlat'ı hareket noktası seçen Akşener'in İyi Parti'si ancak beklenen çıkışı da sağlayabilmiş değil.
Kurucular kuruluna istenildiği kadar yansımamış "merkez sağ parti" görüntüsü, büyük çoğunluğunu Bahçeli'den rahatsız olarak kopan ülkücülerin oluşturması, İyi Parti'den beklenileni karşılamıyor.
Ancak buna rağmen İyi Parti'nin kuruluşuyla güç dengelerinde değişiklikler oldu şimdiden. MHP'yi iktidara göbekten bağlayan ve şimdi iyice erimeye doğru götürecek olan Akşener'in çıkışı, adalet yürüyüşünde dirilir gibi olan ancak hala ölüden farksız CHP'yi sağdan kuşatmış durumda. AKP'nin karşısında alternatif olabilmek için sürekli sağa kaymaya çalışan CHP açısından durum zor.

Sermayenin İyi Parti'si

Çıkışını bol keseden demokrasi, özgürlük, hukuk devleti söylemleri ile yapsa da, esasen "Erdoğansız" AKP ve kontrol edilebilir neoliberal ılımlı milliyetçi-İslam ekseninde kendini var ediyor İYİ Parti.
Göbek bağı despotik devletçi zeminine bağlı olan Akşener'in partisinin misyonu, alarm veren sistemi yıkıp yenisini inşa etmek değil, sadece tamir etmek. Umut besleyip de methiye dizenlere bizden söylemesi...
Kürt sorununda; devletin şimdiye kadar izlediği ve uyguladığı çözümsüzlüğü esas alan politik bir yönelimden fark barındırmayan İyi Parti programının yaşamda uzun süre nefes alıp vermesi pek de kolay olmayacak. Tıpkı şimdilerde iktidarın Kürt fobisinden kaynaklı Ortadoğu'da nefessiz kalması gibi.

Akşener gerilimi

İyi Parti'nin AKP'nin var olan gerilimlerini arttıracağı aşikar. Gücün zirvesine tek başına yerleşmeye çalışırken "Hop" diyen sermayenin hamlesiyle yürüyüşü daha da zorlanacak Erdoğan'ın. Fakat toplumsal dinamikler açısından demokratik bir dönüşümün değil aktörleri farklı amaçları aynı bir projenin ve mücadelenin artacağının habercisi.

POLİTİKA

Ekim Devrimi'nin serpiştirdiği tohumlar, zamanın şimdisinde yeşeriyor!

"Bütün mümkünlerin kıyısında" Türkiye

Tarih bangır bangır "bizi" çağırıyor... Sosyalistleri, devrimcileri, halkçı toplumsal güçleri. Ama eskinin devrimci ahvaliyle gitmeyeceği aşikar. Zamanın ruhunu yakalayan kaosun devrimcileri olmaya, tarih yapıcı kurucu bir siyasete ihtiyacımız var.

Perihan KOCA

1. sayfadan devam

Yaratma yöntem ve metodları bugünü kavramaya ve kucaklamaya yetmiyor. Hem devlet/iktidar/sermaye güçleri açısından hem de devrimci halkçı toplumsal güçler açısından.

İçerisinden geçtiğimiz tarihsel olayların karmaşıklığı ve çok yönlülüğünü gören bir yerden, zamanın ruhu, dönemin görev ve ihtiyaçları başka.

Paradigma krizde

Kapitalizmin açmazları, neoliberal paradigmanın krizi ve iflasa doğru sürüklenişiyle sürüyor.

Ve içerisinde barındırdığı tüm bileşenler sarsılıp zorlanarak yol alıyor, çok kutuplu bir zeminin hegemonik buhranlarını yaşıyor ve ama yeni kıyafetler giyerek, çoklu hamlelerle kendini daha güçlü ve topyekün var edebileceği yeni çıkış yolları arıyor.

Türkiye için de yeni çıkış yolları aranıyor, restorasyon zemini yoklanıyor, yeni liderlik projeleri üretiliyor. Malum, ABD-AB-Rusya üçgeninde bir oraya bir buraya denklemin içinde yer tutmaya çalışan AKP/Erdoğan bıçak sırtında. Her güç kendi manevrasını yapıyor. Bir yandan batılı güçler, öbür yandan Ortadoğu'dan gelen basınç, bir yandan Kürtler, devrimci, demokrat güçler.

2019'a giden yolda, Erdoğan/AKP sağından ve solundan kuşatılarak, içerden ve dışardan baskılanarak, eli giderek zayıflayarak ilerliyor.

Türkiye'de herkesin bildiği sırlar ortaya saçılalı çok oldu.

Ardı ardına işlenen suçlar, cinayetler, yolsuzluklarla iktidar; ifşanın teorizasyonunu "kandırıldık" başlığı altında toplamıştı, şimdi o başlık genişliyor.

Zarrab "kahraman" olmaktan çıkarılıp, itirafçı pozisyonuna kaydırılarak, "ADB kumpası" tezi ile dolaşıma sokuluyor.

ABD-Türkiye ilişkilerinin merkezine oturan Zarrab davası ile AKP'de içerideki panik ve kriz şiddetleniyor.

Ortadoğu siyasetinde de benzer sancılar çekiliyor. Her söylemini bir bir geri çekmek zorunda kalan iktidar Astana görüşmelerinden sonra, Rusya-İran-Türkiye zirvesi ile "masaya oturmam" dediği tüm güçlerle masaya oturacağı günlerin arifesinde.

Bölge siyasetinde de şimdilerde Afrin'e yönelim dolaşıma sokulsa da, Kürdistan coğrafyasında hedeflenen hiçbir mevzi kazanılamadı. Aksine her hamle bumerang misali geri tepki.

Erdoğan'ın garantisi kim?

Peki Erdoğan'ın Başkanlığını kim garanti altına alacak partisi mi, seçimler mi?

Her yandan kuşatma altında olan iktidar, henüz kendi iç hesaplaşmalarını görmüş değil. Her an kendi iç çatışmaları ve zorunlu tasfiye süreci patlak verebilir öyle değil mi?

Seçimler ise, artık Türkiye'de iktidarın gayrimeşru oyuncağı. Ve bunu herkesin bildiği gibi iktidar da pekala biliyor, ondandır ki, 2019'dan önce her şeyi garanti altına almaya çabalıyor.

Ki zaten ibre sandığı gösterdiğinde kim oradan "demokrasi ve özgürlük" umacak?

7 Haziran'da, 1 Kasım'da, 16 Nisan'da oyları yok sayılan halk mı? Gericileştirilen, niteliksizleştirilen, belirsizleşen eğitim sistemine çocuklarını göndermek zorunda kalan anne-babalar mı? Geleceksizleştirilen gençler mi? Torba yasalarla ekmeği ve onuru elinden alınan, borçlandırılan, güvencesizleştirilen, ölümle burun buruna çarpışan işçiler mi? "İsteseler de istemeseler de" kadın düşmanı yasalar geçecek denen, yaşamın dışına atılan kadınlar mı?" Rahatsız olsalar da olmasalar da" nükleer santralleri yapacağız denen yaşam savunucuları mı? Yok sayılan halklar, inançlar mı?

Seçimin takvimine, oy oranlarının matematiğine göre hesap kitap yapılamayacağı ortada.

Düzen siyaseti kendi sınırına geldi, tıkandı.

Peki, kim kimin ipini çekecek, restorasyon projesine eklemlenerek veren liberallerin medet umduğu üzere ABD mi, AB mi, Rusya mı? Ya da onların düzen içi projeleri mi, İyi Parti mi, CHP mi?

Yarın değil şimdi!

Dün-bugün ve yarın arasında bir yol ayrımındayız.

"Şimdi"nin devrimciliğine soyunanlar, tarih yapıcı rol oynayanlar kazanacak.

Zira, yarına havale edecek, 2019'a randevu verecek, başkalarından medet umacak hiçbir politik gündemimiz yok.

Tarih bangır bangır "bizi" çağırıyor... Sosyalistleri, devrimcileri, halkçı toplumsal güçleri.

Ama eskinin devrimci ahvaliyle gitmeyeceği aşikar.

Zamanın ruhunu yakalayan kaosun devrimcileri olmaya, tarih yapıcı kurucu bir siyasete ihtiyacımız var.

Taşları yerinden oynatacak zengin taktik hamlelerle toplumun tüm hücrelerine sızan, kuşatan bir konumlanışı "şimdi" de yaratabiliriz.

Ekim Devrimi'nin serpiştirdiği tohumlar, zamanın şimdisinde yeşeriyor!

Ekim Devrimi 100. yılında yeni devrimleri müjdeliyor!

Lenin'in sözüyle, "devrimler, ezilenlerin ve sömürülenlerin şölenidir ve onlar devrim sürecinde yeni toplumsal ilişkilerin kurucuları olarak devrimci ilerlemenin terazisine vurulduğunda mucize sayılabilecek şeyleri hayata geçirebilirler."

TÖPG

1917 yılı Rusya'da uzun bir süredir devam eden sınıflar savaşımının nihayete erdiği, çelişkilerin proletarya lehine çözümlendiği devrimlerin yılıdır. Şubat ayında, ekmek ve barış için protesto gösterileri düzenleyen işçi kadınların isyanı, ardından yayılan protestolar ve grevlerle "Şubat Devrimi" başlamıştı. Hükümetin istifası ve Çar'ın iktidardan feragat etmesinden sonra geçici hükümet kuruldu. Daha da önemlisi, devrim sürecinde 1905 Devrimi'nde ilk defa ortaya çıkan "Sovyetler" yeniden sahneye çıkmış oldu. Böylece fiilen bir ikili iktidar oluşmuş oldu.

O dönemde Rusya'da kullanılan takvime göre 25 Ekim, bugünkü takvime göre 7 Kasım 1917'de Kızıl Muhafızlar birlikleri koordineli eylemlerle St. Petersburg'u ele geçirdi. Böylece Büyük Sosyalist Devrim gerçekleştirilmiş oldu. Burjuva yazarlara göre, o dönemlerde Rusya'da Şubat ayından Ekim ayına kadar olanlar "demokrasi serüveni"ydi. Bu kesime göre Ekim Devrimi de, Bolşeviklerin bir darbesi olarak görülüyor. Fakat biliyoruz ki devrimi yapan kitlelerdir. Bolşevikleri devrime itenler; Sovyetler, işçiler, köylülerdir. Geçici hükümet ne barışı getirebilmişti, kitlelere ne ekmek verebilmişti, ne de köylülere toprak dağıtabilmişti.

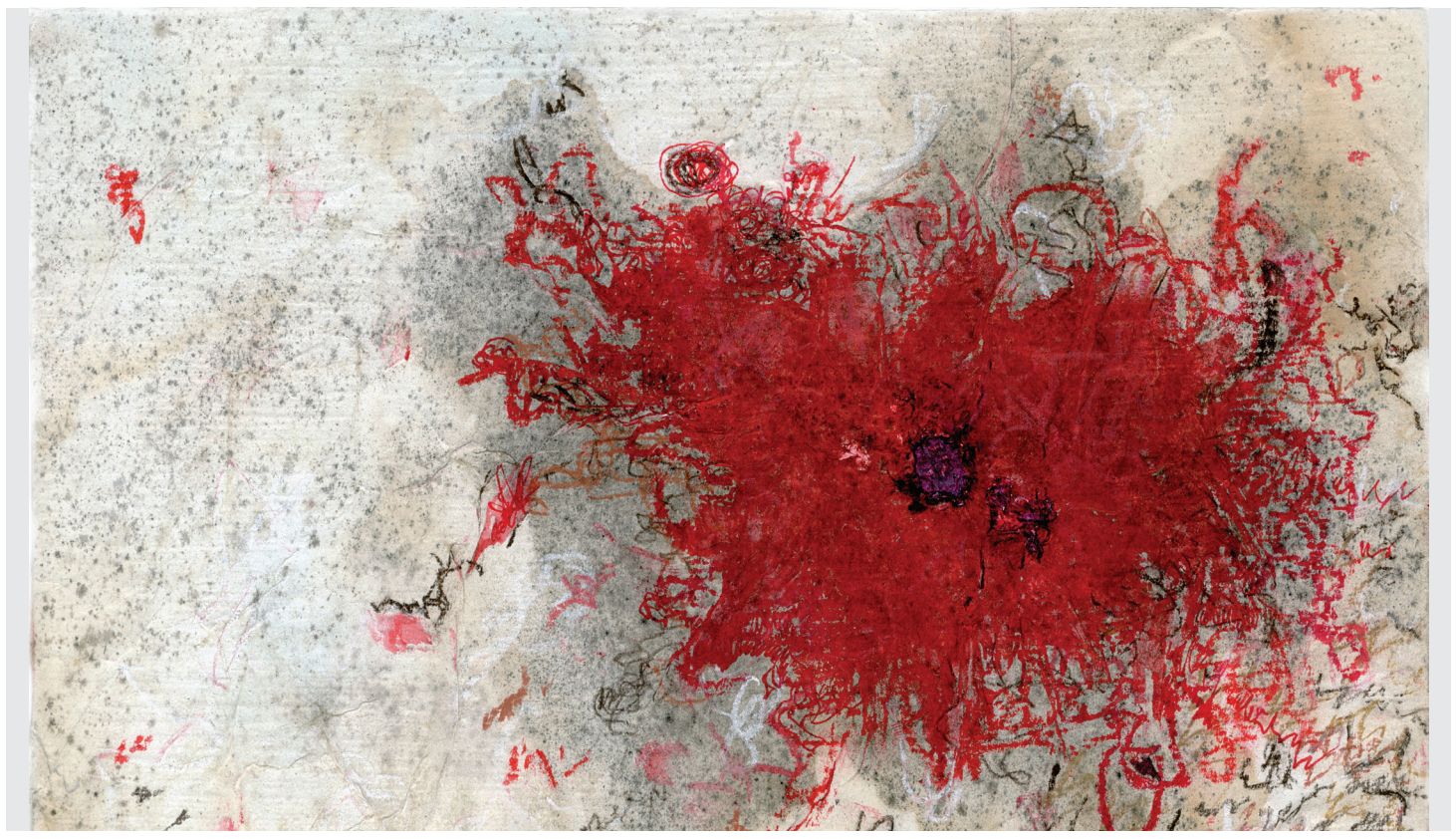

Ekim Devrimi, bütün 20.yüzyılı boyunca anti-faşist, anti-emperyalist ve anti-sömürgeci mücadelelerin kızıl feneri oldu. (Resim: Cy Twombly)

Ekim Devriminin etkileri

Ardından süren yıkıcı iç savaşa rağmen, Ekim Devrimi'yle birlikte Rusya'da büyük sıçrama yaşandı. Gerici ve baskıcı rejim/sistem yıkıldı, çoğu zaman açlık ve sefaletle karşı karşıya kalan işçi ve köylülerin maddi ve manevi durumunda büyük iyileşmeler yaşandı. Üretim araçlarının özel mülkiyeti kaldırıldı. Üretim araçları kamulaştırıldı. 8 saatlik işgünü, genel oy hakkı, yıllık izin ve barınma hakkı, toplu ulaşım hakkı, herkes için boşanma hakkı, kürtajın yasallaşması, eşcinsel evlilik hakkı gibi haklar elde edildi. Bunun yanında kültür ve sanat alanında en zengin ve en yaratıcı dönemlerden biri yaşandı. Ekim Devriminin etkileri sadece Rusya ve Sovyet dünyasıyla sınırlı değildi. 1917'nin dünyasında, birkaç ülkenin ve birkaç yüz zengin kapitalistin bütün dünya üzerinde tahakküm kurmuş olduğu bir durum söz konusuydu. Dünya nüfusunun ezici çoğunluğu sömürge ya da yarı-sömürge şeklinde yaşıyordu. Ekim Devrimi bu düzeni bozdu ve etkileri dünya genelinde yankı buldu. Ekim devrimi çeşitli sosyalist devrim girişimlerini tetikledi. Bu devrimlerin başarısız kalmasıyla Sovyet Cumhuriyeti emperyalist müdahaleye karşı yalnız kaldı. Fakat devrim, bütün 20.yüzyılı boyunca anti-faşist, anti-emperyalist ve anti-sömürgeci mücadelelerin kızıl feneri oldu.

Kapitalizm zorlandı

2. İspanya Cumhuriyetinin kuruluşunda devrimcilerin öncülüğü, Fransa, Yunanistan, Yugoslavya, Yunanistan ve İtalya'daki Faşizm karşıtı direnişlerin komünistler tarafından örgütlenmesi, Avrupa'da devrimin güncelliğini şiddetle yeniden dayatmıştı. Bu devrimci dalga, İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan sonra yine dünyanın çevre ülkelerine geri gelip yer yer komünist önderlik altında anti-sömürgeci, anti-emperyalist ulusal kurtuluş savaşları ve devrimlere yol açtı. Çin'den Küba'ya, Mısır'dan Cezayir'e kadar uzanan bu isyan hattı, Sovyetler Birliği'nin varlığından ve deneyimlerinden esinlenerek ve Sovyetler Birliği'nin maddi ve askeri desteğiyle, emperyalizmin egemenliğini ciddi bir şekilde sorgulattı. Ve elbette 68 dalgası, Batı'da da yeniden ve bir sürü farklı mücadeleyi kapsayarak, kapitalizmin zincirlerini zorladı.

Bolşevik duruş

Ekim Devrimi'ni Bolşevik Parti gerçekleştirmedi. Bolşevik Parti, Lenin liderliğinde geniş halk kitlelerin öncülüğünü yaptı sadece. Nesnel ve öznel koşulları doğru ve teorik ve pratik anlamda derin bir şekilde anlayarak bu öncülüğü yapabildi. Bolşevik duruş Lenin'de vücut bulmuştur ama Lenin'le sınırlı kalmamıştır.

Lenin'in şahsında, Lenin'in bilincinde dile gelen, adı bilinen veya bilinmeyen diğer tüm Bolşevik kahramanların bitmeyen devrimci mücadelesinde somutlaşan o mücadele kendisini taktik savaş yeteneği kendisini, vuruş gücünü yoğunlaştırma, ileriye doğru adım atma, geri çekilme, sistemden kopuşma, sistemle kapışma, her zaman uygun pozisyonda savaşma, sisteme karşı sürekli diri ve uyanık kalma gibi özelliklerde gösterdi. Bolşevizm bugünkü sınıflar mücadelesine büyük ilham kaynağı olmaktadır.

Ekim Devrimi'nin bugünkü en yakıcı ve güncel özelliği devrimci Bolşevik duruştur. Bu duruşun temelinde "cesaret etmek" yatar. Bütün olasılıklara karşı, "tarihsel gelişime" bile karşı cesaret edip devrim yaptı Bolşevikler.

Devrimin güncelliği

Sovyetlerin çöküşünün ardından, kapitalist üretim ve toplum biçimi bütün dünyada hâkimiyet kurdu. "Amerikan yüzyılı" ilan edildi ve o aynı zamanda "tarihin sonu"nun ifadesi olarak görüldü. Fakat "Amerikan yüzyılı" 10 seneden fazla sürmedi. Sonu olmayan bir "terörle mücadele" sürecine girişen, büyük ekonomik krizler ve uzun süren resesyonlarla boğuşan kapitalist dünya, günümüzde halen devam eden soğuk ve sıcak savaşlar ve emperyalistler arasında yükselen sataşmalar bugünün dünyasını karakterize etmeye yeter. Bugün, çözülen siyasi ve toplumsal düzenlerde aşırı sağ ve faşist güçler de yeniden yükselişe geçmiştir. Bütün bunlara karşın, yaşanacak bir gezegen için, devrim güncelliğini korumakta.

Ancak dünya bizi 1917 Sosyalist Ekim Devrimi'ni tekrarlamaya davet etmiyor. Bir yandan somut koşulların değişmesi bize yeni mücadele biçimleri ve içerikleri dayatıyor. Öbür yandan ise tarih bize geçmişten ders çıkarmayı dayatıyor: 1917 Sosyalist Ekim Devrimi'nin bazı önemli görevleri yerine getirilmemiş, devrim yarı yolda durdurulmuştur. Karşı devrime karşı savaşta kullanılan yöntemler fetişleştirilmiş, devletin ve siyasetin işleyiş biçimleri devrimleştirilememiş, burjuvaziden kalan düşünce ve pratik biçimler yıkılamamış, devrimci/sosyalist/özgürlükçü demokrasi hayata geçirilememiştir.

Devrimin güncelliği

Lenin'in sözüyle, "devrimler, ezilenlerin ve sömürülenlerin şölenidir ve onlar devrim sürecinde yeni toplumsal ilişkilerin kurucuları olarak devrimci ilerlemenin terazisine vurulduğunda mucize sayılabilecek şeyleri hayata geçirebilirler." Tarih bizi 1917 Sosyalist Ekim Devrimi'nin 100. yıldönümünde devrimin bu potansiyelini gerçekleştirmek ve yerine getirilmemiş sözlerini yerine getirmeye davet ediyor. 1917 Sosyalist Ekim Devrimi'nin mirası karşısında büyük bir saygıyla eğilirken, bütün zaaflarını ve eksiklerini devrimci bir eleştiriden geçirerek bugünün somut koşullarında devrimin güncelliği için savaşmaya devam ediyoruz!

POLİTİKA

OĞUZHAN KAYSERİLİOĞLU

Kaotik ortamın oluşturduğu "oynak dengeler" AKP'yi zorlamaya devam ediyor

Sadakat mi fitne mi?

"Balıkesir sermayesinin önemli temsilcilerinden olan istifacı başkanın döktüğü gözyaşlarının, sevgi ve sadakati mı yoksa kopuş ve nefreti mi sulayıp beslemesi akla yatkın?"

15 Temmuz darbesiyle oluşan "Devlet Krizi" gerçekliğinin verdiği ivmeyle iyice derinleşen ve artık neredeyse kapsama alanı dışında hiçbir şey bırakmadan sürüp giden "Kaotik Ortam", geçtiğimiz günlerde yeni bir ivme aldı: Evet, hepimizin gözü önünde yaşanıyor, AKP'nin içinde dışa vuracak bir güce ulaşan bir iç-gerilim yaşanıyor.
Peki, neler oluyor?

Anladığımız kadarıyla, referandum yenilgisinden ders çıkaran Erdoğan, iktidara ve maddi zenginliğe doymuş ve dolayısıyla refleksleri zayıflayarak "savaş gücü" azalmış bazı parti-içi güçleri tasfiye etmek istiyor. İktidara ve zenginliğe "aç" yeni güçlerin özel ve yırtıcı olabilecek gerilimi üzerinden yeni bir "savaşçı ruh"/ savaşçı asabiyet kazanarak "yola devam" etmek hedefleniyor olmalıdır.
Üstelik, uzun süren "Belediye Başkanlığı" üzerinden oluşan menfaat ağlarının, şimdi tasfiye edilen kişilere, özel bir "güç alanı" oluşturarak Erdoğan'ın liderliği ile "pazarlık" yapma potansiyeli verdiğini de vurgulamalıyız. Bu potansiyel daha fazla güçlenmeden tasfiye edilerek "koşulsuz biat" ortamı derinleştiriliyor.

"Sadakat"in arkası öfke ve nefret

Ufukta değil ama hemen önümüzde uzanan olağanüstü gerilimleri düşünürsek, kendi cephesini sağlamlaştırmaya yönelik hamleler yapan Erdoğan'ın, kendi açısından pek de haksız olmadığı açıktır.
Ancak, oldukça "tehlikeli" bir "operasyon" yapıldığını vurgulamalıyız.
Sözgelimi, şimdi tasfiye edilen güçlerin önümüzdeki çalkantılı dönemde ne kadar "sadakat" göstereceklerini kim bilebilir? Şimdi yapılan ateşli "sadakat" beyanları, aslında içte toplanan öfkenin kontrollü bir hamle üretebilmesi için "zaman kazanmayı" hedefliyor olamaz mı?
Erdoğan' dan "sürpriz darbe" yiyen AKP içindeki bazı menfaat şebekelerinin, uygun fırsat çıktığında yedikleri ani yumruğun hesabını sormaya çalışmaları ya da şimdiden sonra Erdoğan'ı desteklemekte isteksiz olmaları, normal değil mi?
Balıkesir sermayesinin önemli temsilcilerinden olan istifacı başkanın döktüğü gözyaşlarının, sevgi ve sadakati mı yoksa kopuş ve nefreti mi sulayıp beslemesi akla yatkın?

Bölgedeki kaos ve Erdoğan

"Savaşın darbeler ve sürprizlerle dolu gerçekliğinde yaşanabilecek olan askeri ve politik darbelerin Rusya ve ABD tarafından "kullanılacağı" açıktır. "Hevesli amatörlere" yol verilerek "tuzak" kurulmaya çalışılıyor ve inanılmaz bir "hevesle" tam da istenenler yapılıyor."

Erdoğan'ın hemen yakın dönemde en çok zorlanacağı sorunlar, kaos içinde çırpınan Ortadoğu'da oluşuyor.
Öyle oluyor ki, ısrarlı ve inatçı bir irade, esas olarak "bölgesel hegemon devlet" olma hedefini taşısa da, esas hedefini gölgeleyip çarpıtan bir "Kürt fobisi" içine sıkışıp boğulan bir askeri-politik yolda ilerlemeye çalışıyor. Bu irade, söz konusu askeri-politik hatta yol aldığı oranda, sadece Erdoğan'ı değil bizzat TC'nin varlığını bile yüksek risk altına sokan sonuçlarla yüzleşiyor. Geçtiğimiz günlerde yaşanan iki olayda da, aynı sonuçlar gerçekleşti.

İran'ın "zafer sarhoşluğu"

Barzani'nin "bağımsızlık referandumu" hamlesine "Kürt fobisi" tarafından köpürtülerek verilen ölçüsüz hatta dengesiz tepki, TC'nin bölgedeki belki en "sadık" ittifak gücünü kaybetmesi sonucunu doğurdu.
Üstelik, kaybeden Barzani'nin yerine, bölgedeki hegemonya mücadelesinde en büyük rakip İran devletinin ve düşman PKK'nin güç kazandığı bir sürecin başladığı açıkça görülebiliyor. İran devleti, adeta bir "zafer sarhoşluğu" yaşayarak kendi "sınırlarını" aşınca bir "işgalci güç" konumuna sürükleniyor. Kısa vadede "kazanmış" gözüken İran, orta vadede şimdi ezdiği Arap ve Kürt kimliği ile Sünni inancı tarafından geri püskürtülecektir. İran'ın "hatasını" ABD'nin ustaca değerlendireceğini ve oluşacak tepkileri İran-karşıtı bir zeminde toplamaya çalışacağını tahmin edebiliriz.
PKK ise, Suriye'den sonra Irak'ta da güçleneceği bir "habitat"/ toplumsal ve siyasal ortam bulmuş oldu. Barzani ve Talabani ailelerinin farklı noktalardan sürekli yenilgiye sürüklediği Irak'taki Kürt halkı, bir kez daha yenilen her iki iktidar alanının da yıprandığı güncellikte, "yıldızı parlayan" PKK'yi yakından izlemeye başlayacaktır. Irak Kürdistan'ında PKK lehine yaşanabilecek hızlı güç kaymaları kimseyi şaşırtmamalıdır.
Öte yandan, adeta davul-zurna eşliğinde yürütülen İdlip operasyonunun da, aslında TC'yi "batağa" çekerek zayıflatmayı hedeflediği çok açık.
Savaşın darbeler ve sürprizlerle dolu gerçekliğinde yaşanabilecek olan askeri ve politik darbelerin Rusya ve ABD tarafından "kullanılacağı" açıktır. "Hevesli amatörlere" yol verilerek "tuzak" kurulmaya çalışılıyor ve inanılmaz bir "hevesle" tam da istenenler yapılıyor.
Bu tuzakların görülmüyor olması imkansız, ama "Haldeki azalmayı abartmaktan ve tersinden TC'nin askeri-politik kapasitesini olduğundan fazla değerlendirmekten kaynaklanıyor. Evet, zirvedeki devletlerin arasında şiddetli bir iç-gerilim yaşanıyor olsa da, küresel hiyerarşinin "orta" ve "alt" bölgelerindeki/devletlerindeki "kıpırdanmalar" henüz kontrolden çıkmış değil.
AKP ise, emperyalist hiyerarşinin kontrolü kaybettiği tespiti üzerinden "bağımsız" davranabileceğini düşünüyor ve bölgesel hegemonya iddialarını küresel emperyalist hiyerarşiyle "uyumlu" bir hatta değil, ona rağmen yürütmeye çalışıyor. O arada, "Şayet fazla üstüme gelirseniz, Batı ittifakından kopup Rusya-Çin eksenine yerleşirim" tutumu da geliştiriliyor.
Geçtiğimiz günlerde konuşan bir NATO yetkilisi ise, fazlasıyla açık sözlüydü: "Sonuçlarına katlanırsınız!" Hemen ardından konuşan Bannon da (Trump'ın istifa etmek zorunda kalan başdanışmanı/akıl hocası) ABD için (isim vererek) Erdoğan'ın en önemli tehlike olduğunu iddia etti. ABD tarafından adeta bir "Çin işkencesi" gibi yürütülen Zarrab davasındaki gelişmeler ise, her an "sürpriz" sonuçlar yaratabilir.
Öte yandan, Rusya'nın Türkiye ile ilgili gerçeklikleri iyi bildiğini ve üstelik "gönlünden geçse" bile, Türkiye'yi "satın almanın" bedelini ödeyecek ekonomik ve askeri güce sahip olmadığını belirtmeliyiz.
İşte, yapılan bir dizi "afaki" ve dengesiz hesap hataları üstüne konumlanan şimdiki Orta-Doğu politikaları, bir de "Kürt fobisi" üzerinden baskı altına alınarak biçimsizleştirilince, oldukça ağır bedellerle karşılaşmaya yazgılı.

İyi mi kötü mü?

"AKP ne kadar "ak" olduysa, İyi Parti o kadar "iyi" olacak."

Bir o eksikti, nihayet "İYİ" bir partimiz de oldu!
Hemen belirtelim: AKP ne kadar "ak" olduysa, o kadar "iyi" olacaklardır. Ortaklaştıkları devletçi-despotik zemin başka her türlü olasılığı yok ediyor.
Eski MHP'lilerden oluşan kalabalığın, sistemin içinde elde ettikleri maddi ve sosyal kazanımları sistemle uyumlu bir sağ-muhafazakar partide daha da arttırmayı hedefledikleri anlaşılıyor.
Ancak, yine de, faşist kimliklerini kaybettiklerine dair bir tutum geliştirebilmiş değiller; "sulandırılmış faşizm" mi desek yoksa kavramlara bir ters takla attırıp da "liberal faşizm" mi, artık birlikte bir sonuca bağlarız!
Irkçılıktan ve dini kullanmaktan vazgeçmeyecekleri ancak daha "yumuşak" olacakları ve bunları uygun miktarda Atatürkçülükle de karıştıracakları anlaşılıyor.
Netlik ve sivrilik yerine bulanıklık ve törpülenmişlik üzerinden inşa edilen bu "sinsi" politik zeminde, esas olanın şimdi krizde olan devletin despotik yapısının bekası ve sermayenin çıkarlarına eskisinden daha yoğun, hassas ve dakik düzeyde bağlılık olacağı görülüyor.
Perdenin arkasında konumlanan ve aslında kim/kimler olduğunu herkesin de bildiği "gizli el/eller" ise, bir "iyi" taşla üç-beş kuş birden vurmaya çalışıyor.

İyi Parti restorasyon aleti olarak sunuluyor

Özel olarak vurgulayarak öne çıkarmak gerekirse, hem AKP'nin etki alanı sınırlanmak, hem neoliberal saldırganlığın AKP döneminde sermayeye kazandırdıklarını korunmak hem de AKP'ye olan halk muhalefeti aslında ondan çok da farklı olmayan bir politik zemine sürüklenerek sistemin içinde tutulmak isteniyor.
O arada, MHP'nin çözülmesi derinleştiriliyor.
CHP'nin payına da, sağından "ulusalcı" baskı altına alınmak düşüyor.
İşte İyi Parti, Batı'nın ve sermaye güçlerinin bir "restorasyon aleti" olarak öne itiliyor. Devletin despotik yapısı ve AKP'li yıllarda sermayenin kazanımları korunacak, Batı odaklı emperyalist güçlerle şimdi yıpranan ilişkiler emperyalist hegemonyanın güncelleştirilerek tesisi üzerinden derinleştirilecektir.

Halkın gücü

"Günün acil görevi, halkın özgürlük ve refah arayışı tarafından "belirlenen" bir güç alanını inşa etmektir."

Her türden protestonun yoğun devlet şiddetiyle bastırıldığı günümüz koşullarında, farklı halk güçlerinin toplumsal özgürleşme arayışları sürüyor. İnişli çıkışlı dalgalarla kendisini ifade halk güçleri, kendilerine dizginsizce uygulanan devlet terörünün etkisiyle an itibariyle zayıf bir görünüm verseler de, biriken öfkenin gücünün her an arttığını sokaklarda gezen herkes görebiliyor.

Halkın güç alanını inşa edelim

Günün acil görevi, Erdoğanist ya da Kemalist biçimlere bürünen ve önceleri birbirleriyle "kavgalı" bu iki kanadını içine girdiği "devlet krizi" gerçekliği tarafından "belirlenerek" yan yana getirip "ittifak" yaptıran despotizme karşı, halkın özgürlük arayışı tarafından "belirlenen" bir güç alanını inşa etmektir. İnşa süreci, despotizmle kaynaşmış sermaye güçlerine karşı neoliberal soygun politikalarıyla toplumsal eşitsizliğin en yıkıcı hallerine sürüklenen emekçilerin güncel ve tarihsel ihtiyaçlarının savunulmasını kendi omurgası olarak kurabilmeli ve demokrasiye düşman despotizmin ezdiği bütün etnik ve inanç kimliklerinin demokratik hak arayışlarıyla ortaklaşabilmelidir. Sürekli yapılan kışkırtmalarla her türden sınırı aşan erkek egemenliğine ve onun şiddet temelli saldırılarına karşı her fırsatta sokaklara çıkan kadın hareketi, kırlardaki ve şehirlerdeki yaşam alanlarının yıkımına karşı oluşan tepkiler ve Erdoğanist İslam›ın halkın bilincini çürüterek iğdiş etmeye çalışan uygulamalarına karşı hızla güçlenen laik bir toplum arayışı da, aynı adalet ve özgürlük arayışının ana güçleri içindedir.

POLİTİKA

AKP/Erdoğan'ın "diriliş" alametleri, "çürümenin" kokusudur!

Diriliş mi? Çürüme mi?

İdeolojik planda, eğitime, kültüre, spora ve sanata yapılan gerici müdahaleler toplumsal çözülmeyi ve çöküşü hızlandırmaktan başka şeye hizmet etmiyor. Kumaş iyice dikiş tutmaz hale geliyor...

Erkan GÖKBER

"Tüm yerleşmiş ilişkiler, doğurdukları eski değer yargıları ve görüşlerle birlikte çözülüp dağılmakta, yeni oluşanlarsa daha kemikleşemeden eskimektedir. Katı olan ne varsa buharlaşıyor, kutsal diye ne varsa kutsallıktan düşüyor." (Komünist Manifesto, K.Marks)
Erdoğan'ın iktidar katına rakipsiz yerleşme mücadelesinde "katı olan her şeyin buharlaştığı" çıplak gözle görülebiliyor. Bir yanda çöküş, çözülme ve çürüme gerçekliği yaşanırken, öte yanda diriliş ve yeniden doğuş hesapları yapılıyor.

"Ne yapayım ki sapın benden"

Erdoğan ilkin devletin kutsanmış çınarı Ordu'yu geriye itti. Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurucu önderi Ordu, cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren pamuklara sarıp koza içinde büyüttüğü tefeci bezirganların finans kapitalistler olarak serpilmesini gururla izlemişti. Amma velakin beslediği kargaların gözünü oymasını tecrübe etti. Oğulların babalarını yemesi benzeri bu yamyamlık, kapitalist gelişmenin bir yasasıydı. Ve iktidarın devrik sahipleri, "kutsal devlet çıkarlarının" gerektirdiği sessizliğe çekilirken, şimdi gölgelerin içinde ve hırpalanmış bir halde ağacın baltaya söylediği "Sen beni kesemezdin ama ne yapayım ki sapın benden" sözünü mırıldıyor.

"Kutsanmış" değerler kökünden sökülürken

Şimdi devlet krizi düzeyinde bir fetret hüküm sürüyor...
Güçler dengesindeki devir değişikliği eski değerlerin çözülmesini beraberinde getiriyor. 90 yıllık cumhuriyetin değerler silsilesi değişiyor. Despotik devlet geleneğinin yukarıdan aşağıya benimsetmeye soyunduğu "kutsanmış" değerler, günümüzde bir köksap gibi toplumsal yaşamın yüzeyinden sökülüp atılıveriyor.
Erdoğan, kendi suretinden bir ülke yaratmaya çalışıyor. Değer kayması ve asabiyet boşluğunun üzeriyse medya simülasyonları, mehter sesleri ve seferberlik çağrılarıyla örtülüyor.
Ruh çağırma seanslarıyla Ertuğrul Gazi'ler, Yunus Emre'ler, Mevlana'lar, Şahin Bey'ler, Sütçü İmam'lar, Nene Hatun'lar, Malhun Hatun'lar... vd. mezarlarından çıkarılıyor ve kendilerine yeni misyonlar biçiliyor. 2023, 2053, 2071 gibi takvim randevularıyla gün kurtarılıyor.
İdeolojik planda, eğitime, kültüre, spora ve sanata yapılan gerici müdahaleler toplumsal çözülmeyi ve çöküşü hızlandırmaktan başka şeye hizmet etmiyor. Kumaş iyice dikiş tutmaz hale geliyor.
Kutuplaşma kışkırtılırken ve taşıyamayacağı ölçüde gerilimle yüklenen toplum içe doğru çökertiliyor.
Tarih, Şimdi ve Gelecek, bir Frankenştayn'a dönüştürülerek biçimsizleşiyor.

Düştü düşecek... Bir gece ansızın...

Erdoğan iktidarını, gergin bir ipin üstünde, düştü düşecek bakışları altında sürdürüyor.
Medya oyunlarında, özel efektler ve gölgelerle yürütülen savaşta muzaffer bir başkomutan yahut kendi halkına gücünü göstermekte cömert bir Reis olmak artık yetmiyor. Gerçek dünyada savaş farklı...
Düşman her yerde! Ve savaş, "bir gece ansızın" gelmeyle tek solukta kazanılamaz.

Bitmeyen Kavga

İktidar kavgası ise bitmiyor, her gün yeni bir muharebe, yeni bir krizle mücadele yaşanıyor. Erdoğan güç yetmezliği ile çevrilmiş durumda.
Fethullah Gülen ile ittifakı Erdoğan'a, Gülen hareketinin kadrolarının beceri ve yeteneğiyle önemli bir mesafe kat ettirmişti. Lakin ortaklığının dağılmasıyla birlikte şimdi yeni ittifaklara ve devşirmelere yöneldi. Ergenekon, MHP, Ağar, Tarikat örgütlenmeleri ve mafyatik güçlerle çeşitli biçimlerde yan yana gelmesi ve parti içinde bir yenilenmeye yönelmesinin nedeni bu.

Kızılca Kıyamet

Erdoğan muktedir olamadıkça toplumsal alanda biriken gerilim kıyamet alametleri gibi gelişmeleri tetikliyor. Bu koptu kopacak bir kızılca kıyametin habercisi.
İktidarın doruklarından boca edilen şiddet ile Reis›e biat etmek dayatılıyor.
OHAL'in bitmezliği ve Erdoğan'ın kararlarının gayrimeşruluğunu açığa çıkaran toplumsal güçlerin baskılanması, Erdoğan'ın savaş seferberliğine işaret ediyor.
Şehitlik makam ve mertebe sayılırken, cihat kutsanıyor.

Günaha çağrı, suça iştirak

Kürt'e küfür, kadına şiddet, hayvanlara katliam, doğaya yağma ve talan, muhalife öfke-nefret, inşa edilmek istenen yeni "zombi insan" ve toplum formunun yıkıcı asabiyetini oluşturuyor...

AKP çevresinde Reisçi çete ve milis örgütlenmeleri kışkırtılıyor, SADAT gibi kontra unsurlar güçlendiriliyor ve mafya ile açık ittifaklar kuruluyor. Faşist bir suç ortaklığı yapılanması içinde insanların elleri kolları bağlanmak yahut cürme ortaklık etmeleri isteniyor.
Kürt'e küfür, kadına şiddet, hayvanlara katliam, doğaya yağma ve talan, muhalife öfke-nefret, inşa edilmek istenen yeni "zombi insan" ve toplum formunun yıkıcı asabiyetini oluşturuyor...
Erdoğan, bu alametleri, bir kıyam ve dirilişin habercisi olarak görse de, esasında dört bir yandan çürümenin kokusu yükseliyor.
Türkiye'ye değil Bruegel'in "Ölümün Zaferi" tablosuna bakıyoruz sanki...

Yorgun, yoksul ve öfkeli halk

Belirsizlik içinde gelecek ufku kararılan HALK, zamansız, uzamsız, umarsız, yoksul bir hayatı idame ettirmeye çalışmaktan dolayı yorgun ve öfkeli... Ve Erdoğan, topluma gerilimi, çürümeyi dayattıkça halkın geniş kesimleriyle arasındaki uçurum açılıyor!
Kadınların özgürlük mücadelesi dinmiyor, ev içinden taşan kadınların öfkesi sokakları dolduruyor. Kadın düşmanı yasalar ve erkek egemen çürüme karşısında kadınlar capcanlı direniyor!
İşçi sınıfı mesai, güvencesizlik, yoksulluk ve iş cinayeti baskısı altında baş kaldırıyor, insanca çalışmak ve onurlu yaşamak için direniyor!
Kürt halkı her türden onur kırıcı saldırıya karşı eşitlik, kardeşlik ve özgürlük mücadelesinden geri durmuyor...
Aleviler demokratik cumhuriyet, eşit yurttaşlık haklarında ısrar ediyor...
Tek tek yakılan ateşler büyüyor.
Bir yanda çürüme dinamiği kitleleri dibe çekerken, diğer yandan toplumsal özgürleşme dinamikleri faşizm karşısında halk güçlerini diriltiyor.
Erdoğanizm'in çözülme ve çöküş dayatması karşısında halk güçlerinin yaktığı her ateşin büyütülmesi, ortak bir mücadele içinde mayalanması, örgütlenmesi sosyalistlerin önündeki acil görev olarak duruyor.

Yeni bir Alevi hareketinin olanakları

Zamanın Anadolu-Horasan "erenleri", Mezopotamya "bilgeleri" gibi olmaya ihtiyaç var. Hüseyin Gazi, Baba İshak, Pir Sultan, Şah Kalender Çelebilerin ruhuyla donatılmış direnişçilere, Aleviliğin "Yol Erenleri'ne" ihtiyacı var. Ve bu ihtiyacı "sahip-i zamanın" tarihsel kişilikleri olabilenler karşılayabilecektir.

Haydar ARIKUŞU

Kapitalist sistemin yaşadığı hegemonya krizi içinde ABD, Rusya, Çin ve Almanya liderlik için aralarında gerilim yaşarken, Türkiye doğan boşluktan yararlanarak Ortadoğu'da inisiyatif kazanmayı istiyor.
Türkiye, Yeni Osmanlıcılık hayalinin itici güç olduğu politikalar doğrultusunda meşruiyet oluşturmak için tarihi kodlarına dönüyor. Alevileri ve Şiileri Ortadoğu'daki en büyük düşman olarak görüyor. Yeni Alevi katliamları planlanıyor.
Alevilere kurgulanan bu yeni oyunlar bizzat "yandaş gazetelerin" sayfalarında bir çağrı olarak dile geliyor: "Sizin Şah İsmailleriniz varsa bizimde Yavuz Selimlerimiz var."
İşte bu tarihsel kodlara dönüş refleksi içindeki katliam olasılıkları Alevilerin üzerinde büyük bir gerilim ekseni oluşturuyor. Böylesi bir gerilim hattı "Yeni bir Alevi hareketinin" mayalanmasında belirleyici bir nesnel gerçekliktir.
İkinci gerilim ekseni; AKP iktidarının "Açılım" ve "Asimilasyon" politikalarıdır. Yürütülen açılım politikasıyla "Devletin Alevileri" yaratılmak isteniyor.
Cami-Cemevi projeleriyle, İlim İrfan Dergâhları adımlarıyla Aleviler inanç ve ibadet kodlarından arındırılmak isteniyor. İnce asimilasyon politikalarıyla Alevilerin direnişçi komün ve inanç değerleri; eşitlikçi, laik, dayanışmacı, enternasyonalist ilkeleri yok edilmeye çalışılıyor.

93 "Uyanış" ruhundan 2013 "İsyan" ruhuna

Alevi hareketine, Alevilerin kendi tarihsel gelişimi içinde bakılmalıdır.
Bugünkü içinde bulunduğumuz Alevi hareketini, 93 ruhu yaratmıştır. 1993 Sivas katliamı sonrası bir Alevi hareketi oluşmuştur. Dernekler, cemevleri, dergâhlar dönemin en önemli kazanımlarıdır.
Alevilerin, kendini gizlemekten çıkıp açıkça "Ben Aleviyim" diyebildiği ve bunun gururunu yaşadığı yıllardır.
Bu yıllar hiç kuşkusuz uyanış ve yeniden doğuş niteliğindedir. Ancak 93'te açılan bu dönemin 2013'de kapandığını, fakat "Gezi isyanı" ile yeni bir dönemin açıldığını tespit etmeliyiz. Aleviler, Gezi isyanına kitlesel katılımlarıyla, kapitalist sömürü düzenine, neoliberal yoksulluk ve talan politikalarına, AKP iktidarının soygunculuğuna, adaletsizliğine ve yaşam alanlarına müdahalesine isyan ettiler.
Gezi ayaklanması, bir yönüyle de, yok edilmeye çalışılan Alevi inancına sahip çıkmanın direnişidir. Gezi ayaklanmasında Aleviler, sisteme tepkilerini özgürlükçü ve demokratik bir zeminde dile getirerek fiilen yeni bir Alevi hareketinin temellerini attılar.

Yol Erenleri'ne ihtiyaç var

Düşman sinsi, usta ve çok boyutlu yaklaşıyor. Aleviler ise hazırlıksız, örgütsüz ve kafası karışık hareket etmektedirler. Gezi'de isyan ediyor, totaliter bir rejime giden Erdoğan/AKP iktidarına "Hayır" diyor ama kararsız, ürkek, öndersiz, kendiliğinden hareket etmektedirler. Güçlü, kararlı, yolunda net öncülere ihtiyaç var. Zamanın Anadolu-Horasan "erenleri", Mezopotamya "bilgeleri" gibi olmaya ihtiyaç var. Hüseyin Gazi, Baba İshak, Pir Sultan, Şah Kalender Çelebilerin ruhuyla donatılmış direnişçilere, Aleviliğin "Yol Erenleri'ne" ihtiyacı var. Ve bu ihtiyacı "sahip-i zamanın" tarihsel kişilikleri olabilenler karşılayabilecektir.

"Yol Erenleri" kuruluyor!

Alevi Hareketine yeni bir soluk ve dinamizm getirerek mücadeleyi yükseltme hedefiyle kuruluşunu açıklayan Yol Erenleri'nin kuruluş bildirgesinden bir bölümü paylaşıyoruz:
Yol Erenleri, mevcut Alevi örgütlenmelerine karşı, alternatif bir örgütlenme değil. Onların içinde ve onlarla birlikte mücadele edecektir. Var olanların varlığını meşru ve değerli görüyoruz. Ancak, yeni örgütlenme modelleri yaratmadıkça içinde sarsıldığımız yeni dönemi karşılayamayacağımız ve bize dayatılan zorlukları aşamayacağımız apaçık ortadadır.
Tarihsel kaynağımız olan "komün toplumsallığının" günümüze uzanan değerlerini ve yaşanan uzun tarihsellik içinde edinilen halkçı-özgürlükçü kimliği savunup yaşatan yeni bir Alevi Hareketine kendi bulunduğumuz yerden elimizden geldiğince katkı sunmayı hedefliyoruz.
Yol cümleden uludur!
Bu yol Alevilerindir ve biz Alevilerin Yol Erenleri olmaya çalışacağız!

POLİTİKA

Kürt halkının "yeni yaşamı" kurma iradesi öne çıkıyor

Rojava'da devrim yeni bir eşikte

Sosyal, ekonomik, kültürel yaşamın ve kurumlarının yavaş yavaş inşa edildiği KSDF'de, savaşın devam ediyor oluşu ve maddi imkânsızlıklar birçok zorluğu beraberinde getiriyor. Buna rağmen halkın "yeni yaşamı" kurma iradesi öne çıkıyor.

Meral ÇINAR

IŞİD çeteleri temizlendikçe, Suriye'deki savaş, Esad ve YPG/QSD ve elbette bu iki tarafı destekleyen emperyalist güçler arasına taşınmaya başlıyor. Rakka harekâtından sonra "Cizre Fırtınası" hamlesiyle Deyr-i Zor'a ilerleyen QSD ve Esad güçleri arasında oldukça ciddi çatışmaların yaşandığı söyleniyor.
Anlayacağınız IŞİD bittiğinde Suriye'deki savaş artık güçlerin hangi bölgeleri kontrol ettiğine bağlı olarak yeni bir seyre girecek. Bu yüzden bu güçler arasında zaman zaman dengeler kurulurken, kıyasıya bir alan hâkimiyeti kavgası da devam ediyor.

Denge siyaseti ustalığı

Kürtler için Kuzey Suriye Demokratik Federasyonunun kazanımlarını korumak, sahada ilerlerken kazanılan her mevziiyi federasyona dâhil ederek burayı güçlendirmek ve kalıcılaştırmak çok önemli. Özellikle Türkiye solunun "aklıselimlerinin" zannettiğinin aksine ABD ile kurulmuş olan ittifakın bunun garantisi olmadığının –ABD'ye güvenilemeyeceğinin- gayet tabi farkındalar.
Bu yüzden Rusya ile; TC'nin olası bir saldırısını engellemek için Azez Tel-Rifat hattı üzerindeki Minnağ hava sahasının kontrolünün ele alınması gibi bir takım ittifaklar kurabiliyorlar.
Rusya ile ittifak ilişkileri kurarak aynı zamanda, Esad'la anlaşmanın kapısını da açık tutmuş oluyorlar.

Halkın örgütlü gücü

Burada önemli bir noktanın altını çizmekte fayda var. Kürtler ne ABD'ye ne Rusya'ya ne de Esad'a güvenmiyorlar. Halkın kendisinin gerçek güç olduğunun bilincinde hareket ediyorlar. Kazandıkları her bölgede, ilk iş olarak, oranın halkını Demokratik Özerklik fikri etrafında örgütlemeleri, halk meclislerini ve halk savunma birliklerini kurmaları bunun bir göstergesi. Rusya, ABD, Esad gibi güçleri Kürtlerle masaya oturmaya, ittifak yapmaya zorlayan en önemli etken de arkalarındaki bu güç. Elbette emperyalist güçler için tek seçenek masaya oturmak olmayacaktır. Sonuna kadar savaşmayı da tercih edebilirler. Bu, o gün ki stratejik konumlanmaya ve güç dengelerinin dağılımına bağlı olarak değişecektir.

Rojava'da komün seçimleri gerçekleşti.

Yeni bir yaşamın temelleri

Kuzey Suriye Demokratik Federasyonunda Ekolojik Demokratik Toplumun temelleri inşa edilmeye başlandı. KSDF üç bölge ve altı kantona ayrıldı. Cizre Bölgesi: Qamişlo ve Heseke kantonları; Fırat Bölgesi: Kobane ve Gri-Spi kantonları; Efrin bölgesi: Efrin ve Sehba kantonları.
KSDF bünyesinde toplam 3947 komün kuruldu. 22 Eylül'de bu komünlerin eş başkanları seçildi. 3 Kasım'da ilçe, şehir ve kanton meclisleri seçimleri yapıldı. 19 Ocak 2018'de bölge ve KSDF halk kongresi seçimleri yapılacak. Seçimlere katılımın yüksek olması, halk tarafından bu sistemin daha çok benimsendiği, halkın kendi örgütlü yapılarını kurduğu anlamını taşıdığı için önemli. Sosyal, ekonomik, kültürel yaşamın ve kurumlarının yavaş yavaş inşa edildiği KSDF'de, savaşın devam ediyor oluşu ve maddi imkânsızlıklar, birçok zorluğu beraberinde getiriyor. Buna rağmen halkın "yeni yaşamı" kurma iradesi öne çıkıyor. Bu durum Türkiye için de önemli benzerlikler ve deneyimler içeriyor. Bu yüzden demokratik, kadın özgürlükçü, ekolojik bir toplumun inşasını adım adım izlememiz ve savunmamız gereken bir döneme giriyoruz.

KDP-KYB düşerken Kürt halkı direnişi yükseltiyor

Irak ordusu ve Haşdi Şabi güçlerini püskürten halk, Mahmur ve Şengalde direnenlere de yüzünü çevirerek göstereceği direnişin ön belirtilerini ortaya koydu.

Hasan FERAMUZ

Kürt halkının yıllardır beklediği bağımsızlık referandumu yüzde 72 katılımla 25 Eylül'de gerçekleşti ve katılanların yüzde 92,73'ü Kürdistan'ın bağımsızlığına "Evet" dedi. Fakat referandumun kırkı çıkmadan Irak ordusu ve Haşdi Şabi›nin tek kurşun atmadan Kerkük'e girdi. Böylece referandumun sonucunun hiçleşmesiyle birlikte Irak Kürdistan'ındaki siyasi güçler için büyük bir hezimet yaşandı.

KDP-KYB gürledi peşmerge kaçtı

Referandum öncesinde en önemli tartışma konularından birisi de Kerkük'ün referanduma katılıp katılmayacağı idi. Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) üyesi Kerkük valisi Necmeddin Kerim, Kerkük'ün referanduma katılacağını açıklamıştı. Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) lideri Mesud Barzani de "Kerkük Kürdistan'ın kalbidir" diyerek referandum sonrasında Irak ordusunun Kerkük'e girmeye çalışması durumunda Kürtlerin son ferdine kadar savaşacağını ilan etmişti. 15 Ekim'de Kerkük'e yönelen Irak ordusu ve Haşdi Şabi güçleri ise kenti çatışmadan ele geçirmekle kalmadılar, 2014›te KYB ve KDP güçlerinin aldığı yerlerinin büyük çoğunluğunu da ele geçirdiler.

Suçlu kim?

Kerkük'ün düşmesinden ve Peşmergelerin savaşmadan kaçmasından KDP ve KYB birbirlerini suçlamaktalar. Fakat kendi orduları, polisleri, istihbaratları olan bu güçlerin ulusal çıkardan çok grupsal çıkarları öne almaları, iki tarafın da suçlu olduğunu gösteriyor. KDP, IŞİD'le savaşmaktan yorgun düşen Irak ordusu ile Haşdi Şabi›nin Kerkük'e yürümeye cesaret edemeyeceğini veya yürüdükleri takdirde ABD'nin onları engelleyeceğini düşünmekteydi. Hatta Barzani ABD'nin Kerkük'e girmesinin kendi iktidarını korumaya alacağını hesaplayarak bu iki gücün Kerkük'e girmesini de içten içe istedi. Bu yüzden de ordunun Kerkük'te sadece K1 askeri üssüne dönmesini öneren hükümetin teklifini reddetti. Evdeki hesap çarşıya uymadı ama Barzani KYB'nin Kerkük'ten kaçmasını gerekçe göstererek Kürtleri koruyacak tek gücün kendisi olduğunu ileri sürüyor. Bu şekilde iktidarını korumaya çalışıyor. Kerkük'ü referanduma katarak ildeki ve Irak Kürdistanı'ndaki gücünü büyütmeyi hedefleyen KYB'nin ise İran'la anlaşmalı bir şekilde "çekildiği" görülüyor. 3 Ekim'de ölen Celal Talabani'nin taziyesine katılan İran Dışişleri Bakan Cevad Zarif ve mezarında dua eden Kasım Süleymani ile yapılan görüşmelerde KYB'nin ildeki gücünün korunması, ama Irak ordusunun kente hâkim olması konusunda anlaşıldığı görülüyor. Nitekim Kerkük'ten kaçarak KDP'ye sığınan eski vali Necmeddin Kerim›in yerine başka bir KYB'li Rizgar Ali atanmış durumda.

Kürt halkı belirleyici

İran örgütleyip silahlandırdığı Haşdi Şabi›nin Irak'ta güç kazanmasını sağladığı ve KYB ile KDP arasında ikilik yaratarak Kürdistan'ın bağımsızlığını "bir süreliğine" engellediği için "şimdilik" kazançlı çıktı. ABD ise yaklaşan Irak seçimlerinde İran yanlılarına karşı şimdiki Irak Başbakanı İbadi›nin güç kazanması ve çizilen çizginin dışına çıkan Barzani'ye "uyarı" vermek için Kerkük'ün düşüşüne ses çıkarmadı. Öte yandan Kürt halkı ise varoluş mücadelesini direnişi yükselterek devam ettiriyor. Diyala, Hanekin ve Kerkük'ün Kürt mahallelerinde sokaklara dökülerek Irak ordusu ve Haşdi Şabi güçlerini püskürten halk, Mahmur ve Şengal›de direnenlere de yüzünü çevirerek göstereceği direnişin ön belirtilerini ortaya koymuş durumda.

HDP önemli bir nüfus için hala bir umuttur.

HDP'nin umudu var mı?

Bugün HDP'ye Erdoğan tarafından katı bir şekilde halen uygulanmakta olan blokaj, siyasal alanı daraltıyor.

Serkan NAR

HDP 7 Haziran seçimlerinde, Gezi gibi Türkiye tarihi açısından önemli bir ayaklanmanın rüzgârını arkasına almayı başarmıştı. Gezi bileşenlerinden Alevileri, kadınları, gençleri Türkiyeleşme projesi üzerinden, ilk defa kendi seçmen tabanından farklı bir nüfusa seslenme fırsatı yakalamışken, 8 Haziran sabahında oluşan tabloda deyim yerindeyse siyaseten kontrpiyede kalan HDP, Türkiye'nin orijinalitesiyle bir kez daha yüzleşmek zorunda bırakılmıştır.
Tabanı açısından durumuna bakarsak, devlet içi yapılanmaların ve devlet sınıflarının çıkarlarıyla uzun dönem mücadele etmiş, Türkiye gerçekliğiyle sürekli yüzleşmek zorunda kalmış ve bunu en son Cizre'de Diyarbakır Sur'da acı bir şekilde yeniden deneyimlemiş bir halk söz konusu. Bu halk, tabi ki parlamento seçimleri sonucunda devletin tüm çıkarlarından tarihsel olarak vazgeçmeyeceğini bilir.
Halkın, parlamentoya temsiliyetini taşıyan parti için bunun dışında başka bir beklentiye girmesi iyi niyetin ötesinde başka bir anlam ifade etmez, etmedi de.

Türkiyeleşme

Erdoğan, 7 Haziran ile 1 Kasım arasındaki süreci deneyimlemiş ve belirli oranda başarılı çıkmışken, daha ağır bir süreç için gözünü sakınmayacağını HDP'ye dair operasyonlar başlamadan öncesinde de tahmin etmek çok zor olmasa gerek. Bunun önemli bir göstergesi Erdoğan'ın 1 Kasım'a giden yolu döşerken oldu. 20 Temmuz ve 10 Ekim, birçok siyasal cenahta olduğu gibi HDP'de şok etkisi yarattı. Erdoğan'ın planlarını hayata geçmesiyle HDP'nin Türkiyeleşme projesi berhava edildi. Sonrasında gelen 15 Temmuz, Türkiye siyasetinde yeni bir dönemi aralarken nizami rejimin geçiş süreci ise OHAL olarak kodlandı. Ardı sıra gelişen gelişmelerle karanlık bir döneme de girilmiş oldu. Bu dönemin temel karakteri birçok siyasal cenahta olduğu gibi HDP'de de siyasal belirsizlik olarak kendini uzun bir süre gösterdi.

Çıkış yolu

Bugün HDP'ye Erdoğan tarafından katı bir şekilde halen uygulanmakta olan blokaj, siyasal alanı daraltıyor. Siyaset rüzgârının yaprak bile kıpırdatmadığı bir dönemde Kemal Kılıçdaroğlu'nun başlattığı Adalet yürüyüşüne şeklen katılan HDP, Türkiye gündemine dâhil olmayı bir nebze de olsa başarabildi. Ardından vicdan ve adalet nöbetlerini gerçekleştirerek siyasal sürece bir girdi yapabildi. HDP'nin önünde duran çıkış yolu ve koşulu "Türkiye orijinalliğinin üzerinden atlamadan" Demokratik Cumhuriyet programını hayata geçirmek.Bunu yaparken buna uygun araçları kullanmak, parlamento ve sokak ilişkisini koparmadan yeniden denemekte ısrarcı olması gerekiyor. Çünkü eş genel başkanları vekilleri, belediye başkanları ve onlarca yöneticisi tutuklu olan bir partinin siyasal olarak hâlâ varlık göstermesi ancak böyle mümkün olur. Parlamentoda bulunan tüm partilerin tamamı böyle bir durumda olsaydı, bırakın varlık göstermeyi, kapılarına kilidi çoktan vurulmuş ve tarihin tozlu sayfalarında yerini almış olurlardı. Bu durumda bile yapılan anketlerde yüzde 10 bandını geçen parti, bu denli varlığını sürdürmesinin illaki hem sosyal hem de politik gerçekliği vardır. Umudu tüketmemek adına bu gerçekliğe bakarak HDP önemli bir nüfus için hala bir umuttur.

POLİTİKA

HASAN DURKAL

Eğitimde yapılan değişikliklerle Erdoğan sembolik iktidarını kuruyor

Erdoğanizm'in yeni eğitim sistemi

Toplumun inancına, yaşam biçimine, değer yargılarına artık yalnızca medya ya da propaganda yoluyla müdahale etmeyi yetersiz buluyor. Artık Erdoğanizm, kaynağını İslam'ın gerici bir yorumundan alan, gerici sınıf egemenliğine dayalı, sosyolojik, pedagojik, politik, felsefi bir doktrin.

1. sayfadan devam

Bu iktidar biçimi neyin iyi neyin kötü olduğuna, neyin istenir neyin istenmez olduğuna, ahlâk yargılarına, değer yargılarına, doğrulara yanlışlara karar verir.

Ders kitapları ve okullar sembolik iktidarın tesis edildiği aygıtlardan bazılarıdır. Meşru olan kültür ve yaşam biçimi buralarda tesis edilir. Meşru olmayanlar ise buralarda teşhir edilir, düşmanlaştırılır. Böylece maddi iktidarın yanında, düşünsel iktidar da inşa edilir.

Erdoğan'ın sembolik iktidarı

Tesis edilmiş demokratik bir düzenimiz olmayınca, devletin "meşru sembolik iktidarı" kolayca el değiştirebiliyor. Devletin eski sahiplerinin (kurucu unsur olan TSK ve memur kökenli devlet bürokrasisi) müesses nizamı ve onun ideolojik aygıtları, 15 yıllık AKP iktidarı süresine yayılmış bir şekilde aşınmaya uğratıldı. Eğitimin içeriği de bu aşınmadan nasibini aldı. İktidara gelmesiyle zaman içerisinde devletleşen AKP, eğitimde kendi ideolojik dünyasını adım adım tesis ediyor. Bu olgunun zirve noktası da bu yıl yaşanıyor.İtalyan Marksist Antonio Gramsci "Her hegemonya ilişkisi kaçınılmaz olarak bir eğitim ilişkisidir" diyordu. Anlaşılan AKP/Erdoğan bu ilkeyi (ironik bir şekilde) iyi analiz etmiş. Erdoğan eğitim alanında yapılan bu dönüşümlerle kendi sembolik iktidarını kurmayı hedefliyor. O artık tüm toplumun reisi, yeni bir kurucu, politik devrimin öncüsü, kitlelerin düşünsel önderi!

Toplumun inancına, yaşam biçimine, değer yargılarına, siyasal tercihlerine artık yalnızca medya ya da propaganda yoluyla müdahale etmeyi yetersiz buluyor. Artık Erdoğanizm, kaynağını İslam'ın gerici bir yorumundan alan, gerici sınıf egemenliğine dayalı, sosyolojik, pedagojik, politik, felsefi bir doktrin.

Neoliberalizm ve müfredat

Elbette bu dönüşümler ülkenin küresel sermaye sistemindeki rolüyle de bağlantılı. Kodlarında büyük oranda spekülatif ve rantçı kaygıları olan, ticari bir anlayıştan ötesini lüzumsuz gören yerli sermaye sınıfının öncülüğündeki toplumsal gelişim haliyle sınırlı olmuştur. Böyle bir toplumsal gelişim, İslami ve neoliberal anlayışlarla harmanlanınca ortaya bugünkü tablo çıkıyor. Pozitif düşünmenin, pozitif bilginin ya da felsefi düşünüşün oldukça gereksiz olduğu bir eğitim anlayışı. Bir yandan kamuda gitgide daha az bir nüfusun faydalandığı eğitim hizmetinin içi boşaltılarak vasıfsız bir toplum yaratılıyor. Bir yandan eğitimin kamusallığı kaldırılarak özel okullar, Ensar vb.vakıflar, devreye sokuluyor. Ve bu da bir sermaye birikim biçimi olarak gerçekleşiyor. Bir yandan da ideolojik kurumsallaşma hayata geçiriliyor. Bir taşla birkaç kuş!

Neler değişti?

Bu yıl yapılan müfredat değişikliğiyle artık evrim ders olarak okutulmayacak. Gerekçe öğrenci seviyesinde olmaması ve öğretim programının kapsamı ile doğrudan bir ilgisinin bulunmaması.

Bu yıl bir kez daha değiştirilen müfredat, adeta AKP'nin propaganda aracına dönüştü. Örneğin demokratik kırıntıları silip atan başkanlık sistemi, 4. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabında "kuvvetlerin birbirinden kesin çizgilerle ayrıldığı hükümet sistemi" olarak anlatılıyor.

11. ve 12. sınıflarda okutulan Hz. Muhammed'in Hayatı dersinin kitabında evlilik ve aile konusundaki yargılar skandal niteliğinde. Cinsiyetçiliği eğitim ortamında yeniden üreten eğitim anlayışı derinleştirilerek sürdürülüyor. Kitapta "erkekler güç ve kuvvet yönünden daha ileri olduğundan, ailenin sorumluluğunu birinci derecede onlara yüklenmiştir" denilmekte. Bunun yanında anne kavramının görevleri ise "kocasına karşı görevlerinde titiz davranması, evine ve çocuklarına sahip çıkması" denilmekte.

Evrim artık yok

Cinsiyetçiliğin ve erkekliğin yeniden üretildiği eğitim sistemi Erdoğanizmin şimdiye kadarki kadın politikalarıyla oldukça uyumlu. Erkek egemenliğini kışkırtıp derinleştiren söylem ve eylemlere bolca müsamaha göstererek kadın düşmanlığı ile inşa ettiği iktidarı, şimdi müfredatla kurumsallaştırıyor.

Kapsamlı müfredat değişikliği bununla da sınırlı değil. Canlı türlerinin doğa tarihi içerisinde önce basit birer canlı formu olarak ortaya çıkmasını, ardından zaman içerisinde doğal koşullara bağlı olarak değiştiğini kanıtlayan evrim yasası, artık ülkemizdeki okullarda okutulmayacak. Bu yıl yapılan müfredat değişikliğiyle artık evrim ders olarak okutulmayacak. Gerekçe öğrenci seviyesinde olmaması ve öğretim programının kapsamı ile doğrudan bir ilgisinin bulunmaması.

Aleviliği inkâr ve cihat

Yeni müfredatta öğrencilere öğretilmesi amaçlanan kavramlar oldukça tartışmalı. Cihat, cin, talak (erkeğin boşanması), tesettür gibi kavramlar egemen İslam yorumu ile öğrencilere verilecek. Bu da küçük zihinlerin pozitif bilgi yerine, onların gelişimini olumsuz etkileyecek duygu ve düşüncelerle dolması anlamına geliyor.

Yeni müfredat değişikliğindeki gericileşmeye karşı tepkiler büyüyor.

Bunun yanında Alevilik, Şiilik, Nusayrilik gibi inançlar, İslam'ın tasavvufi yorumları olarak okutularak, bu inançlar açıkça inkâr ediliyor. Böylece geleneksel devlet dini müfredata içerik olarak girmiş oluyor.

Taşradan gelen güç: İmam hatip liseleri

Erdoğanizm kurumsallaşırken, bu kurumsallaşmanın ihtiyaç duyduğu kitlesel gücü geri bırakılmış, kalkınamamış taşradan almayı hedefliyor.

Haziran ayında gerçekleştirilen yönetmelik değişikliğiyle imam hatip liseleri açma koşulları değiştirildi. Buna göre önceki yönetmelikte bir yerleşim biriminde anadolu imam hatip lisesi açılması için gereken 50 bin nüfus koşulu, 5 bine düşürüldü. Bu değişiklikte anadolu liselerinin açılması için gerekli merkez nüfusu 10 bin olarak belirten yönetmelik maddesinde ise bir değişikliğe gidilmedi. Yani nüfusu 5 bin ile 10 bin arasında değişen yerleşim yerlerinin tamamı imam hatip liselerine mecbur edildi.

Eldeki verilere göre nüfusu 5 bin ile 10 bin arasında bulunan ilçe sayısı 191'dir. Bu yönetmeliğe göre bu 191 ilçenin tamamında şu anda İmam Hatip Lisesi dışında okul açılamıyor.

Sıbyan mektepleri zihinleri köreltiyor

Yoksul semtlerde, mahallelerde, taşra bölgelerinde hızla örgütlenen bu kurumlar, büyük bütçeleri sayesinde yoksul insanları çekim merkezlerine aldılar.

Osmanlı'da okul öncesi Müslüman çocuklarına yönelik eğitim veren sıbyan mektepleri, AKP iktidarı tarafından yeniden hortlatıldı. İlk adım 2012 yılında okul öncesi eğitimin zorunlu olmaktan çıkarılmasıyla atıldı. 2012 yılında yürürlüğe giren 4+4+4 eğitim sistemiyle birlikte zorunlu okul öncesi eğitimi yürürlükten kaldırıldı. Hiçbir pedagojik hassasiyeti dikkate almayan bu uygulama, özel okul öncesi kurumlarının mantar gibi çoğalmasının önünü açtı.

Yoksulluktan faydalanıyorlar

Yüksek ücretlerin döndüğü büyük bir sektöre dönüşen ve okul öncesi eğitim, yoksul aileleri çocuklarının eğitimi konusunda oldukça zorlamaya başladı. Bu noktada devreye dinî vakıflara, derneklere ve cemaatlere bağlı okullar girdi. Yoksul semtlerde, mahallelerde, taşra bölgelerinde hızla örgütlenen bu kurumlar, büyük bütçeleri sayesinde yoksul insanları çekim merkezlerine aldılar. 3 yaş ve üzerindeki öğrencileri kabul eden kreş görünümlü sıbyan mektepleri de böylece okul öncesi eğitime alternatif olmaya başladı. Çocuklarının eğitiminde kreş, yemek, servis, eğitim materyali gibi hizmetlerin ücretlerini karşılamakta zorlanan aileler, servis ve yemek de verilen ücretsiz kurslar ve düşük ücretli sıbyan mekteplerine çocuklarını göndermeye başladılar.Sıbyan mekteplerinde büyük oranda niteliksiz ve çocuklar üzerinde olumsuz etkiler yaratan personeller çalışıyor. Eğitmenlik yapmak için, Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetlerinden "4-6 Yaş Çocuk Etkinlikleri ve Eğitimi" adı altında verilen sertifika programından geçmek yeterli. Çocuk gelişimi konusunda pedagojik bir eğitimi olmayan bu eğiticiler, çocuklara yönelik şiddet, dayak ve istismar görüntüleri, çocukları birbirine dövdürerek cezalandırma gibi uygulamalara sıkça başvuruyor. Sıbyan mekteplerinin müfredatı dinî içerikli. 12 saati dini bilgiler, 6 saati de Kur'an dersi olmak üzere haftada 18 saat doğrudan din eğitimi veriliyor. Eğitim materyalleri Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanıyor. Hazırlanan materyallerde, "iman, günah, yasak, sabır, öteki dünya" gibi kavramlar öğretiliyor.

Normal dışı davranışlar

Bu okullara giden öğrencilerde bazı normal dışı davranışlar ortaya çıktığı gözleniyor. Şiddet eğilimleri artıyor, altlarını ıslatma, depresyona girme, içe kapanma, uyku problemi yaşama, Latin alfabesiyle yazmaya alışamama gibi davranışlar gözlenebiliyor. Bunun yanında zihinsel gelişimlerini olumsuz etkileyen düşüncelerle buralarda tanışıyorlar. Örneğin insan resmi yapmak günah sayıldığı için resim yapmıyorlar. Ya da erken yaşta ölen çocukların cennete gideceği inancı aşılandığı için ölme isteği duyabiliyorlar. Çünkü ölümden sonraki yaşama olumlu anlamlar atfediliyor. Bu da çocukların ölümü merak etmesine ve yaşantılarına ilgilerinin kaybolmasına neden olabiliyor. Sıbyan mektepleri ya da herhangi bir dine mensup erken yaşta din öğrenme merkezleri birçok soyut kavramı çocukların zihinlerine sokmaya çalışıyorlar. Bu soyut kavramların çocukların dünyasında anlaşılması çok zor. Örneğin "her şeyi göre tanrı" fikri çocuğun hayatının her anında korku ile yaşamasına sebep oluyor. Bu korku yukarıda saydığımız belirtilerin ortaya çıkmasına neden oluyor. Kâbuslar, uyku bozuklukları, altını ıslatma, yoğun korku ve kaygı.

EMEK

Çok boyutlu mücadele araçları yaratmak

Sol, bir adım atsa işçi sınıfı ona koşacak

Sendikalar ve derneklere sıkışmadan ama onları da önemsizleştirmeden, fili meşru mücadelenin önünü açan mücadele araçları yaratılabilir.

Emrah ARIKUŞU

AKP iktidarı, her ne kadar toplumsal yaşamda dini bir egemenlik tahsis ediyor olsa da esas olarak neo-liberal politikaların azgınca uygulandığı, sermayenin mutlak egemenliğine dayanan bir iktidar. AKP, MÜSİAD'da simgeleşen kendi organik burjuvazisini oluşturma yönlü adımlarının yanı sıra, TÜSİAD'da simgeleşen geleneksel büyük holdingler için de dikensiz gül bahçesi anlamına geliyor.

Zenginler daha zengin

yoksullar daha yoksul

AKP'li 15 yılda, milyonerlerin serveti 31 kat artarak, 24.2'den 767.7 milyar liraya ulaşmış durumda. Zenginler toplam zenginliğin yüzde 16'sına sahipken bugün yüzde 52'sine sahip oldular. Buna karşılık işsizlik artıyor, yoksulluk derinleşiyor, alım gücü her geçen gün azalıyor. Yoksulluk sınırı 5 bin 30 TL'yi buldu.

AKP iktidarı bir sermaye diktatörlüğüdür. Dolayısıyla yaşam alanlarının dinselleştirilmesine karşı verilecek mücadele eksiktir. Sermayeyi doğrudan karşısına alan sınıfsal mücadele öne çıkarılmalıdır.

Zenginliğin arkasında kan ve sömürü var

Sermaye rejimi inşa edilirken emek cephesine dur durak bilmeyen saldırılar gerçekleşmiştir. Bu zenginleşmenin arkasında güvencesizleştirme, esnekleştirme, taşeronlaştırma, kuralsızlaştırma ile yaşanan emek sömürüsü var.

Soma, Torunlar, ve Ermenek, Şırnak'ta kitlesel işçi ölümleriyle 15 yılda en az 19 bin 500 işçinin kanı var. Kadın düşmanı politikalarla, kadın sömürüsü yoğunlaşmakta, çocuk işçilik yaygınlaşmaktadır.

İşçi sınıfı hareket halinde

Bu süreçler boyunca işçi sınıfı vasıfsızlaşmış, kimliksizleşmiş, işçilik bilincinden yoksun bir hale sokulmuş, borç batağında olduğundan hakkını bile aramaya çekinen, çalışmaktan mecali kalmamış bir konuma sürüklenerek yalnızlaşmıştır. Ancak işçi sınıfı kendiliğinden de olsa hareket halindedir.

2018 yılının ise çok daha hareketli geçmesi olasıdır. Sermaye ise işçi sınıfının bu tepkilerini kendi fraksiyonlarına yönlendirerek eritme ve tepkileri dindirme telaşına girecektir. Buna karşı da uyanık olmak ve sürekli uyarılarla sınıfın hareketini doğru rotaya sokmaya çalışmak gerekecektir.

Solu bekleyen

Bu hareketin belirlenimlerine güncel sınıf mücadelesinin mücadele tarzı, yöntemi ve araçlarını açığa çıkarmak gereklidir. İşçi sınıfı hareketini solun kendi siyasal krizlerine sendikaların çöküşünün yarattığı sendikal mücadele krizini endeksleyen aklın sınıf hareketine faydası olmaz. Genişleyen, değişen, çok boyutlu sorunları içinde barındıran işçi sınıfının örgütlenmesi ve hareketinin yaratılması için yeni örgütlenme formlarını bulmak gerekir. Sendikalar ve derneklere sıkışmadan ama onları da önemsizleştirmeden, fili meşru mücadelenin önünü açan mücadele araçları yaratılabilir.

İş yeri komiteleri dayanışma ağları

İşsizlik, pahalılık ve yoksullaşmaya karşı işçi mahallelerinde kurulacak dayanışma ağları yoksulların öfkesini kapitalizme çevirmeye araç olacaktır. Taban örgütlenmesi boyutuyla, iş yelerinde kurulacak iş yeri komiteleri, işçi meclisleri üretim alanlarında örgütlenmenin önünü açan, sorunların çözümü ve hak arama mücadelesinin aracı olacaktır. Yeter ki istensin ve adım atılsın işçi sınıfı sola koşacak.

Metalda biriken öfke bileniyor, ayaklanma olasılığı artıyor.

Metalde mücadele başlıyor

Toplu sözleşme süreci henüz başlamıştır, beklenti içinde olan işçilerin taleplerinin karşılanması kolay olmayacaktır. Bu nedenle de özellikle sözleşmenin imza sürecinde, muhtemelen bahara doğru yeni bir başkaldırı olasılığı söz konusudur.

İrfan KAYGISIZ

1. sayfadan devam

2015 yılı yaz aylarında yaşanan "Metal Fırtına" güncel bir mücadele dönemine işaret ederken, "DGM'yi ezdik sıra MESS'de" şiarı da metal işçilerinin tarihsel mücadelesine işaret ediyor.

Ekonominin lokomotifi

Metal sektörü Türkiye ekonomisinin lokomotifi niteliğindedir. Ekonominin üçte birini metal sektörü oluştururken, İSO tarafından açıklanan 500 büyük sanayi kuruluşu içerinde en büyük ilk 10 şirket içerisinde 7'si metal sektöründe faaliyet gösteriyor.

Küresel üretim zincirleri nedeniyle, bir fabrikada üretimin durması dünyanın birçok ülkesindeki üretimi etkilemektedir. Örneğin, Bursa Bosch'ta üretilen bir parça tüm dünyadaki Mercedes otomobillerinin üretiminde kullanılmakta, dolayısıyla Bursa Bosch'ta olası bir grev tüm dünyada Mercedes üretimini doğrudan etkileyebilmektedir.

Sermaye işçileri denetim altına almak istiyor

Bu nedenle, metal işçilerinin denetim altında tutulması, sermaye ve devlet için ayrı bir önem taşımaktadır. Patronlar, metal işçilerini denetleme ve kontrol altında tutmanın aracı olarak 1980'den itibaren Türk Metal'i kullanmaktadır. İşçiler, bu organizasyon eliyle, her türlü esnekliğin uygulandığı en ağır koşullarda çalışmak zorunda kalmaktadır ve en küçük tepki işten attırma ile sonuçlanmaktadır. Sendika içi demokrasinin en göstermelik, biçimsel yanları bile uygulanmamakta, toplu sözleşmeler ise tümüyle işçilerden habersiz imzalanmaktadır.

Metal fırtına yol gösteriyor

Metal işçileri, dönemsel olarak içinde bulundukları duruma isyan etmekten de geri durmuyorlar. Bu başkaldırılardan en önemlisi 2015 yılı yaz aylarında yaşandı. Günlerce süren fiili grevler, işyeri işgalleri yaşandı.

Ağırlıklı Marmara bölgesi olmak üzere, çok sayıda ile ve 49 işyerine yayılan isyana yaklaşık 60 bin işçi katıldı. 40 bin işçi T. Metal'den istifa etti.

Bu dönemde sendikal alanda ve sınıf mücadelesinde ilkler yaşandı. İşveren sendikası MESS, ilk defa kendi kasasından işçiye "sus payı" olarak para vermeye başladı. İsyan dalgası; işten atmalar, baskılar ve yeni toplu sözleşme dönemine yönelik beklentiler yaratılarak geçici olarak bastırıldı.

Baharda başkaldırı olabilir

Şimdi yeni bir dönemdeyiz. MESS'le görüşmeler başladı ve henüz idari maddeler görüşülüyor. Önümüzdeki haftalarda parasal maddelerin konuşulması bekleniyor. Yeni bir 2015 süreci ile karşı karşıya kalıp kalmayacağımızı bilmek zor.

Toplumsal mücadelelerin ve işçi hareketinin ne zaman patlayacağını öngörmek her zaman mümkün olmuyor. İşçilerin tepkileri bir süreliğine ertelenebilir, bastırılabilir, esaretten kurtuluşları şimdilik geciktirilmiş olabilir. Toplu sözleşme süreci henüz başlamıştır, beklenti içinde olan işçilerin taleplerinin karşılanması kolay olmayacaktır. Bu nedenle de özellikle sözleşmenin imza sürecinde, muhtemelen bahara doğru yeni bir başkaldırı olasılığı söz konusudur.

Vergilerle sermayenin değirmeni dönüyor!

Büyüyen bütçe açıklarının yanı sıra sermayenin «ihtiyaç» duyduğu kredilerin yükü de emekçilere yıkılmış durumda.

C. MALATYA

Kamu kurumlarının en güzel köşelerini verginin önemi ile ilgili sözler kaplasa da, vergi; alıcısı devletten çok sermayenin can simidi olmaya devam ediyor. Türkiye burjuvazisi, devleti aracı olarak kullanarak vergi silahıyla talanını ve yağmasını büyütmeyi hedefliyor.

Tepki geri adım arttırdı

Hükümet tarafından açıklanan ve 2018-2020 yıllarını kapsayan Yeni Orta Vadeli Program, vergi artışlarıyla dikkat çekti. Bu programa göre otomobillerden alınan Motorlu Taşıt Vergisi (MTV) 2018'den itibaren yüzde 40 artırılırken, şans oyunlarından alınan vergi iki kat artırılarak yüzde 20'ye yükseltildi. Ayrıca sigara kâğıdından Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) alınılması öngörülürken, gelir vergisi tarifesinde üçüncü dilimde bulunan emekçilerin maaşlarından alınan doğrudan vergi oranı yüzde 27'den yüzde 30'a çıkarılıyor.

Yapılan vergi artışlarına gelen tepkiler üzerine MTV'deki artış yüzde 25'e çekilirken, elde edilecek gelirin büyük kısmının Savunma Sanayi Fonu'na aktarılacağı ifade edilerek "Vatan-Millet-Sakarya" söylemiyle bu tepkiler dindirilmek isteniyor.

Dolaylı vergiler artıyor

Askeri harcamalar bahane edilse de vergi artışının esas nedeni "bütçe açığı". Askeri harcamaların yanı sıra 16 Nisan referandumu sürecinde devletin kesesinden hesapsızca saçılan paralar, Diyanet ve Ak Sarayın bitmeyen giderleri, devasa bir bütçe açığına neden oldu. Öyle ki 2017 için öngörülen 47,5 milyar TL bütçe açığı, acilen çıkarılan torba yasayla 89,2 milyar TL'ye yükseltildi. Ve bu açığın kapatılması için bedeli ödeyecek olanlar ise üç kuruş birikimiyle otomobil alma hayali kuran, şans oyunlarıyla zenginliğe bir hamlede ulaşmak isteyen ve kaçak sigarayla derdini gidermeye çalışan emekçiler olacak.

Nitekim devlet bütçesinin yükünün zengine mi fakire mi yıkıldığını gösteren doğrudan ve dolaylı vergi arasındaki oran Türkiye tarihinde görülmemiş düzeye ulaştı. Kazanç üzerinden alınan doğrudan verginin oranı yüzde 30 iken; et, süt, benzin, ekmek, elbiseden alınan dolaylı vergi yüzde 70. Örnek vermek gerekirse Almanya'da dolaylı vergi yüzde 28, doğrudan vergi yüzde 72; İngiltere'de dolaylı vergi yüzde 46, doğrudan vergi yüzde 54 oranında.

1 hafta içinde benzine 25 kuruş (26 Ekim'de 9 kuruş, 31 Ekim'de 12 kuruş), motorine 31 kuruş (27 Eylül'de 13 kuruş 31 Ekim'de ise 18 kuruş) zam yapılması dolaylı vergi oranının giderek artacağını gösteriyor.

Sermayenin kredisi de emekçiden

Asıl tehlike ise kapıda bekliyor. Sermayenin kredi "ihtiyacını" karşılamak için devlet hazinesi kefil gösterilerek kurulan Kredi Garanti Fonu'ndan (KGF) 344 bin firma yararlandı ve KGF'deki hazine kefaleti 220 milyara yaklaşmış durumda. Fakat kredi alan 110 bin firmanın kredi skoru B'nin altında, yani bu firmalara verilen kredilerin geri dönüp dönemeyeceği (büyük ihtimalle dönmeyecek) muamma.

Öte yandan Mart'ta kredi alanların 9 aylık ödemesiz dönemi Ocak ayında bitiyor ve Ocak'ta ödenmesi gereken kredilerin en az 50 milyar TL olduğu belirtiliyor, fakat bu miktarın ne kadarının geri döneceği de belirsiz.

Büyüyen bütçe açıklarının yanı sıra sermayenin "ihtiyaç" duyduğu kredilerin yükü de emekçilere yıkılmış durumda. Krizden çıkışı emekçilerin cebine dadanmakta gören sermayeyi durduracak olan ise MTV'deki vergi oranını düşürten emekçilerin tepkisi olacaktır.

IŞİD sonrasında Ortadoğu'yu yeni çekişmeler ve çatışmalar bekliyor

Suudilerin yeni prensi

İçeride saray darbeleri ve ekonomik darboğaz, dışarıda ise savaştan savaşa atlayan Suudi Arabistan; aslında büyük bir kırılganlık taşıyor.

Hasan FERAMUZ

Ortadoğu'nun en kifayetsiz muhteris ülkesi Suudi Arabistan, yaptığı iç ve dış operasyonlarla hem sarsıyor hem de sarsılıyor. Riyad merkezli sarsıntılar Ortadoğu'da yanan ateşin daha da harlanmasına neden olmakla birlikte yeni bir tarihsel dönemin açılmasının da önünü açıyor.

Önce iç temizlik

Ortadoğu'da uzun zamandır uyguladıkları politikalardan kayda değer bir sonuç alamayan Suudiler, yeni bir hamle daha yapabilmek için iç temizliğe yöneldiler. Ülke içinde tek iktidar odağı yaratmaya yönelen Suudi Kral Selman bin Abdülaziz; 21 Haziran 2017'de yayınladığı kararname ile birinci Veliaht Prens Muhammed bin Nayif'in yerine, oğlu İkinci Veliaht Prens Muhammed bin Selman'ı getirdi. Prens Muhammed bin Selman, yolsuzluk adı altında düzenlenen operasyonda 11 prens, dört aktif bakan ve 34 eski bakanı tutukladı. Önemli askeri birliklere komutanlık edenlerin de tutuklandığı bu operasyonla birlikte olası bir askeri darbenin önünü kesildi. Bu arada tutuklananların servetine de göz dikmiş çünkü bu operasyon tutuklananların malvarlığına el koyma hakkını da vermekte ve tutuklananların serveti 800 milyar dolara yakın.

"Reformların" sebebi ekonomik

Yemen'deki savaş, Suriye'de desteklenen cihatçılar ve petrol fiyatlarının düşüşü nedeniyle bütçe açığı veren Suudi ekonomisini bu talanla düzeltmeyi hedefleyen Muhammed bin Selman, "reformlara" da hız verdi. Kadınlara araba kullanma hakkı ve Vahhabilik'ten Ilımlı İslam'a geçiş gibi "reformlar" sunan Muhammed bin Selman, böylece "demokrat-modern" Batı sermayesinin yatırımlarını çekmeye çalışıyor.
Bu "reform" hamlelerinden bir diğeri de dünyanın en büyük petrol şirketi Saudi Aramco'yu borsaya açmak. 1 günlük geliri 600 milyon dolardan fazla olan ve piyasa değeri 2 trilyon doları bulan şirketin yüzde 5'inin borsaya açılması planlanıyor. Bu açılışla birlikte, Suudi Arabistan'ın finans-kapitalin sömürü mekanizmasına daha fazla eklemlenmesi hedefleniyor.

Lübnan hedefte

İçerideki temizlikte «başarılı» olan Prens yönünü dışarıya çevirdi.
Suudilerin parasıyla zenginleşen ve Lübnan›ın başına geçen Haririlerin son varisi olan Lübnan Başbakanı Saad Hariri, Şam'a büyükelçi atadı ve İran'ın dini lideri Ali Hamaney'in danışmanı ile görüşmeler gerçekleştirdi. Fakat tüm bu hamleler nedeniyle istifa yollarının taşlarını döşedi ve en nihayetinde Riyad'da istifa etmek zorunda kaldı.
Hariri'nin istifa nedeni olarak İran ve Hizbullah'ı göstermesi Suudilerin Lübnan üzerinden İran'la hesaplaşmaya gideceğini gösteriyor.
Bunlarla birlikte İsrail'in 100 savaş uçağı ile tatbikat yapması, Hariri'nin istifası öncesinde Trump'ın damadı Jared Kurshner'in Riyad'ı ziyaret etmesi, Trump'ın yolsuzluk operasyonlarını desteklemesi, Suudi-ABD-İsrail ortaklığında bir operasyonun hazırlığını işaret ediyor.
Fakat Husilerin Riyad'a attığı füze, Suriye'de güç ve tecrübe kazanan Hizbullah ve İran bu operasyonun o kadar kolay gerçekleşemeyeceğinin bir göstergesi.
İçeride saray darbeleri ve ekonomik darboğaz, dışarıda ise savaştan savaşa atlayan Suudi Arabistan; gösterişli pazılarının aksine büyük bir kırılganlık taşıyor İç ve dış operasyonlar ise despotluğun kırılmaya doğru hızla sürüklenmesini sağlıyor.

Bölgede dengeler değişiyor, gerilim ekseni genişliyor.

Kerkük "molasına" rağmen Irak'ta çekişme devam

Irak ordusu ile Haşdi Şabi›nin arkasındaki siyasi güçler, her ne kadar Kerkük'teki çekişmelerine "mola" vermiş olsalar da, Irak'ın genelinde farklı amaçlara sahipler.

Hasan FERAMUZ

Nisan 2018'deki seçimlere yönelik hamleler, Kürdistan bağımsızlık referandumu ve Havice'nin IŞİD'ten temizlenmesi Irak içindeki hareketliliği yükseltmişken, Kerkük'e yapılan operasyon gerilimin giderek yükselmesini sağladı.

Ordu ile Haşdi Şabi›nin "birlikteliği"

Irak ordusu ile çoğunluğunu Şii güçlerin oluşturduğu Haşdi Şabi›nin birlikte gerçekleştirdiği operasyonla Kerkük tekrardan Irak devletinin kontrolüne geçti. Bununla birlikte Irak ordusu ve Haşdi Şabi, Peşmergelerin 2014'te kontrol altına aldığı bölgelerin çoğunu da (Mahmur ve Şengal hariç) ele geçirdi.
ABD tarafından eğitilip silahlandırılan Irak ordusu ile İran tarafından onlarca Şii grubun bir araya getirilip silahlandırılmasıyla oluşan Haşdi Şabi›nin birlikte bu operasyonu gerçekleştirmesi önemli bir dönüm noktası. Daha önce IŞİD'e karşı yapılan operasyonlarda kısmi birliktelik sağlanmış, şehir ve kasaba merkezlerine Irak ordusu girerken Haşdi Şabi kırsalda kalmıştı. Böylece Irak ordusunun birinci keman olma konumu korunmuştu. Fakat Haşdi Şabi'nin Kerkük merkezine girmesiyle Irak ordusu ikinci keman olmuş oldu ve bu bir "ordunun" kabul edebileceği bir konum değil.
Öte yandan bu iki silahlı gücün arkasındaki siyasi güçler, her ne kadar çekişmelerine Kerkük›te «mola» vermiş olsalar da Irak›ın genelinde farklı amaçlara sahipler. Ve bu amaçların farklılığı, Nisan 2018'deki seçimler yaklaştıkça Irak ordusu-Haşdi Şabi birlikteliğinin çatırdama ihtimalinin yüksek olduğunu gösteriyor.

İran-ABD çekişmesi devam ediyor

Bölgedeki siyasi ve ekonomik nüfuzu büyüyen İran, özellikle Irak›taki hegemonyasını askeri güçle korumak istiyor. Kerkük operasyonunda Haşdi Şabi›nin ön plana çıkması da bunun işareti. Son dönemde Sadr'ın başını çektiği Şii liderlerin İran'a alternatif olarak Suudi Arabistan gibi Sünni Arap devletlerine yönelmesine karşılık, İran Haşdi Şabi "sopasını» gösteriyor.
Ayrıca İran, Irak'ın çoğunluğunu oluşturan Şiileri kendisinin (yani Haşdi Şabi›nin) koruyabileceğini pratikte göstererek seçimlerde tekrardan Maliki'nin kazanmasını sağlamaya çalışıyor.
Daha önce şiddetle eleştirdiği Haşdi Şabi›nin Irak'ın «resmi» güçlerinden biri olduğunu söyleyen Irak Başbakanı İbadi de seçimler öncesinde Şiilerin desteğini kaybetmemeyi istiyor. Bu yüzden Haşdi Şabi'yi "meşru" gören İbadi, ABD'nin de desteğiyle iktidarını korumak istiyor. Nitekim ABD'nin de Kerkük operasyonuna "sessiz" kalmasının ardından yatan nedenlerden biri de İbadi'nin iktidarda kalmasını sağlamak. ABD böylece Irak'taki İran nüfuzunu sınırlayıp, uzun vadede Irak ordusunun gücünü de arttırarak Haşdi Şabi ve İran'ın nefesini kesmeyi hedefliyor.

Sadr çalışmalarına devam ediyor

Nisan 2018'deki seçimlerin çalışmasına erkenden başlayarak bütün kesimleri etrafında birleştirmeye çalışan Mukteda Sadr da Kerkük operasyonuna "desteğini" sundu. "Küçük Irak olan Kerkük'ün barışçıl yaşama örnek olmasını istiyoruz" diyerek Irak kimliğini vurgulamayı sürdüren Sadr, İbadi›nin ardından Ürdün'ü de ziyaret ederek İran›a karşı ittifak alanını genişletiyor.
Iraklı güçlerle bölgesel güçlerin Irak üzerindeki hamleleri devam ederken yoksulluk ve savaş halkın canını bezdirmeye devam ediyor. Seçimler yaklaştıkça, yoksulluğu ve savaşın acılarını çeken Irak halkının eylemi, siyasi güçlerin hamlelerinden daha çok belirleyici olacak.

Sisi'nin meşruiyeti kuruyor

Darbe sonrası Mısır'da kendisini yeniden inşa eden askeri cunta, meşruiyetini her şeyden önce emniyet ve istikrar üzerine kurmuştu. Ancak egemenliğin bu kaynakları gittikçe kuruyor.

Evrim MUŞTU

Dört sene önce, Arap ülkeleri hareketli ve kaotik süreçlerden geçerken, "Arap Baharı" dolayısıyla sarsılmış olan hegemonya ilişkileri bir türlü yeniden yerine oturmamıştı. Sürekli devam eden protestolar, toplumsal süreci sabotaj eden generaller ve bürokratlar, seçimlerle gelen Müslüman Kardeşler hükümetinin iktidar mücadelesini imkânsız kılmıştı. Kamusal alanın işlemez hale gelmesi, zaten zayıf olan altyapının daha fazla çökmesi ve ekonominin fonksiyonunu kaybetmesiyle birlikte günlük hayat süreklileşen bir kriz içerisinde devam etmeye başladı.
Bu yüzden karşı devrimci güçlerin siyasi stratejisi "doğal olarak" istikrar ve emniyet olmak zorundaydı. Buradan yola çıkarak cunta egemenliğini yeniden tesis etmeye çalıştılar.

Karşı devrim süreci

En nihayetinde emniyetsizlik ve istikrarsızlığı sebep göstererek karşı darbeyi gerçekleştirdiler.
Bu senaryoda "emniyetin" ve "istikrarın" taşıdığı anlamlar, hem siyasi hem de iktisadidir. Bir yandan üretim sürecinin işlemesini ve yatırımların karlı olmasını garanti etmek, öbür yandan bunu gerçekleştirebilmek adına hâkimiyeti ele geçirmek anlamını taşıyordu. Yerel ve uluslararası sermaye, emperyalist güçler ve bölgedeki uşakları bu şekilde ikna edildi. Cuntanın kar garantisi, uluslararası finans kurumları aracılığıyla, kemer sıkma politikası olarak halka geri döndü. Giderlerin azaltılmasıyla ve gelirlerin yükseltmesiyle, asıl garantiye alınan halkın sefalete düşmesi oldu. Bu durumda cuntanın ekonomi politikaları meşruiyet kuramadığı gibi giderek yayılan halk direnişlerine yol açıyor.
Her türlü direnişin illegalleştirilmesi, en küçük siyasi faaliyetin en ağır yöntemlerle bastırılması, devletin halka karşı saldırıları; yani burjuva demokrasinin denkleştirici mekanizmalarının eksik olması, öfke ve umutsuzluk yaratıyor, cuntanın hareket alanı gittikçe daralıyor.
Bu koşullar altında, insanların kaybedeceği fazla bir şeyi kalmadığı için, cunta hükümeti karşısında silahlı mücadeleye katılım giderek artıyor. Bundan faydalanan ve bunu örgütleyen gruplar ise gerici örgütlenmeler oluyor ve her şeyden önce "emniyet" güçlerini hedef alıyor.

Silahlı mücadelenin kızışması

Bu süreç 2011 ayaklanmasıyla başlayıp 2013'ten beri giderek hız kazandı, özellikle Sina'da. 3000'den fazla saldırı gerçekleşti ve 1500'e yakın kişi öldü –çoğu emniyet güçlerinden.
20 Ekim'de Mısır Cumhuriyeti tarihindeki en sarsıcı eylemlerden biri gerçekleştirildi. Askeriye ve polis güçleri Kahire'ye yakın bir vahada, İstihbarat Teşkilatının verdiği istihbaratla kimlikleri tam belli olmayan bir grup militana operasyon düzenledi. Nasıl olduysa bu operasyon emniyet güçleri için bir tuzağa dönüştü. 15 kişilik militan grup, 50'den fazla asker ve polisi öldürüp kaçabildi.
Cunta medyası ölenlerin sayısını düşürüp doğrudan Müslüman Kardeşleri suçladı, güvenlik kurumlarında personel değişimleri gerçekleştirildi ve 15 kişinin bulunduğu, kısasa kısas amacıyla hepsinin "etkisiz hale" getirildiği duyuruldu. Böylece de konu kapatıldı. Fakat devletin artık kendi emniyetini bile sağlayamaz hale geldiği herkes tarafından anlaşıldı. Militanların taktiği ise, cuntanın hâkimiyetini ve meşruiyetini böyle eylemler düzenleyerek kırmak. Bu konjonktür büyük ihtimalle daha da hızlanacak.

DÜNYA

A. KAYSERİLİOĞLU

Almanya'daki seçimler alternatif bir sosyal cephe oluşturulmasının aciliyetine işaret ediyor

AfD yükselişi, düzen partilerin düşüşü

"Yakın dönemde bütün Avrupa'da olduğu gibi AfD'nin de, düzenin "merkez partilerinin", yani büyük burjuvazinin doğrudan denetiminde hareket eden partilerin uyguladıkları politikaları ve söylemleri sadece daha radikalleştirdiğini görüyoruz."

24 Eylül'de Almanya'da yapılan parlamento seçimleri beklenmedik sonuçlar üretmiş olmasa da, sonuçların doğru analizinin sol bir politika için elzemliği, seçimlerden sonra yoğun yaşanan tartışmalarda kendisini gösteriyor.

AfD "sürprizi"

İlk olarak, özellikle sol içinde herkesin vurguladığı ve hakikaten de göze çarpan husus, henüz yeni kurulmuş ve son seçimlerde baraj altında kalan aşırı sağcı-faşizan AfD'nin %13 civarı bir oyla çok güçlü bir şekilde üçüncü parti olarak parlamentoya girmesi oldu. Sosyal-demokrat SPD'nin ve Hıristiyan-demokrat CDU'nun toplamda %13,5 civarında oy kaybetmeleri, yani düzenin merkez partilerinin bütün Avrupa'da olduğu gibi ama daha az belirgin bir şekilde erimesi ise, yeterince ciddi bir şekilde tartışılmıyor. Ek olarak, AfD'nin yükselişinin, yine Avrupa'da her yerde olduğundan biraz daha az belirgin bir şekilde Almanya'da da oluşan kaos ve kriz ortamı ile solun bu ortamda yol alamaması ekseninde geliştiği de yeterince kavranılamıyor. Özellikle radikal sol içinde, şok durumu ve şoka karşı militan tavırlar ve sloganlar yoluyla eksiklerin üstünün örtülüşü ön planda duruyor.

Yenilikler ve devamlılıklar

Evet, AfD'nin bu kadar güçlü bir şekilde parlamentoya girmesi yeni bir siyasi nitelik. Son senelerde aşırı neoliberal kanadı tasfiye edilen AfD'nin, 2017 parlamento seçimleriyle beraber muhafazakar-liberal/ulusalcı-liberal kanadı da aşırı sağ-faşizan kanat tarafından tasfiye edildi. Partinin yeni eş başkanı Gauland'ın seçim gecesi açık açık sarf ettiği "onları [bütün parlamentodaki partileri] kovalayacağız, ülkemizi ve halkımızı yeniden kazanacağız" sözleri, Almanya'nın en karanlık tarihini andırıyor. Ancak, yenilikle devamlılık eş zamanlı yürüyor. Bilindiği gibi, Alman devleti, 2. Paylaşım Savaşı'ndan sonra arta kalan Nazi kadrolarıyla kuruldu. İlk meclisten itibaren eski Naziler "demokrat" partiler yoluyla parlamentoya girdi, ordu ve gizli servisler de üstelik yüksek kıdemli Nazi kadrolar tarafından kuruldu. AfD'nin parlamentoya girmesinde yeni olan, doğrudan aşırı sağ/faşistlerin kendine özgü bir parti olarak parlamentoya girmiş olmaları.

Radikalleşme

Yakın dönemde bütün Avrupa'da olduğu gibi AfD'nin de, düzenin "merkez partilerinin", yani büyük burjuvazinin doğrudan denetiminde hareket eden partilerin uyguladıkları politikaları ve söylemleri sadece daha radikalleştirdiğini görüyoruz. Senelerdir CDU, SPD, liberal FDP ve yer yer Yeşillerin pompaladıkları yeni emperyal, askerileşme odaklı, göçmen karşıtı politikalar ve neoliberalizm kapsamında pompalanan sosyal şovenizmin yarattığı siyasal iklim "normalleşmiş" olmasaydı, AfD toplumsal bir duvara toslayıp sönerdi. Bu politikalar muazzam sosyal yıkım üreterek emekçi ve küçük burjuva kesimlerde büyük öfke biriktirdi. Biriken öfkenin sistem karşıtı bir potansiyele bürünmesini engellemek amacıyla da, sosyal şovenist politikalar pompalandı. İşte, AfD, bu gelişmelerin üstüne oturdu ve onları radikalleşmeyi becerdi. Seçmen kaymalarına bakıldığında, AfD'nin en çok CDU ve oy kullanmayanlardan yeni oy aldığını görebiliyoruz.

Düzen partileri ve sermaye AfD ile de "mutlu"

"Alman büyük burjuvazisi bir yandan AfD'ye kendi rotalarını güçlendiren bir araç olarak olumlu bakıyor, ama henüz bir iktidar alternatifi olarak da yaklaşmıyor."

Ana akım medya ve partilerin de, ortaya çıkan tabloda sonucunda takındıkları "üzüntülü" maske kadar mutsuz olmadıklarını belirtebiliriz. En fazla göçmen karşıtı propaganda yapan Bild gazetesinin AfD'nin parlamentoya girmesine şok olduğuna kim inanır? AfD ve onun öncü hareketi Pegida (Batı'nın İslamlaşmasına Karşıt Ülkücü Avrupalılar), sağdan ve soldan bütün düzen partilerine kendi politikalarını meşrulaştırmak için güzel bir zemin yarattı.

"Yeterince sağa kayamadık!"

Sağdan, "Pegida ve AfD'de örgütlenen ve ses bulan sağcı kadrolar ve peşlerine takabildikleri insanların kaygılarının da önemli ve demokratik olduğu, onları da ciddiye almak gerektiği" ve benzeri palavralarla, düzen partileri aslında uygulamak istedikleri ancak henüz yeterince meşruiyet bulamadıkları sağcı politikaları uygulayabildiler. Bu bağlamda seçimlerden hemen sonra da CDU içinde "yeterince sağa kayamadık!" tartışmaları koptu. Benzer ciddiyetle ve güzel sözlerle burjuvazinin soldan "kaygılara" da kulak verdiği görülmüş müdür acaba?
Soldan ise düzen partileri "Naziler!" diye bağırıp parmaklarıyla AfD'yi göstererek, kendilerini demokratlar olarak sunabildiler. Böylece, AfD ile aralarındaki benzerliklerin üstünü örttüler ve kendilerine bu yolla demokratlar ve solcular nezdinde ek meşruiyet yaratmaya çabaladılar.

Sermaye mutlu

Aslına bakılırsa, şu an için Alman sermayesine gereken tablo tam da seçim sonuçlarıyla uyumlu!
Alman büyük sermayesinin demeçlerine bakıldığında, göçmenliğin kısıtlanması ancak yüksek nitelikli göçmenler için bütün kapıların açılması ile asgari ücretin göçmenler için geçerli olması gibi gayet "duygusal" talepleri var. Bu bakış açısından, yer yer temkinli bir şekilde olsa da Nazizm övgüleri ve topyekun ırkçılıkla örgütlenen AfD'ye iktidar alternatifi olarak bakılmıyor. Ek olarak, AfD'nin aksine büyük Alman sermayesi, eski maliye bakanı Schäuble'nin net bir şekilde ortaya koyduğu biçimde, Almanya'nın egemenliğinde bir Avrupa ve AB'yi savunuyor ve dolayısıyla yeni emperyal hamlelere yöneliyor. AfD ise, hala AB düşmanı.

Almanya'da merkez partileri düşüşte.

İşte, sonuçta Alman büyük burjuvazisi ve düzen siyaseti bir yandan AfD'ye kendi rotalarını güçlendiren bir araç olarak olumlu bakıyor, ama henüz bir iktidar alternatifi olarak da yaklaşmıyor. Yeni hükümet için en muhtemel senaryo "Jamaika koalisyonu" (CDU, FDP ve Yeşiller). AfD, gelecek senelerde şayet büyük burjuvazinin çıkarlarını daha pürüzsüz savunabilen ve ama aynı zamanda kapitalizmin yarattığı yıkımın ürettiği tepkileri de sisteme içeren şekilde kitleleri örgütleyebilen bir neo-faşist parti olarak tutunabilirse, iktidara en azından ortak olma ihtimali yükselecek.

Merkez partilerin çöküşü

Gelelim merkez partilerin çöküşüne.
SPD ve CDU 1949'den beri en kötü seçim sonuçlarını aldılar (CDU: 32,9%, SPD: 20,5%).
CDU'nun durumu belli: Dünya İktisadi Krizi ve onun bir ögesi olarak Avrupa Krizi, Almanya'yı ABD veya Yunanistan kadar sert vurmuş olmasa da, yaşanan sorunların ana nedenlerinden birisi sermaye teşvikleri ve neoliberal iş ilişkilerin yaygınlaşması oldu. Süreklilik kazanmış olan sosyal yıkıma göçmenlik ve güvenlik konularında yaşanan gerilimler de eklenince, pompalanan şovenizmin ve ırkçılığın yükselmesi, senelerdir hükümetin ana ortağı olan CDU'yu çarptı. Bütün "kötülükler"den artık normalleşmiş şoven biçimde (eksik güvenlik, fazla göçmen, vs.) CDU sorumlu tutuldu. 1,3 milyon oy CDU'dan FDP'ye, 1 milyona yakın oy ise CDU'dan AfD'ye geçti.
SPD'nin düşüşü ise bitmiyor. O artık bir ders konusu oldu: sol veya sosyal-demokrat bir parti olarak emekçi düşmanı politikalar uygularsan, ana seçmen kitlen olan işçileri sürekli kaybedersin! Uzun zamandır süren düşme eğilimi, 2017 seçimlerinde sadece şiddetlendi. SPD genel başkanı Martin Schulz ise, "akıllıca" davranarak hemen muhalefete geçeceklerini ve "sosyal" bir muhalefet yapacaklarını duyurdu. Schulz, kendi partisini kurtarmak için çırpınıyor.

Sol Partinin "solsuzluğu"

"Sol Parti'nin ana eksikliği sağa doğru yetersiz kuyrukçuluk veya yetersiz Avrupa politikası değil, emekçilerde biriken tepkiye öncülük yapamayan yetersiz sosyal muhalefeti."

Corbyn, Sanders ve Melénchon gibi "başarılı" örnekler varken bile, Alman Sol Partisi kriz ve kaos ortamından benzer bir şekilde yararlanamadı. Merkezin çözülüşü ve krizin etkileri Almanya'da nasıl ki daha yavaş yaşanıyorsa, sol bir alternatifin oluşumu da benzer bir şekilde daha yavaş ve hantal bir şekilde oluşuyor. Son seçimlerde %8,6 aldıktan sonra 2017'de Sol Parti azıcık yükselip %9,2'e ulaşabildi. Detaylara bakıldığında, çoğunlukla Batı şehirlerde yeni kentsel proletarya kesimlerinden ve bunların içinde de akademik proletaryadan oy kazandığını görebiliyoruz. AfD'nin yer yer birinci parti olduğu Doğu'da ise, Sol Parti muazzam şekilde oy kaybediyor ve kaybettiği oylar da çoğunlukla AfD'ye geçiyor.

Parti içi çatışma

Bu yüzden Sol Parti içinde Lafontaine ve Wagenknecht liderliğinde bir tutum gelişti ve dümeni göçmenlik konusunda sağa bükme propagandası yapıldı. Wagenknecht, henüz seçim günü "evet, göçmenlik konusunda kin tetiklememek için takındığımız tavırlarla eksik kaldık" derken, Lafontaine de Sol Parti'nin AfD'ye oy kaybetmesinin ana nedenini "göçmenlik sorunu" olarak nitelendirdi. Kipping liderliğinde Avrupalı kozmopolit kanat ise, geliştirilen tutuma karşı çıktı ve parti içinde muazzam çatışma başladı.
İki kanadın da göremediği veya görmek istemediği ise, Sol Parti'nin ana eksikliğinin sağa doğru yetersiz kuyrukçuluk veya yetersiz Avrupa politikası değil de, emekçilerde biriken tepkiye öncülük yapamayan yetersiz sosyal muhalefet olması. Nitekim, Doğu Almanya'da belediye ve il seviyesinde hükümete katıldığı beldelerde neo-liberal politikaları biraz sosyal bir görünümle devam ettirmiş olması, Sol Parti'nin insanlar tarafından haklı olarak alternatif olarak görülmemesine yol açtı.

Sosyal cephenin zorunluluğu

Ampirik veriler de bu tespitin doğruluğunu dolayımlı bir şekilde gösteriyor: AfD seçmenleri arasında yapılan kurumsal anketlere göre, AfD seçmenlerin %61'i AfD'yi öbür partilere inançlarını yitirdikleri için seçti. AfD seçmenlerin %55'si ise, AfD'nin kendisini yeterince aşırı sağ partilerden ayıramamasını eleştiriyor. Demek, AfD'yi seçen kişiler bir yandan, evet, radikalleşmiş ve sınıfsızlaşmaktan korkan orta sınıf sağcılar olmakla beraber, öbür yandan Alman kapitalizmin yarattığı sosyal yıkıma duydukları öfkelerini siyasal alternatifsizlik yüzünden AfD'ye kanalize eden ama aşırı sağdan kendilerini ayıran emekçiler oluşturuyor. Durum bu olmakla beraber, bütün solun görevi şiddetlenen kriz, neoliberalizm ve şovenizm karşısında tepkileri ve direnişçi potansiyelleri görüp gerçek bir alternatif sosyal cephe oluşturmak. Yoksa, en gerici eğilimlere ve öğelere kuyrukçuluk yapmak değil! Emekçiler iktidarlaşma tecrübeleri edindiklerinde, asıl o zaman gerici eğilimlere karşı mücadele etme iradesini de inşa edecekler.

DÜNYA

Max ZİRNGAST

Avusturya seçimleri Avrupa'nın aynası gibi

Avusturya'da büyük sermayenin zaferi

Bütün bu sonuçlar toplumun ve siyasetin sağa kayışının bir ifadesidir. Örneğin, sermaye, temsili bir fonksiyona sahip olan cumhurbaşkanlığı için liberal, aydın birini destekleyip, içe dönük politikalarda ise daha saldırgan, sağ ve faşizan siyaseti tercih ediyor.

Almanya genel seçimlerinden iki hafta sonra Avusturya'da da genel seçimler gerçekleştirildi. Tıpkı Almanya'da olduğu gibi, Avusturya'da da sonuçlar ciddi bir "sağa kayış"ı gösteriyor. Bu sonuçları doğru bağlamda okumak adına önce kısaca ülkede uzun zamandır belirleyici bir güç olan politik sisteme bakmamız gerekiyor.

Avusturya'nın kemikleşmiş düzeni

Avusturya'da, 2. paylaşım savaşının ardından, çoğu zaman "büyük koalisyon" hükümetleri gördük. "Büyük koalisyon", sağ-muhafazakâr Avusturya Halk Partisi (ÖVP) ve Sosyal Demokrat Parti (SPÖ) tarafından kurulan hükümetleri tarifleyen bir kavram. Fakat bu sistem meclisle sınırlı değil. O iki "büyük" parti bütün toplumu da şekillendirmiş durumda. Örneğin devlet şirketlerinden okullara kadar tüm kamu kurumlarında yöneticiler "Proporz" adı verilen bir sisteme göre (bir ÖVP'den, bir SPÖ'den) atanıyor. Üstelik korporatist toplu iş ortaklığı ile (Sozialpartnerschaft) bu koalisyonun cisimleştiği fiili bir durum yaratıldı. Bu iş ortaklığı işveren ve işçi temsilcilerinin, sendika, odalar vb. kurumların bir araya gelip çeşitli yasa taslaklarını oluşturdukları bir mekanizmadır.
1980'lerde üçüncü bir parti yükselişe geçti. Savaşın ardından eski Naziler tarafından kurulan Özgürlük Partisi (FPÖ) 1986'da liberal kanadını tasfiye edip, yoluna "postmodern faşist" bir parti olarak devam etti. FPÖ, 2000'de ilk defa ÖVP ile birlikte bir hükümet oluşturdu. O hükümet tam bir fiyasko idi. O hükümetin bugüne mirası, kamusal mülkiyetin özelleştirilmesinde yapılan yolsuzluktan dolayı bugüne dek süren davalar oldu.
FPÖ hükümet olduğu dönemde bölünerek bir darbe aldı. Etki ve oy kaybı yaşadı. Bölünmeden sonra sağın yine tek seçeneği olarak kalan FPÖ, daha sonra yeni lideri Heinz Christian Strache ile yeniden yükselişe geçti. FPÖ siyasetinin ana hatları ise, göçmen karşıtlığı ve toplu iş ortaklığın yok edilmesi. Toplu iş ortaklığının bekçisi SPÖ ise, git gide işçilerin desteğini kaybetmekte. Bir ÖVP-FPÖ koalisyonunu, toplu iş ortaklığına bir saldırı olarak görmek güç değildir.

Avusturya seçimlerinde de ciddi bir sağa kayış söz konusu.

Büyük "sağa kayış"

Seçim sonuçlarına bakarsak, ÖVP, SPÖ ve FPÖ ile "şimdilik" kalıcı üç "büyük" parti olduğunu görebiliriz. ÖVP yüzde 31,5 ile birinci, SPÖ yüzde 26,9 ile ikinci, FPÖ ise yüzde 26 ile üçüncü oldu. Ek olarak, toplumsal anlamda liberal, ekonomik anlamda neoliberal NEOS yüzde 5,30 ile ve eski Yeşiller milletvekilli Peter Pilz tarafından kurulmuş bir "liste" yüzde 4,4 ile meclise girebildi.
Seçimde dikkat çeken önemli noktalar oldu. İlk olarak ÖVP'yi birinciliğe fırlatan hamle, müstakbel başbakan Sebastian Kurz'un bir parti içi darbesi oldu. 31 yaşında olan eski dışişleri bakanı Kurz, büyük sermayenin desteğini alıp, çürümüş ve iç çelişkilerinden dolayı düşüşte olan ÖVP'nin başına geçerek partiyi kontrol altında aldı.

Gerilim yükseliyor

İkinci olarak Yeşiller, iç çatışmalardan dolayı 31 yıl sonra ilk defa meclise giremedi. Daha sağ bir çizgiyi savunan Peter Pilz, aday yapılmayınca kendi listesini kurup meclise girdi. Üstelik bugünlerde bir taciz iddiasından dolayı vekillikten geri çekilmiş durumda. Diğer yandan Yeşiller daha solda duran gençlik örgütünü de partiden tasfiye etti. Öte yandan geçtiğimiz sene FPÖ'nin adayına karşı burjuvazinin çoğunluğunun desteğini alarak cumhurbaşkanı seçilen Alexander van der Bellen ise Yeşiller'in eski sözcüsü. Parti üyesi cumhurbaşkanı ama parti meclis dışında!
Görünen şu: Bütün bu sonuçlar toplumun ve siyasetin sağa kayışının bir ifadesidir. Örneğin, sermaye, temsili bir fonksiyona sahip olan cumhurbaşkanlığı için liberal, aydın birini destekleyip, içe dönük politikalarda ise daha saldırgan, sağ ve faşizan siyaseti tercih ediyor.
Yeşiller ekonomik anlamda pek sol bile sayılmasa da, mecliste ırkçılığa ve göçmen karşıtlığına karşı duran önemli bir ses idi. Şimdi o ses artık mecliste yok. Ve sermaye saldırganlığını arttırırken önümüzdeki süreçte, ırkçı söylemler ve politikalar yükselecek, hatta toplumun daha da faşistleşmesi söz konusu olacaktır.

Sermaye topyekûn saldırı hazırlığında

Sermaye, Almanya tipi neoliberalizmi Avusturya'ya getirip ekonomik krizi bu şekilde çözmeyi hedefliyor.

Gelelim sermayenin planlarına. ÖVP-FPÖ koalisyonu üzerinde bir uzlaşma var. Zaten seçimden önce bile bu iki parti ve partilerin başkanların arasında "flört" başlamıştı. Sebastian Kurz yönetimi altında ÖVP göçmen sorununda git gide sağa doğru kayıyordu. Tersinden, FPÖ bu seçimlere yönelik yeni bir ekonomik program yayımladı. O ekonomik programda "refah" ve "sosyal" söylemler tamamen silindi, AB karşıtlığı (FPÖ için önemli bir mobilizasyon aracıdır) bile kaybolup marjinal oldu. FPÖ şefi Strache seçimden sonra durumu gayet güzel ifade etti: "Programımız yüzde 60 ile seçildi".
Sermayenin "Kurz aşkı" şundan kaynaklı: Kurz yeni nesil siyasetçi olarak ne SPÖ ile koalisyona, ne de parti içindeki özellikle küçük çiftçilerin çıkarlarını savunan kurumlara karşı bir bağlılık hissetmiyor. Sermaye artık toplu iş ortaklığından kurtulmak, toplu sözleşmeleri ortadan kaldırmak, vergileri azaltmak, kiracıları koruyan maddeleri yok etmek, emeklilik yaşını da 67'ye yükseltip emeklilik maaşını düşürmek istiyor. Kısacası, Almanya tipi neoliberalizmi Avusturya'ya getirip ekonomik krizi bu şekilde çözmeyi hedefliyor.
ÖVP-FPÖ hükümet ile bu tür hamleler artık mümkündür.

Direnç noktaları

Avusturya'da elbette demokratik ve sol güçleri zor zamanlar bekliyor.
Devam eden ekonomik kriz ortamında toplumsal çelişkiler gittikçe derinleşiyor. Ve bu sıkışmışlıktan dolayı sermayenin saldırganlığı artmakta.
2000'de ÖVP-FPÖ hükümetine karşı büyük protestolara tanık olduk. O süreçte uluslararası tepkiler üzerine bazı şahıslar bakan olamamıştı. Bu kez yaygın bir sessizlik söz konusu. Toplumsal zemin değişti, saldırgan ve otoriter neoliberal politika Avrupa'da artık "normal" olarak görülüyor. ÖVP-FPÖ ve arkalarındaki sermaye ise, 2000'lerin başında beceremedikleri işi tamamlamak istiyorlar.

Bu kadar kolay olacak mı?

Metal sektöründeki toplu sözleşme görüşmelerinde "normal"den daha sert esen hava yeni dönemin habercisi olabilir. Er ya da geç işçiler ÖVP-FPÖ'nün politikasının onlara yaramayacağını görecektir. Bakalım Avusturya'da sendikalar daha mücadeleci bir tarz sergileyebilecek mi? Sergileyemezlerse solun işi zor olacaktır.
Ayrıca ırkçılığın tamamen meşrulaştırıldığı bir ortama doğru gidiyoruz.
Hükümet toplumsal sorunu, yani emek-sermaye çelişkisini bir "uyruk/ırk" çelişkisi olarak göstermeyi başarırsa, hem sermaye saldırganlığına karşı direnci azaltmış olacak, hem de sertleşen ortamda toplumsal faşistleşme derinleşecek.

Çin'in temkinli ve istikrarlı yükselişi

Devletin ekonomi üzerinde yüksek derecede hâkimiyet kurmasından dolayı Çin hem iktisadi hem de siyasi anlamda özgün şekilde ilerleyebilir.

Max ZİRNGAST

18 Ekim'de Çin Komünist Partisi (ÇKP) 19. parti kongresini gerçekleştirdi. Beş yılda bir gerçekleştirilen kongrelerde bir önceki dönemin parti faaliyeti raporu verilir, yeni dönemin planı ortaya koyulur ve yeni bir merkez komite seçilir.
Küresel sermaye düzeninde Çin önemini git gide arttıran bir ülke. Birçok alanda ABD ve diğer büyük güçlerle başa baş mücadele veriyor. Çin'de hâkim olan sistemin komünizm mi, devlet kapitalizmi mi ya da liberal kapitalizm mi olduğuna dair tartışmalar sıkça yapılıyor. Bu tartışmaların bu kadar genişçe yapılması gerekli elbette. Ancak yazının konusunun dışında bir tartışma olduğu için burada buna girmeyeceğiz.

Şi Cinping'in liderliği pekiştirildi

Kongrede beklenen oldu. Mevcut ÇKP MK genel sekreteri ve devlet başkanı Şi Cinping tekrar aynı makamlara seçildi. Üstelik kongrede, Cinping'in çizdiği siyasi hat parti tüzüğüne "Şi Cinping düşüncesi" olarak geçirildi. Böylece Mao ve Deng Xiaoping'ten sonra üçüncü kez bir liderin ismi parti tüzüğüne geçmiş oldu.
Şi Cinping, 2013'te iktidara geldikten sonra, birtakım hamleler yapmıştı. Parti ve devletin içyapılarında bir tasfiye süreci başlattı. Yolsuzlukla mücadele şiarıyla rakiplerini ve çeşitli eğilimleri tasfiye etti. Bu süreçte kendisini ve ekibinin hattını konsolide etti. Kongrenin sonucunu da bu faaliyetler belirledi.
"Çin tipi sosyalizm" yoluna devam edecek. Büyük ve stratejik sektörler üzerine devletin kontrolü sürdürülecek. Örneğin, bankacılık sektörünün mülkiyetinin yüzde 85'i devlet kontrolünde. Mevcut özel sektör devletle işbirliği içinde olmak zorunda ve sadece çizilen çerçevede hareket edebilir. Devletin ekonomi üzerinde yüksek derecede hâkimiyet kurmasından dolayı Çin hem iktisadi hem de siyasi anlamda planlı ve özgün bir şekilde ilerleyebilir.

Büyük planlar

Şi Cinping ilk döneminde çeşitli "büyük projeler" planlamaya başladı. Bu projeler önümüzdeki dönemde de sürdürülecek. Bunlardan bir tanesi "Made in China 2025" projesi. 2015'te başlayan projenin hedefi içerisinde hava taşıtı, biyoteknoloji, "yeni enerji araçları" (elektrikli araba vb.) gibi sektörlerin bulunduğu 10 farklı sanayi sektöründe Çin'i dünya çapında rekabet edebilir hale getirmek.
Çin aynı zamanda yenilenebilir enerjiye büyük yatırımlar yapıp, ekolojik kriz konusunda dünyaya liderlik yapmaya başladı (özellikle ABD'nin son dönemde geri çekilmesinden sonra). Kısacası hedefleri yüksek teknoloji sanayilerinde yükselmek. Bunun için bütün dünyadan bilim insanları muazzam koşullarla Çin'e getirilmeye çalışılıyor. ABD'li siyasetçiler ve sermaye grupları bu projelerin farkındalar ve bunun önüne geçmek için çeşitli karşı hamleler yapıyorlar.

Meşhur proje

Diğer "meşhur" proje ise, "Bir Kuşak, Bir Yol" adıyla duyurulmuştu. 2013'te başlatılan proje bazen "yeni ipek yolu" projesi olarak da dillendiriliyor. Projenin amacı kara ve deniz ulaşım ağlarını genişletip, hem jeopolitik açıdan hem de ekonomik açıdan bölgesel hegemonya kurmak. Ticari ağların geliştirilmesi ile birlikte büyük bir adım atarak dünya çapında daha belirleyici bir duruma gelmek isteyen Çin bu hedefe ulaşmak için 60 farklı ülkede toplam 1,3 trilyon dolarlık yatırım yapmayı planladı.
Çin, planlı ve ölçülü bir şekilde gücünü arttırmaya devam etmektedir. Bununla birlikte Si Cinping'in kongredeki konuşmasında ABD"ye yönelik söylediği net sözler, Çin'in dünya genelinde daha büyük bir rol oynamaya hazırlandığını gösteren bir ipucudur.

GENÇLİK

Gençlik, iktidara karşı zırhını yeniden kuşanıyor

Özgürlük kavgası

Dar bir alanda sıkışıp bekleyen siyaset yapma biçiminden, yayılmacı, her alana sıçrayan, talepleri ve refleksleri görebilen, buna uygun araç ve yöntemler geliştirebilen bir tarz oluşturulmalı.

Utku ŞAHİN

YÖK ile birlikte hız kazanan neoliberal süreç, bugün geldiğimiz noktada bir üst aşamasını yaşıyor. Sadece kapitalizmin kapasitesi arttırılmakla kalmıyor, inşa edilmek istenen diktatörlülüğün ideolojik alt yapısı oluşturuluyor. Bir taşla iki kuş vurmak için yapılan bu hamleyle, hem patronlar ile ilişkiler güçlendirilip memnuniyet yaratılıyor hem de yaratılan neoliberal tahribat ile birbirleriyle sürekli rekabet halinde olan yalnızlaşan siyasallaşmayan gençlik kitleleri oluşturulmak isteniyor.

Gençliğin gelecek kaygısı

Rekabet faktörünün, bireycileşmenin bu kadar yoğun yaşanıyor olmasının bir nedeni de gelecek kaygısı. Rakamlar, 23-28 yaş arası gençlerin üçte birinin "hiçbir şey yapmadığını" gösteriyor. Giderek artan bu orandaki gençler ne okuyor ne çalışıyor. İşçileşmenin ve bununla birlikte kötü koşullarda çalışmaya başlamanın üniversite yıllarında gerçekleşiyor olması da henüz öğrenimine devam eden gençlik kitlelerinde kaygılara yol açıyor.
Erdoğan, toplumu açlıkla terbiye ederek kurmaya çalıştığı diktatörlük inşasında, üniversitelilere güvencesiz, geleceksiz bir yaşam vaat ediyor. Başta tıp öğrencilerinde görülen intihar vakaları olmak üzere, doğal olarak açığa çıkan gelecek kaygısı, üniversitelileri gündelik yaşamında bir sıkışmışlığa sürüklüyor.
Tüm saldırılara rağmen gençliğin özgürlük arayışı, kendisine akacak bir nehir arıyor.
16 Nisan referandumu sonuçlarında 18-27 yaş arasındaki kitlenin en az %60'ının hayır oyu kullandığını hatırlayalım. İnşa edilmek istenen dikta rejiminin karşısında büyük bir gençlik kitlesi var. AKP iktidarıyla gençlik kitleleri arasında oluşmuş kalın bir çizgi var.
Bu çizginin kalınlığı devrimci bir enerji ile buluşacak mı? Bugün sormamız gereken en önemli sorulardan birisi bu.

Baskı duvarı

Üniversiteli öğrenci hareketine yönelik baskı duvarı, üzerine daha fazla tuğla eklenerek güçlendiriliyor. Duvar'ın yıkılabilirliği, fazlasıyla gerçekçi bir ihtimal. Yönetenlerin artık eskisi gibi yönetemediği, ekonomik ve siyasi krizlerin her an güncel olduğu bir dönemdeyiz. Eşitlik, özgürlük, adalet gibi en temel demokratik taleplerin gençlik kitlelerinde uyandırdığı heyecanı ve yönelimi görmeliyiz.
Üniversite gençliği pratik anlamda hareket etmediği sürece, bilince taşıdığı eleştirel düşüncenin, aydın kişiliğinin bir önemi olmayacaktır.
Oluşturulan bilgi ve enerji birikiminin pratikte sınanması gerekmektedir. Gençliğin özgürlük kavgasına olan inancı, ancak bu şekilde heyecanını ve dinamizmini kaybetmeden sürebilir.

Direnç noktaları

Dar bir alanda sıkışıp bekleyen siyaset yapma biçiminden, yayılmacı, her alana sıçrayan talepleri ve refleksleri görebilen buna uygun araç ve yöntemler geliştirebilen bir tarz oluşturulmalı. Her fakülte, sınıf, kantin, yurt ve yemekhane direnç noktaları olmalı.
Bu noktaları inşa edemediğimiz her alan fiilen dikta rejiminin ideolojik aygıtlarının saldırıları altında olacaktır.

Gençlik hep en önde

Üniversite mücadelesinin tartıştığı üzere, gençliğin mücadelesinin kitlesel örgütlenmesini sağlayacak ortak siyasi hat ve programa ihtiyaç vardır. Kampüslerde, sokaklarda mücadele büyüdükçe ihtiyacımız olan yol, yöntem ve form kendisini oluşturacaktır. Gençlik şimdi, 68' den bu yana getirip Gezi ile taçlandırdığı direniş dinamiğini yeniden mayalamaktadır. İsyan dalgası yükseldiğinde, gençlik o dalganın en önünde yer alacaktır!

Liseli Serüvenciler geçmişin birikimlerini heybesine koyup dönemin güncelliğiyle yola koyuldu.

Liseli serüvenciler kuruluyor

Liselilerin öz sorunları ile ilgilenmek, bir liselinin günlük hayatta yaşadığı her soruna çözüm iradesi olabilmek için, gençliğin yeni örgütlenme metodunu keşfetmek ilk hedefimiz.

Doğuş GENÇ

Bazen büyük bir siyasal dalgada kendi dinamizmini yakalayan bazen de sönümlenip geri zeminde durabilen bir toplumsal dinamik içerisinde, politik faaliyetin devamlılığının sağlanması için örgütlenme metodunu sağlam zeminlere oturtmak esastır.
Sistem ve özgürlük arayışı içerisinde olan gençlik arasında büyük bir çelişki vardır. Bu bağlamda sistem, kendi istediği gençlik tipolojisini oluşturmak için yalnızlaştırma, yabancılaştırma, kimliksizleştirme politikalarını uygular. Kültür- sanat anlayışını yozlaştırır, eğitimi niteliksizleştirir ve gericileştirir.

Mücadelenin mayası

Kapitalizm, eğitimi bütün toplum kesimlerini kapsayan, sistematik bir süreç haline getirmiştir. Ama bu süreç, aynı zamanda insan aklının 'araçsallaştırıldığı', bilginin burjuvazinin kar amacına hizmet ettiği bir süreç olarak ilerlemiştir. Gelinen noktada, sistem dayattığı neoliberal politikalar ile eğitimi ticarileştirmiş, bilgiyi bir meta haline dönüştürmüştür. Eğitimin, parası olanın faydalandığı ya da herkesin parası oranında faydalandığı bir hizmet olmasının ve geniş emekçi kesimlerin bu haklarını elinden alınmasının önünü açmıştır.
Neo-liberal çöküntü yetmezmiş gibi eğitimin içi de giderek boşaltılmaktadır. Biyoloji gibi pozitif bilimlerin ders saatlerini azaltıp, din kültürü gibi derslerin sayılarını arttırma derdine düşen siyasi iktidar ve MEB, var olan sorunlara her gün bir yenisini daha ekliyor.

Liseli gençliğin mücadele hattı

Henüz hayatı lise sıralarında tanımaya başlayan, kendi öz kimliğini bulma arayışına giren liseliler, var olduğu her alanı enerjisi ve dinamizmi ile büyüten, ileriye taşıyan değişime açık toplumsal bir dinamiktir.
Gençlik mücadelesinde ilk şart, Türkiye'de daha önceki gençlik mücadeleleri ve gençlik kriterlerinden oldukça farklılaşan bir süreçte olduğumuzu kabul etmek olmalıdır. Bu yüzden liseli gençlik çalışmasında daha önceki referanslarımızdan doğru hareket etmek bizi yanıltabilir.
2010-11 yıllarında başlayan, üniversiteleri ve liseleri saran eylemlilik dalgası, genel bir hareketlilik yaratmıştı. Gezi direnişi ile bu gücü arkasına alan liseliler, örgütlenme alanını okullara-liselere taşıdı. Bu süreçte açığa çıkan, kendisini farklı direnme biçimlerinde ifade eden ve kültürel kimliklere yönelen gençliğin düşük ölçekli arayışları, yeni mücadele hattı için oldukça önemlidir.

Serüvenciler yola çıktı

Artık eski mücadele araçları ve örgütlenme tarzına ilişkin yaptığımız tahlillerin güncellenmesi gerektiğini vurgulayarak yerine alternatifini de koyuyoruz. Meselenin özüne indiğimizde bu sorunu çözmek için sadece sorundan bahsetmek yerine, çağa uygun yeni dönem lise mücadele hattının oluşturulması için adım atıyoruz.
Bu yüzden, liselilerin öz sorunları ile ilgilenmek, bir liselinin günlük hayatta yaşadığı her soruna çözüm iradesi olabilmek için, yeni örgütlenme metodunu keşfetmek ilk hedefimiz.
Meslek liselerinde staj sömürüsüne, liseli kadınların ötekileştirilmesine, eğitimin piyasalaştırılmasına, okullarımızdaki militarizme, eğitimde neo-liberal politikalara, eğitim hakkının gaspına, liselerde zorunlu din dersi dayatmasına ve tek tipçi, ezberci, bilimsellikten uzak, köhne eğitim sistemine karşı; eşit, parasız, bilimsel ve anadilde eğitimi kendi ellerimizle inşa etmek için kuruluyoruz.

Bitmeyen sınavlar yükselen gelecek kaygısı

Herhangi bir bilimsel/pedagojik kaygıyla yapılmayan sınavlar yalnızca eleme ve geleceğe yönelik kaygıları kamçılama aracı olarak kullanılıyor

Hatice GÖZ

Bilimsel kaygılardan uzak ve yalnızca sermayeye ucuz iş gücü sağlama derdi taşıyan eğitim sistemi, aynı zamanda kapitalizmin ideolojik bir aracına dönüşüyor. AKP iktidarı sermayenin ve kendisinin içerisinde bulunduğu tıkanıklığı aşmak amacıyla, üniversiteleri bu minvalde gençler yetiştirecek birer fabrikaya dönüştürüyor.
Bu nedenle eğitim sistemi ve onun en önemli uygulayıcısı sınavlar, sürekli format değiştiriyor. Meslek liselerinin kapıları sonuna kadar açık ve hızlıca mezun olup işçileşeceğiniz fakültelerin puanları düşük.

Araç olmaktan çıkan sınavlar

Temel amacın, eğitim ve öğretimin gereklerini yerine getirmek olduğu sınavlar, bu araçsal konumu yitirmiş durumda. Öyle ki sınavlar şu an "ana" mesele. Bertell Ollman: "Artık önemli olan ne öğrendiğinizin değil, öğrendiğinize dair sınavlar ve özellikle alınan notlardan oluşan kanıtlarınızdır" diyor. Ve devam ediyor: "Bu tersine dönüşün nasıl işlediğini kavramanın anahtarı, sınavların eğitim dünyası kadar iş dünyasında da rol oynadığını ve bunların ikisi üzerinde güç sahibi olanlar için ikincisinin çok daha önemli olduğunu görmektir."
Kapitalizm sıkıştıkça kendine çıkar yol arıyor. Gençliği; pasif, sömürülebilir, siyasetten uzak, sindirilmiş kitleler olarak görmek isteyen iktidar; buradan hareketle onları hazırladığı tuzaklara çekiyor. En iyi ihtimalle ilerde bir memur olabilecek gençler, umut ve emek tacirlerinin sınavlarına odaklanmış ve yaşamdan kopmuş biçimde geçiriyor günlerini.

Yap-boz tahtasına çevirdiler

Son yıllarda, hangi sınavın tarih ve şeklinin ne oranda değiştiğini takip edemediğimiz- öyle ki bu yazı okunurken yine değişmiş olabilir- ülkemizde; bu değişikliklere dair bir açıklama da yapılmıyor. Herhangi bir bilimsel ya da pedagojik kaygıyla yapılmayan sınavlar, yalnızca bir eleme ve geleceğe yönelik kaygıları kamçılama aracı olarak kullanılıyor. Şirket ortağı, iktidar yanlısı dershane ve yayın evlerinden bahsetmiyoruz bile. Zira onlar, henüz yeni sınavın adı bile açıklanmamışken kitapları o isimlerle basmaya başlıyorlar!
Meşruluğu kalmayan, iktidarın yapboz tahtasına çevirdiği sınavlardan da umut kesilmeye başlandı. Elbette bu umutsuzluğu, diplomalı işsizler sayısındaki artışlar da besliyor.
Geleceği çalınan gençler; tam da iktidarın istediği ucuz iş gücü açığını kapatmak için, eğitim hayatını bırakıp işe başlıyor.

Diplomalı köleler olmayacağız

Gençliğe ve onun devrimci konumlanışına uzatılan en sert sopa, en sivri uçlardan olan üniversite sınavları; kapitalizm yenilip eğitim özgürleşmediği oranda, yalnızca sermayenin işine yarayacak ve onun ihtiyaçlarına yönelik şekillendirilecektir. Kapitalizmin eğitim çarklarında dönerken, paralarından ve bazen de canlarından olan gençliğin çarklardaki konumu oldukça kritik. Fakat yan yana ve örgütlü olduğu oranda, o dişlileri kırabilecek bir dinamik gençlik…
Her hafta değişen sınav sistemine adapte olmak ya da pes edip işçileşmek yerine, örgütlü mücadeleyi yükseltip, topyekün mücadeleye girişmek gerekiyor. Ancak bu şekilde özgür halk üniversitelerini kurabilir ve eşit, bilimsel, parasız, anadilde eğitim talebimizi hayata geçirebiliriz.

"...yüreğinde isyan varsa gel yanıma…"

İsyanın adı: Helin Palandöken

Helin'in katledilmesi sonrası gösterilen tepkiler, kadınların bir kadın cinayetine daha tahammülleri olmadığını bizlere gösteriyor. Mahalle mahalle, ev ev, kapı kapı kadınların yaşam hakkını savunmalıyız. "...yüreğinde isyan varsa gel yanıma…"

Gamze ÖZKÖK

1. sayfadan devam

Sadece Eylül ayında erkekler tarafından 37 kadın öldürüldü, 24 kadın şiddete maruz kaldı. Ekim ayına da her gün bir kadın cinayeti ve erkek şiddeti haberi ile uyandık.

Faillere bakacak olursak baba, oğul, eş, eski eş, erkek arkadaş veya herhangi bir erkek…

Medyada ise cinayetleri meşrulaştıran bir dil kullanılıyor; aşk, sevgi, namus, töre gibi çoğaltabileceğimiz türlü türlü kavramlarla.

Kadın hücre duvarlarını yıkıyor

Kadınların "fıtratı gereği" erkeklerle eşit olmasının mümkün olmadığını düşünen iktidar, onları toplumsal cinsiyet rollerine hapsetmeye; evlere, mutfaklara, yaşamın en kuytu köşelerine atmaya çalışıyor. Kadınlar ise kendilerini tutsak eden, etraflarını saran bu hücrenin duvarlarını yıkmanın cüreti içerisindeler. Helin Palandöken cinayeti sonrası açığa çıkan büyük tepki bunun en son göstergesi.

Kadınlara karşı örülü şiddet ittifakı (erkek, devlet, medya, eğitim sistemi vb.) bu noktada saldırılarını daha da arttırıyor. Kadınlar kendi sınırlarını aştıklarında, kendilerine dayatılan rollere başkaldırdığında; başlarında bekleyen bekçiler/erkekler harekete geçiyor. Devlet bu hareketlenme karşısında, adımlarını bilinçlice kaplumbağa hızına ayarlayıp, kadınların yaşam hakkını elinden almak isteyen erkeklerin önünü açıyor. Kadınları koruyamadığı gibi, erkekler için her türlü iyi hal ve tahrik indirimini tahsis edecek mahkemeleri de hazır halde bulunduruyor. Bütün bu şiddet ittifakı, kadın cinayetlerinin politik olduğunu bir kez daha kanıtlıyor.

Helin Palandöken'in katledilişi ardına kadınlar sokaklara döküldü.

Daha ne kadar bekleyeceğiz

Kadına yönelik şiddetin üstünü örtmek, bu şiddetin sorumlusu erkekleri korumak için çıkarılan onlarca yasaya, erkek şiddetini meşrulaştıran söylemlere, erkekliği koruyan kollayan tüm uygulamalara ve kurumlara karşı; kadınların da kendi dayanışma ağlarını örmesi, örgütlü gücünü büyütmesi gerekiyor.

Helin'in katledilmesi sonrası gösterilen tepkiler, kadınların bir kadın cinayetine daha tahammülleri olmadığını bizlere gösteriyor. Yüksek perdeden gösterilen tepki, kadınların şiddete karşı ortaklaşmış ruh halini bizlere gösteriyor. Kadın dayanışmasının, yaşam hakkımızın tek güvencesi olduğu giderek açığa çıkıyor.

Şimdi Helin'in öldürülmesinin yarattığı öfkeyi, isyanı; ilmek, ilmek, nakış nakış örgütlülüğe dönüştürmek zorundayız. Aksi halde tepkimiz bir öfke patlaması olarak kalacaktır.

Bir ihtimal daha var; Mor Dayanışma kadın meclisleri

Kadınların kendi yaşamları üzerinde doğrudan karar ve söz sahibi olabileceği Kadın Meclisleri, önemli bir örgütlenme deneyimi olarak karşımızda duruyor.

Kadınların kolaylıkla ulaşabileceği sağlık, hukuk, psikoloji danışmanlarının da yer alması gereken bu meclisler; kurulduğu her mahallede kadınların dayanışma, örgütlenme mekânları haline gelmeli.

Bilinç yükseltme çalışmaları, farkındalık günleri ve ücretsiz atölyelerle kadın dayanışmasını daha da yükseltmeli.

Mahallelerde, sokaklarda kadınların kendi yaşamları için örgütleneceği meclisler; eşit, özgür bir yaşamın teminatı olacaktır.rın kendi yaşamları için örgütleneceği meclisler; eşit, özgür bir yaşamın teminatı olacaktır.

İhtiyacımız olan şey biraz cesaret ve yalnız olmadığımızı bilmek

Cesaret birçok olayın çözülmesine yol açabilir; karmaşaya doğru atılacak bir adım sorunların çözümüne doğru yol almamız için bir kıvılcım yaratabilir.

Aylin YÜKSEL

Evde, tarlada, okulda artan baskılara karşı direnen, dayanışmayı büyüten, uzak görünen ihtimalleri gerçek yapan kadınlar cesareti kuşanmaya devam ediyor.

Bir anlık cesaret birçok olayın çözülmesine yol açabilir; karmaşaya doğru atılacak bir adım sorunların çözümüne doğru yol almamız için bir kıvılcım yaratabilir; yol aldıkça görünen imkânlar umudun penceresini aralayabilir… "İhtiyacımız olan şey biraz cesaret ve yalnız olmadığımızı bilmek".

Her başarı bir umuda dönüşüyor

Öğretmeni tarafından tacize uğrayan Dilara'nın başarısı; her daim utanmanın, eksik hissetmenin ve susmanın öğretildiği biz kadınlar için bir cesaret örneği oldu.

ODTÜ psikoloji öğrencisi olan Dilara, nice kadının yaşayıp sustuğu bir durum karşısında, toplum tarafından suçluluk duygusu ve utanmayla köşesine çekilmesi beklenirken, mücadele etmeyi seçen kadınlardan… Aynı olaya maruz kalan arkadaşlarıyla örgütlenerek failin 87 yıl ceza almasını sağladılar. Aileleri bile yanlarında değildi. Tehdit edilmiş, utandırılmış hatta suçlu ilan edilmişlerdi.

Ama onlar yılmadılar ve çirkinlikler karşısında susmalarını öğütleyen patriyarkal zihniyete karşı durarak dayanışmadan aldıkları güçle mücadelelerini kazanımla sonuçlandırdılar.

Artan baskılara karşı direniş

İtalya'da derin mafya ilişkileri olan "insan ticareti" yapan bir şebekeye karşı, yılmadan mücadele eden ve çeteden kurtulmayı başaran Nijeryalı kadın Okoedion…

Endonezya' da facebooktaki çocuk istismar çetesinin içine sızarak çökertilmesini sağlayan kadın dayanışması…

Aylarca süren mücadeleden sonra, onlarca aşağılanmaya, tacize katlanmak pahasına araba kullanma hakkını kazanan Suudi Arabistan'lı kadınlar…

ABD'de ünlü kadın oyuncuların sinema sektörünün erkekleşen yüzüne karşı tacizci bir yönetmeni teşhir etmesiyle başlayan, sosyal medyada açılan "me too" (ben de) başlığı sayesinde birçok kuruma ve hatta parlamentoya uzanan taciz olaylarını teşhir eden kadınlar…

Kadınların dünyanın dört bir yanında mücadele ve dayanışmayla gelen kazanımları, hepimize cesaret ve umut olarak geri dönüyor.

Umut büyüyor...

Kadınlar olarak hayatta hak ettiğimizi düşündüğümüz yerlere gelebilmemiz için, cinsiyetimiz ne olursa olsun daha özgür ve insancıl bir şekilde yaşayabilmek için, rollerden sıyrılmak, kendimize bir alan açmak ve mücadeleyi ortaklaştırmak çok büyük önem taşıyor.

İngiltere'de polisin Müslüman göçmen bir kadına yaptığı ırkçılık karşısında hiç düşünmeden araya girerek, hafifçe gülümseyip polisin gözünün içine korkusuzca bakarak onun iktidarını sarsan kadın, Safiyyah Khan'ı…

Katalonya'da polisin kollarındayken haklılığının bilincinde, soğukkanlılıkla gülümseyen ak saçlı genç kadını, Gezi'deki sapanlı teyzeyi hatırlayarak yapılan her mücadelenin yerine ulaşacağını bilelim. Mücadele ettikçe güzelleşen yollarda Dilara'nın sözünü hatırlayalım: Umut ellerimizde.

Hareket etmeyen zincirlerini fark edemez*

Yeni rejimin inşası, toplumsal yapının gerici, itaatkâr, erk kodları üzerinden palazlandırılıp kuruluyor.

Cemile TOPRAK

AKP hükümeti on altı yıldır erkek devlet iktidarını güçlendirecek politikaları özellikle kamu kurumlarında hayata geçirerek, kadınların etrafını kuşatmaya çalışıyor. Milletvekilleri ve bakanlarıyla her gün kadınlara olan nefretini söyleme döken iktidar, önüne patriarkayı, yanına kapitalist sistemi alıyor ve bu birliktelikten nemalanarak kendi iktidarının devamlılığını sağlamayı hedefliyor.

Kamuda kadın bakışı

Erdoğan'ın farklı dönemlerde kadına dönük söylemlerine bir göz atalım; "kadın ve erkeği eşit konuma getirmek fıtrata aykırıdır", "anneliği reddeden kadın yarım kadındır", bir kadın için "kız mıdır, kadın mıdır bilmem", Münevver Karabulut cinayeti için "yalnız bırakılan ya davulcuya ya zurnacıya" ve daha niceleri…

Bu salt bir söylem değil, işte toplumu yöneten, devletin bütün kademelerini şekillendiren ideoloji tam olarak budur. Bu söylemlerin uygulamadaki karşılığını bütün bakanlık ve kamu kurumlarında görmek mümkün…

AKP'li bir belediye başkanının, afet eğitimi veren bir kadının sunumu esnasında "sen kimsin bize eğitim veriyorsun, erkekler kadınlardan vaaz mı alırmış" diyerek mikronu kapattırması; Sağlık Bakanının "kadının tek kariyeri annelik kariyeridir" açıklamaları; Maliye Bakanının işsizlik oranlarının artmasını kadınların iş aramasına bağlaması, Orman ve Su İşleri Bakanının "iş istiyoruz" diyen kadınlara "evdeki işler yetmiyor mu" karşılığını vermesi… Bakanları bunu söylerse bu kurumlarda kadınların konumunu ve karşılarına çıkacak zorlukları siz tahmin edebilirsiniz.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı'nın çocuk istismarcısı Ensar Vakfını "bir defadan bir şey olmaz" diyerek desteklediğini; Diyanet'in "babanın öz kızına şehvet duyması" içerikli fetvasını da unutmadık. İşte bu söylemlerin sonucunda; belediyeler kadınların erkeklere itaat etmesini tembihleyen kitapçıklar dağıtmaya başladı, eğitimin içeriği cinsiyet ayrımcılığını daha da açığa çıkaran bir şekilde düzenlendi.

Bu da yetmezmiş gibi eğitim kurumları birer cinsel istismar merkezlerine dönüştü. Kadınlar sağlık kurumlarında kendi bedenleri hakkında yalan yanlış bilgilere donatıldı. İş koşullarında güvencesizliğe, taşerona, ucuz işçiliğe hapsedildi.

İsyan var, itaat yok

Karşımıza çıkarılan başka bir hak gaspı da "Müftülük yasası".

Katledilen ve şiddet gören kadınların yüzde 50'sinden fazlasının boşanmak ya da ilişkisini sonlandırmak istediği için öldürüldüğünü biliyor muydunuz? Erkek egemen iktidar bugün hala evlilik kurumunu, sistemin devamlılığını sağlayacak birer "üretim atölyesi" gibi kullanmakta ve aynı zamanda kadını baskı altında tutup hayatın akışından soyutlamak için kullanmaktadır. Bu yasa ile dini nikâh yasallaştığı gibi, boşanmak giderek zorlaşıyor, boşanma koşulları müftülük yöntemlerine bırakılıyor, müftülüğün bütün toplumsal süreçlere müdahalesinin ve şekillendirmesinin yolu açılıyor.

Yeni rejimin inşası ile toplumsal yapının gerici, itaatkâr, erk'ek kodları kadın üzerinden palazlandırılıp kuruluyor.

Müftülük yasasının yanı sıra müfredat değişikliği de bunun inşasının harcını oluşturuyor. Şimdilerde boşanmalarda arabuluculuk 'hizmeti' çalışmaları yapıldığı müjdeleniyor!

Topyekûn saldırı sürecinde olan kadınlar, amazonlardan, süfrajetlerden aldıkları mücadele geleneğiyle, dirençle, öfkeyle bileniyor; kız kardeşliğin biriktirdiği güçle yürüyorlar. Biz kadınlar patriarkal kapitalizme karşı birlikte güçlenecek, güçlendikçe mücadeleyi büyüteceğiz.

EKOLOJİ/KENT

"Geleceğin inşası ne kadar uzun sürerse sürsün bugünden başlar." S.Amin

Ekolojik mücadele kavram sorunsalı

Çevrecilik doğayı "kaynak" olarak görürken, ekolojizm doğayı kendi iç bütünlüğü ve tarihselliği olan bir varlık olarak tanımlar.

Adnan AVCI

Bir yeşil bitkiyi fotosentezden vazgeçmeye ikna etmek, Kantçı pozitivist çevrecilere ekoloji kelimesini söyletmekten daha kolaydır. M. Bookchin

Bilinçli ya da bilinçsizce kullandığınız kavramlar, bizim ekoloji mücadelesinde nerede durduğunuzla ilişkilendirilir. Çoğu zaman da çevreci ve ekolojist hareketler içerisinde, bu kavramlar üzerinden uzun tartışmalar yürütülür.
En keskin ayrım çevre ve ekoloji kavramları üzerinden şekilleniyor, bu ayrım ideolojik bir konumlanmayı da beraberinde getiriyor.
Çevrecilik ve ekolojizmin temel farklarını ve kesişim noktalarını kabaca sıralamaya çalışırken bu tanımlamaların dinamik olduğunu, belirli aralıklarla yeniden tanımlandığını, çoğu zaman iç içe geçtiğini ve birbirinin yerine kullanıldığını vurgulamak gerekir.
Fakat gün geçtikçe daha keskin şekilde, hem teorik üretim alanında hem de pratik mücadele içerisinde çevreciler ve ekolojistler birbirinden ayrılmaktadır.

Sorunun kaynağından uzaklaşmak

Çevrecilik; kapitalizmin yarattığı ekolojik sorunları hafifletmek, yıkımı geciktirmekle ilgilenir. Sorunun kaynağına dair ya bir sözü yoktur, ya bir kaç şirket ya da herhangi bir fabrika hedef tahtasına oturtulmuştur.
Ekoloji mücadelesi ise, sorunun kaynağına dair analizlerde bulunur ve bir mücadele yönteminin yanında ekolojik bir toplum tahayyülü geliştirmeye çalışır.
Çevreci anlayışa göre ekolojik krizin nedenleri; nüfus artışı, teknolojinin verimsiz kullanılması, bazı kirletici sanayiler, hükümetlerin yanlış politikaları, "doğal kaynakların" hızla tüketilmesi ya da bireylerin yeterince duyarlı hareket etmemeleridir.
Çözüm önerileri de buna paralel; bir dizi çevreci reform, verimliliğin arttırılmasına dair politikalar, "yeşil teknolojiler", belirli alanların korunması, bireyleri "bilinçlendirilme" gibi mevcut üretim ve tüketim ilişkilerini -yani sistemin kendisini- sorgulamadan geliştirilen çabalardır.
Ekolojik krizin nedeni ile değil, sonucu ile ilgilenirler. Sistemsel, temel bir dönüşüm olmadan sorunun çözülebileceğine dair inanç genellikle tamdır.

Kapitalizmde ekolojik çözüm aranmamalı

Ekolojizm; ekolojik krizin temel nedenlerini sistemin kendisinde, kapitalizmin işleyiş mantığında ve birikim rejiminde görür. Mevcut üretim-tüketim-bölüşüm ilişkilerinin ekolojik krize neden olduğu ve gittikçe derinleştirdiğini savunur. Büyüme ve ilerleme olmaksızın hayatta kalamayacak olan kapitalizmi hedef tahtasına koyar.
Ekolojizm, çevreciliğin insan merkezci, insan dışındaki her şeyin insan "ihtiyaçları" için var olduğu ve "sürdürülebilir" şekilde kullanılması gerektiği görüşüne karşılık; insanın doğanın dinamik bir parçası olduğu görüşünü savunur.
Çevrecilik doğayı "kaynak" olarak görürken, ekolojizm doğayı kendi iç bütünlüğü ve tarihselliği olan bir varlık olarak tanımlar.
Ekoloji hareketlerinin ekolojik krize karşı geliştirdiği reçeteler ve çözüm önerileri de bu anlayıştan şekillenir.
Ekoloji hareketleri, kirletici, maddiyatçı, doğanın ve insanın sömürüsü üzerinden ilerleyen mevcut sistemin yıkılıp onun yerine insanlığın gezegen ile uyum içinde yaşamalarını sağlayacak ekonomik, politik ve toplumsal bir düzen yaratmak için ekolojik bir devrimin peşindedir.
Bu yüzden çevrecilik, doğanın kirletilmesine karşı bir çeşit niyet ve temenniler bütünü olarak tanımlanabilecekken, ekolojizm 21. yüzyılın politik devrimci gücü/hattı olmaya aday bir ideolojidir.

Ekolojizm 21. yüzyılın politik devrimci gücü/hattı olmaya aday bir ideolojidir.

Ekolojik yıkıma karşı örgütlenmeli

Ekolojist hareket, kapitalizmin doğal ve tarihsel sınırlarıyla yüzleşen yeni bir uygarlık hareketi olarak gelişecek, emek ve kadın hareketiyle de bağlarını kurarak anti-kapitalist mücadelenin temel dinamiklerinden olacaktır.
Bunu söylerken ekoloji hareketini "çevreci" oluşumlardan ayırdığımı hatırlatmak isterim.
Bu ayrıma dikkat çeken F. Özlüer'in ifadesiyle devam edecek olursak: "Ekoloji hareketlerinin anti-kapitalist yönelim taşımayan 'çevreci' biçimlerinin, yeni bir ideolojik mücadele alanının olası muhatapları olarak sistem tarafından yeniden ve yeniden üretileceğine dair fikri ve örgütsel bir uyanıklığı da yitirmemek gerekir."
Başka bir hayatı hayal etme gücünü henüz yitirmemişken, bu günün ekolojik yıkımına karşı daha çok sözümüz olmalı. Bu sözü kurduğumuz yer de diyalektik materyalist bir yöntemle kurgulanmalı. Bu gün ekolojik yıkımın boyutları göz önüne alındığında acil ve güçlü bir sese ihtiyacımız olduğu kesin. Bu sesi yükseltmek de devrimcilerin tarihsel görevidir.

Üsküdar'da mekansal dönüşüm hangi politikanın ürünü?

Üsküdar'da Selma ve Hacı Osman Vasıp Meti Vakfı'na ait binada kiracı olarak işletilen Buhurdan Kafe yıkıldı. "Hayır" çalışması etrafında toplantıların düzenlendiği, akademisyenlerin ve öğrencilerin uğrak yeri olan Buhurdan kafe "riskli bina raporu" gerekçe gösterilerek apar topar yıkıldı. Bizlerde bu sürecin nasıl devam ettiğiyle ilgili kafenin sahibi Ali Erdoğan ile kısa bir söyleşi yaptık.

Toplumsal Özgürlük: Öncelikle bize Buhurdan Kafe'nin yıkılış sürecini anlatabilir misiniz? Ve bundan sonrasında süreç nasıl ilerleyecek?

Ali Erdoğan: Her ne kadar 12 Ekim perşembe günü kafeminiz kullanılamayacak hale getirmiş olsalar da, bu hikâyenin öncesi de var. 2014'ten bu yana defalarca kez buranın yıkılmasına yönelik tehdit edildik. Burasının muhaliflerin mekânı olmaya başladığını, ileri gittiğimizi, söyleyip duruyorlardı.
Anlayacağınız kafemize gelen müşterilerin niteliklerinin çok yüksek olması (akademisyenler siyasetçiler) muhalif bir kimliklerinin olması onları rahatsız etti. "Cihangir İslam, Mehmet Bekaroğlu gibi isimleri kafene alırsan burayı yıkarız" dedikleri de oldu. Ben de tam olarak bu yüzden kafeyi açtığımı, ticari kaygım olmadığını, insanların gelip özgürce tartışabileceği, öğrencilerin gelip ders çalışabilecekleri bir ortam olmasını istediğimi kendilerine ilettim. Yani onların rahatsız oldukları şey benim tam olarak istediğim şeydi.
İnsanlar burayı neden seviyorlar? Çünkü ticari kaygımız yok. Mesela, bizim menümüzde kendi çocuğumuza yedirmeyeceğimiz hiçbir şeyi bulamazsınız. Eşimle birlikte çalışıyorum. Oğlum da zaman zaman gelip bize yardım ediyor.

Peki, onlar neden rahatsız oluyorlar?

Onların başarısızlıkları Türkiye çapında arttıkça, Üsküdar'dakiler bizim üzerimize daha fazla gelmeye, baskı yapmaya başladılar. Milletvekili İsmet Uçma tarafından bile uyarıldım. Hatta bu süreçte biz onlara sizde gelin dedik. AKP ilçe ve mahalle teşkilatından arkadaşlar geliyorlardı ilk başlarda. Sonuçta işin bir vakıf binasını ticari amaçlarla kullanıp, rant elde etmek olduğunu fark ettik. Siyaseti bu durumu perdelemek için kullandıklarını söylediğimizde ise kabul etmediler. En nihayetinde kafemiz yıkıldı. Biz de hem hukuksal olarak davayı takip ediyoruz hem de bize yapılan muamele nedeniyle dava açacağız. Bütün zararı bilirkişi çağırıp tespit ettirdik ve ayıt altına aldık. Önce bir zarar tespit davası açacağız ardından da marka değerimiz için manevi tazminat davası açacağız.
Şu da çok önemli; Üsküdar halkının vicdanında bunların yargılanması gerekiyor. Bunun için de bir takım etkinliklerimiz oldu. Sokak etkinlikleri ve basın açıklaması yaptık. Sokak sohbetleri yaptık. Bunlara devam edeceğiz. Bu olayı hep sıcak tutmak istiyoruz.
Yarın seçim olacak ve biz bunların hesabı o zaman sorulacak. Oy toplamak için adaletten, haktan bahsettiklerinde Üsküdarlılar onlara, "Hangi adaletten bahsediyorsunuz, siz bu insanların ekmeğiyle oynadınız" diye hesap soracaklar. Bunun için uğraşıyoruz.

TÖ: Bir dönem AKP'nin kalesi olan Üsküdar'da referandum sürecinde Hayır kazandı. Halkçı güçler, haktan hukuktan yana olan insanlar, Müslümanlar, demokratlar herkes Hayır'ın etrafında bir araya gelmeye başladı. Mekansal yıkım sürecini Üsküdar'da yükselen bu muhalefeti tırpanlama, bedel ödetme süreci olarak okuyabilir miyiz? Yıkım sürecinin hayır ile bir bağlantısı var mı?

AE: Ben bağlantısı olduğunu düşünüyorum. 90'ların başında Refah Partisinin Beyoğlu teşkilatında siyaset yapmış biriyim ben... Eşim başörtülü. "Evet" kampanyasında iktidar "Hayır"ı gayri meşru olarak gösterirken -orada PKK'liler var FETÖ'cüler var diyerek- Hayır kampanyasının içerisinde biri olarak onların argümanlarını bozan bir duruşum vardı.
Burada mekânımızın simgesel olarak seçilmesinin biraz da böyle bir arka planı var. Biz aslında İslamcı kökenden dindar bir kesimden geliyoruz. Ama bugün iktidar sahiplerinin dini kullandığı gibi kullanmıyor, din tacirliği yapmıyoruz. "Biz de Müslümanız ama işlerimizde hakkı gözetiyoruz, hukuka uyuyoruz adaletten yanayız" dediğimiz için, onların meşruiyetini bozduk. Bu yüzden bizi simgesel olarak öne çıkardılar.
AKP'nin kalesi olan, bütün seçimlerde önde çıktıkları Üsküdar'ı kaybediyorlardı. Son iki seçimde ve en son referandumda oylar giderek azaldı. Üsküdar ilçe başkanı da beni uyardı. "Senin onlarla ne işin var, sen ticaret yapıyorsun, bizden ol kafen dolsun taşsın" dediler. Ben 15 sene denizcilik yaptım. Denizcilikten kafeye geçişim zaten sosyal bir ortamın içerisinde olmaktı. Kendi kimliğimle birlikte toplumda var olabilmekti. Bu kafede onu sağladı. Üsküdar'da hiçbir mekân benim mekânım gibi değildir. Benim mekânım yukarıda da söylediğim nedenlerden dolayı çok fazla ilgi çekiyordu, insanlar geliyordu. Bizim kafemiz günlük siyasetin çokça konuşulduğu, tartışmaların yapıldığı insanların merak ederek geldiği bir yerdi. Oradaki görüşlere itibar edilmese bile gelirlerdi. Elbette bu durum hem AKP ilçe teşkilatına hem de il teşkilatına taşındı; "Orada siyaset yapıyorlar, bu mekânda ciddi siyaset kuruyorlar, hayır platformu orada toplantılar yaptı, bunlar böyle giderse Üsküdar'ı alacaklar" diyerek bu yıkımı için nedenler yaratıp süreci öne çektiler.

TÖ: Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

AE: Bu ülkede hak hukuk adaleti savunmanın bir bedeli var. Bizim ödediğimiz bedelin, insan hakları savunucularının ve başkalarının ödediği bedel yanında bir değeri yok. Bizim sadece mekânımızı yıktılar. Biz gideriz başka yerde de çalışırız, hep çalıştık zaten. İnsanlar bunun için yıllarca hapiste kalıyorlar, her şeylerini kaybediyorlar, biz onların yanında bir şey kaybetmiş sayılmayız. Ama asla buradaki mücadeleyi bitirmeyeceğiz. Buradaki mesele bizim ekmeğimizin meselesi değil. Bir vakıf binasını rant elde etmek için yıkmış olmaları. Vakıf malını koruma mücadelesidir. Üsküdar da her yer Buhurdan olacak, hak hukuk mücadelesi orada da devam edecek.

Üsküdar Buhurdan kafenin yıkımına karşı Üsküdarlılar eylemlerde buluşuyor.

KADRO

Yeni dönemin kadro tipolojisi

Kaos devrimciliğine giriş

Gelecek zamanda bir anın belirleyeni ya da kontrolsüzlüğün yönetimini kendi lehine sağlamak, bilinmeyene doğru yapılan kararlı adımlarla mümkündür.

Mithatcan TÜRETKEN

Evrenin hareketinin kaotik olduğu fikri, günümüz bilimsel araştırmaların çoğuna konu olmuş ve çokça kabul görmüş bir teoridir. Newton' un "başlangıç verileri bilinen olayların kesin sonuçlarını bulmak" üzerine kurulu fizik formüllerinin, gerçek hareketi kavramadaki yetersizliği gün yüzüne çıktıkça bu teori üzerine çalışmalar hız kazandı. Heisenberg ve Einstein'ın belirsizlik ve zaman üzerine yaptıkları öneriler, Edward Lorenz'in meteoroloji tahmin hesapları, Benoit Mandelbort'un geometrik incelemeleri ile beraber bilim, felsefe, matematik, sanat ve siyaset ile ilintili halde kaos teorisi gün geçtikçe geliştirilmektedir. Karmaşık, şekilsiz, anlaşılmayan, kontrol edilemeyen hal olarak ifade edilen kaos, teoride kendi içinde bir düzene sahip olarak kabul görüyor. Kaosun düzensizlik olarak algılanmasının nedeni, insanın düzen algısının dışında bir düzene tekabül etmesindendir.

Kapitalist toplum ve kaos

İnsanın insan ile ve doğa ile ilişkisini sermayenin büyümesi üzerine şekillendiren kapitalist toplum düzeni de bu çerçevede kaotiktir. Bir yaprağın dalından kopması ve yere düşmesi hareketi birçok dış faktörün etkisi altında ne kadar karmaşık ve tahmin edilemez ise, sermayenin gidişatı da dış etkiler altında benzeri şekilde ilerler. Egemenlerin kendi içlerinde ve ezilenlerle olan çatışkısı, olayların hızı arttıkça kaotik durumu daha da görünür hale getirmiştir. Hareket öyle bir seviyeye ulaştı ki belirsizlik; krizli - şiddetli- çöküntülü bir seyir izlemektedir.

Yeni dönemde karmaşanın kaosun devrimcisi olunmalı. (Resim: Cy Twombly)

Aynı anda birden fazla gücün devrede olduğu ve çok hızlı hareket ettiği günümüz politik ortamını, popüler kelebek etkisi kavramı ile ifade edecek olursak; farklı kelebeklerin kanatlarından başlamış fırtınaların çarpışması tabirini kullanmamız gerekir.

Devrimci seçenek

Böylesi şiddetli şok dalgaları içerisinde devrimci seçeneği yaratmanın ön koşulu fırtınaya dalmak ve bu durumun bir parçası olduğumuzu unutmamaktan geçer. Eğer politik gelişmeler kaotikleşiyor ise geçmiş şimdiden daha düzenli idi. Evrenin dahi genişlediği, hareketin hızlandığı ve düzensizliğin formlar değiştirdiği bir düzlemde, zamanın oku geri dönmeyecektir. Daha kompleks, daha karmaşık ve anlaşılmayı bekleyen yeni bir düzensizlik biçimi sürekli kendini yineleyecektir.
Gelecek zamanda bir anın belirleyeni ya da kontrolsüzlüğün yönetimini kendi lehine sağlamak, bilinmeyene doğru yapılan kararlı adımlarla mümkündür. Dolayısı ile bir şeyleri değiştirmek için eski koşulları beklemek diyalektiğin yasalarına aykırıdır. Belirsizlik fırtınasında etkisizleşmek- sürüklenmek ya da önceden uzun uzun düşünerek emin şekilde ilerlemeyi bekleyen Newtonculuk - hesapçılık eşit ölçüde özgürlükten uzaklaşır. Özgürlük; belirsizliğe en iyi şekilde hazırlanan, bu hazırlığın mutlaka dağıtılacağını bilen, kaotik hareketin bilinç üstü karakterini çözmek için zihnin ve davranışın sınırlarını sürekli zorlayan insan müdahalesinin başarısında gizlidir. Bir ışın çizgisi üzerine binip gezintiye çıkan Einstein' in hayalciliğinde, zamanı yavaşlatanların işidir.

Sverdlov ve devrimin kurmayı olmak

Sovyet devriminden 100 yıl sonraki günümüz koşullarında bile, o devrimin en önemli mimarlarından olan Sverdlov, devrimci kadrolar açısından hala önemli bir model.

Pelin KAHİLOĞULLARI

Ekim Devrimi'nin 100.yılında bir kez daha insanca yaşam umuduyla devrime yürüyenlerin izinden yeni yollar açarak ilerliyoruz.
Evet, "Ekim Devrimi kitlelerin eseriydi", ama aynı zamanda kitlelerin yürüyüşünde devrimci öznelerin rolü de kritik bir belirleyendi.
Lenin'in kimi yazılarında da "devrimci ve profesyonel kadroların yetiştirilmesi" sorunu gündemdeydi. İşte, Lenin'in partisinin öncü örgütçüsü Sverdlov da, "devrimci kadro" sorununu dert edinmişti. Sverdlov, 16 yaşında devrimci mücadeleye katılmış, 21 yaşında Bolşevik parti merkezine seçilmişti. O, tam anlamıyla partinin örgütçüsüydü.

Yerinde ve kararlı tutum takınma

Devrimci mücadelede tutarlılık ve süreklilik hem işin yapılışı hem de kadro kişiliği açısından önemlidir. Devrimci kadronun yetenekleri, çalışma içinde sorunların üstesinden gelip başarı kazanmasıyla yetkinleşir. Ama tersinden yetkinleşmenin koşulu da, tutarlı ve sürekli şekilde çaba harcamakla mümkün olur. Sverdlov'daki muazzam örgütçülük yeteneği, illegal çalışmanın, yoksulluğun, hapis ve sürgünün bütün basıncına karşılık, kendisini parti ve işçi sınıfı içinde sürekli yeniden üretmesiyle gerçekleşmişti. Sverdlov, sorunlar karşısında bocalamamış ve yılgınlığa kapılmamıştır. O, bir "sorun çözücüdür." Sorunları yüzeysel değerlendirmekten uzak duran ve yakınmayı ya da gerekçe üretmeyi dışlayan Sverdlov, gerekli bağlantıları kurup buna uygun yönlendirmeler yaparak, Lenin dâhil bütün yoldaşları için çözüm merkezi olmuştur. "Urallı Delikanlı", başta işçi havzası olan Ural olmak üzere, çoğu yerde çekirdek birimler ve parti örgütleri kurmuş, onlarca kadro yetiştirmiş ve en önemlisi de o kadroları doğru yerlere yerleştirmiştir.

Yaratıcı döngüyü sağlayabilme

Devrimci mücadele, bireyin hiçleştiği-paçavraya döndüğü günümüzde, devrimci kadro için, özgürleşeceği, yeteneklerini açığa çıkaracağı ve hayata geçireceği bir fırsattır. Fakat, bu fırsatın gerçek sonuçlar üretebilmesi, oldukça zorlu bir sürecin sonunda ve ancak kaos ortamında ayakta durabilenler tarafından değerlendirilebilir. Salt devrimci mücadelede önderleşmede değil, aslında sanat dâhil her yaratım sürecinde, yetenek-olgunlaşma-birikmenin açığa çıkmasında esas olan, doğumun gerçekleşmesinden hemen önceki sancıların üstesinden gelmektir. Üstelik aşılamayan sancılar, bir enerji ya da ürün olarak açığa çıkmamakla kalmaz, tıkanan kişide çözülme ya da çöküşü tetikleyebilir.

Davaya sınırsız bağlılık

Sovyet devriminden 100 yıl sonraki günümüz koşullarında bile, o devrimin en önemli mimarlarından olan Sverdlov, devrimci kadrolar açısından hala önemli bir model.
O, mücadeleye ilk başladığı andan yaşamının sonuna kadar devrime bağlı kalmış, devrimin işçisi olmuştur.
Kısa yaşamının büyük kısmını, tutsaklık-sürgün-firar denkleminde geçirmiştir. Cezaevlerinde ve sürgünlerde bile, bireyleri tanımaya, örgütlemeye ve gerekli gördüğü birimlere yönlendirmeye devam eden bir kararlılığa ve yaratıcılığa sahipti. Ekim Devrimi'nin kritik, en karmaşık ön günlerinde de örgütlenmeyi sürdürürdü ve örgütlediği partiyle devrimin günlük akışını idare etmeyi becerebildi.
"Kitabı yaşamla sınıyorum, yaşamı da kitapla. Bu benim eğitimim" diyen Sverdlov, devrim mücadelesinde teori-pratik birliğini cisimleştiren bir karaktere sahipti. Bu yüzden de kitle-kadro-parti-önder diyalektiğinin ustası oldu ve kahramanlaştı.

Kopuş ruhunun yaratımları-2

Öncülük ruhuna bürünmüş bir devrimci militan bilir ki en büyük dostu da düşmanı da insanın kendisidir. Çünkü devrimci militan kendini yene yene zafer kazanır. Çünkü o yorumcu değil değiştiricidir.

Haydar ARIKUŞU

Yazının birinci bölümünde (Eylül-Ekim 2017 sayı-T.Ö); devrimcilik yolunda bireyin ilk kopuşunun, "sistemden" kopuş olduğunu, kapitalist düzenin yaşam sularından bağımsızlaşması gerektiğini vurgulamıştım. İkinci kopuşun ise, devrimci bireyin kendi küçük burjuva, burjuva alışkanlık ve zaaflarından kopuş olması gerektiğini belirtmiştim. Birincisinde, yaşamsal, paradigma değiştiren bir kopuş vardır. Düzenin biçtiği yaşam rolü reddedilerek yeni bir yaşama, kişiliğe bürünülür. Bunun adı devrimcileşmektir.
İkincisindeyse, devrimcileşen bireyin zaaflarından, alışkınlıklarından kopuş gerçekliği yaşanır. Bu iki kopuşu, deyim yerindeyse şuna benzetebiliriz: Birincisi "kişilik binasının" kaba inşaatıysa, ikincisi ince işçiliktir. Ya da psikoloji diliyle konuşursak birinci de karakter, ikincisindeyse huy değiştiririz.

Süreklilikteki yeni

Kopuş süreklilikteki yenidir. Devrimci kişiliklerimize yeni nitelikler, beceriler kazandırmaktır. "Savaş siyasetin başka araçlarla sürdürülmesidir." Der Clausewitz. Bireyler de, tarihsel süreç içerisinde, kendi "kişilik gelişimi siyasetinde" kopuş ruhuyla en kanlı savaşları verir. Kişisel gelişim süreci yeni biçimlerle yeni niteliklerle sürdürülür.
Yaşamın tatlı sularında gezinirken kendiliğinden süren hayatlarımız başka bir biçime dönüşmeye zorlanır. Sistemle baş edebilmek için kesici, değiştirici, sancı verici yeni şeyler çıkar önümüze…
Kopuş keskindir ve savaşçıdır. Delicidir ve serttir. Sarsar ve parçalayıcıdır.

Çelişkinin yüreğindeki kuşku

Öncülük ruhuna bürünmüş bir devrimci militan bilir ki; en büyük dostu da düşmanı da insanın kendisidir. Çünkü devrimci militan kendini yene yene zafer kazanır. Çünkü o yorumcu değil değiştiricidir.
Bir şey olmamışsa ben "yapamadım", ben "beceremedim" diye düşünür. Hedeflerini gerçekleştirememişse, başaracak kadar "istememişim" diye kendini kahreder. Eğer istememişse de, "düzenin sularına kendimi kaptırmışım" diye kendini şüpheyle sorgular. Bu gerçekliği Lenin'in Felsefe Defterlerinde belirttiği şu uzun alıntıyla pekiştirmek istiyorum:
"Çelişkinin olumsuz yanıdır proletarya. Çelişkinin yüreğindeki kuşkudur. Eriyen ve kendi kendini yok eden özel mülkiyettir.
" çünkü proletarya, bu zaferi ancak kendi kendini ve kendi kendisiyle birlikte karşıtını yok ederek kazanmaktadır. Zafer kazandığı anda da proletarya, 'kendini içeren karşıtıyla, özel mülkiyetle birlikte ortadan kalkmış olur."
(Felsefe Defterleri- s,17 Lenin)

Koparmakla gelen

Hayatın ilkesi kopuş ve süreklilik diyalektiğidir. Kopuşlar olmadan sürekliliğe yeni nitelikler de kazandıramayız. Yeni nitelikleri yakalarken reddedişler, arınmalar, yaratıcı kurgular içinde yaşarız. Adı üstünde kopuş, koparmak eylemidir. Koparmak bireyselleşmek, bağımsızlaşmak, kendin olmak yolunda ilk adımdır. Yeni doğan bebeğin, göbek bağını koparması gibi mesela… İlkler daha sonra da devam eder ve süreklileşir. Koparmamız gerekenler, yeri gelir aile bağları, yeri gelir düzenin bağları olur.
Büyümek, olgunlaşmak, devrimcileşmek, bireyin içindeki bağları kopara kopara yol almasıdır.

Sonuç olarak

Devrimci kadronun en büyük gücü, örgütlülüğü, ideolojisi ve kişiliğidir. Sınıflar savaşının, derin akıntılarında, yüksek dalgalarında boğulmadan yüzebilmektir devrimcilik… Köklü burjuva ideolojisi zemininde çetrefilli insan ilişkilerinde dolaşmak ve düzeni değiştirmeye çalışmak zorluklarla doludur. Değiştirmek, değişmek ister. Tarihsellik içinde bugünü "anın somutluğunda" yakalamak ister.
Kopuş ruhunun yaratıcı hamleleriyle oluşturduğumuz kişiliğimizin çelikleşmiş manivelasıyla yarınlar bizim olacaktır. Sınıflar savaşını ancak kendisiyle savaşmaya göze alanlar kazanacaktır.

KÜLTÜR/SANAT

İnsanlığın zorunlu sınırından, sonsuzluk arzusuna...

Yunan tragedyası ve "sınırın ihlali"

Oidipus'un kendi edimlerinden dolayı işlediği bir suç yoktur. Oidipus'un suçu, zaten o doğmadan yazılmıştır.

Özgür UMUT

Antik Yunan hakkında yapılabilecek tartışmalara nereden başlanılması gerektiğini kestirmek pek zor. İç içe örülü lojik bir mekanizmanın işlediği hissi ile her başlangıç noktası, bir önceki sebebin sonucu oluveriyor, kişi Homeros'a değin bu sebep-sonuç zincirini takip etmek zorunda kalıyor. Homeros'a varmadan Sofokles'te durmak, bir tragedya yazısının yararına olacaktır.
H.D.F. Kitto, Antik Yunanlıların logos'a(düzen-oran) olan inancının Herakleitos'tan çok daha öncesine dayandığını söyler. Bu logos, evrendeki kutsal bir dengeyi, yüce bir kozmik Kanun'u, beşeriyetin üzerinde bir düzeni, adaleti ifade ediyor. Copleston, [de facto] materyalist Yunan felsefesinde bile satır aralarında bu kozmik Kanun'un işlediğini göstermiştir.
Annamaria Cascetta "trajik olanın", bu "sonsuz"(infinite) Kanun ile sonlu"(finite) insanlığın arasındaki "zorunlu sınırda" ve sonsuza olan arzuda yattığını belirtir. Tragedya da, bu sınırın ihlalini sahneleyen performans olarak tanımlanır.
Her ne kadar bu sınırın ihlali karakterlerin aktif edimleri üzerinden gerçekleşse de arka planda karakterler-üstü bir düzen vardır. Kitto tragedyanın bu iki düzlemde aynı anda ilerlediğini söyler. Yalnız edimlerin, karakterin sürüklendiği trajik noktayı açıklamaya yetmediği gibi, edimlerden sıyrılmış bir kaderin karakterleri sürüklediği de yeterli bir cevap değildir. Bu noktanın Sofokles'in Kral Oidipus oyununda geçerli olmadığı söylenegelmiştir.

Oidipus'un suçu

Kral Oidipus, şehri Thebai'yi kasıp kavuran bir salgının kaynağını arar. Geçmişte şehri bir canavardan kurtaran ve başına geçen kahraman kral, aslında şehrin eski kralı olan öz babasını kendi elleriyle öldürdüğünü, öz annesiyle evlendiğini, böylece şehre düşen belanın kaynağının aslında kendisi olduğunu öğrenir. Tam bu noktada, Oidipus'un "sınırı" ihlal ettiği görülebilir. Tanrısal Kanun'a (hatta toplumsal ahlaka) uygun olmayan edimleri, insanlığa çizilen "sınırı" aşmıştır. Ancak ilginç olan şudur ki, tarihin en talihsiz karakteri denilebilecek bu karakterin kara kaderinde "özgür" kararlarının ve edimlerinin hiçbir etkisi yoktur (en azından öyle görünür). Arkada işleyen asıl senaryoda Apollon ona bu kaderi çizmiştir. Kehanet henüz Oidipus doğmadan önce aileye bildirilir, aile Oidipus'u öldürülmek üzere ormana gönderir, bir çoban Oidipus'u kurtarır, Oidipus büyür, kehanetten haberdar olur, bu yüzden büyüdüğü şehirden kaçar ve doğduğu şehir Thebai'ye gelir. Yolda babasını öldürür, şehri canavardan kurtarır ve kralsız şehrin başına geçip annesiyle evlenir. Burada sınırın ihlali pek açıktır (hatta daha önce görülmemiş biçimde).
Ancak Bernhard Zimmerman, Oidipus'un bunları hak etmediğini belirtir. Aias'ın aksine (kendini tanrıların yardımına ihtiyaç duymayacak kadar ihtişamlı görür), Kreon'un aksine (kutsal bir ritüel olan gömülme işlemine izin vermez), Oidipus'un kendi edimlerinden dolayı işlediği bir suç yoktur. Oidipus'un suçu, zaten o doğmadan yazılmıştır.

"Kör Oidipus tanrılara çocuklarını övüyor" 1784. Bénigne Gagneraux, Nationalmuseum, Stockholm

Oidipus'un hakkı

Cascetta burada klasik anlayıştan farklı olarak, Oidipus'un sınır ihlalini oyunun içinde görmeye yönelir. İhlali Oidipus'un tasarrufunda olmayan edimlerdense, Oidipus'un kâhin Teiresias'a saygısızlığında, Kreon'a yönelttiği temelsiz suçlamalarda, tanrısal vahyi sorgulayışında görür. Bu belki okur için de, Oidipus için de daha adil bir açıklamadır.
Tragedyaların sonunda seyircinin arınmasını ifade eden catharsis (catharsis pek tartışmalı bir terimdir, Aristoteles'ten beri farklı biçimlerde tanımlanmış olsa da Cascetta'nın tanımı logos'u açıklamak adına daha faydalıdır), Oidipus'un gözleri ile cezalandırılmasında, soyunun adının kirlenmesinde, şehirde statükonun tekrar kurulmasında ve geniş çerçevede, kozmik düzenin tekrar dengelenmesinde vücut bulur.

Sanat serüveninde yeni bir yol

Özgür ve bağımsız sanat yeni biçimleri keşfetmek demektir, sadece sanat eserinde değil, sanat üretiminde de bu gereklidir.

Kıvanç SÖYLEMEZ

Türkiye'de bugün kültür ve sanat alanı çifte bir baskı altında. Bir yandan devletin baskıcı politikalar, belirli bir ideolojiyi inşa etmeye çalışan ve bağımsız ve muhalif akımları kriminalize ve marjinalize eden bir yaklaşım içerisinde. Diğer yanda ise, daha sinsi ve doğrudan zora başvurmayan sermayenin baskısı var. Sermaye her toplumsal alana sızıyor ve bu topyekun saldırı neoliberal dönemde daha da arttı. Marx'ın basın özgürlüğü hakkında söylediği bir söz vardır: Gerçek basın özürlüğü basın emekçisinin para için çalışmadığı takdirde mümkün olur. Bu kültür ve sanat alanı için de geçerli. Asıl özgür sanat piyasanın zor mekanizmalarından kurtulduğu takdirde mümkün.

Demokratik cumhuriyette bağımsız sanat ve kültür

Türkiye'de bir demokratik cumhuriyet ihtiyacı vardır. Demokratik cumhuriyet sadece siyasi bir talep değildir, bütün toplumu kapsıyor. Demokratik cumhuriyet, birkaç temel hakkın ötesinde, yeni bir yaşama doğru atılan adımlar demektir. Çalışma saatlerinin azaltılması, eğitim seviyesinin arttırılması, halkın çeşitli mecralarda öz örgütlenmesi, özgür ve bağımsız kültür ve sanat çalışmaları ve bunları sağlayan alanlar, dernekler demektir. Kısaca, hedef mevcut baskıcı ve muhafazakâr sistemin yarattığı bozuk, nevrotik, özgüvensiz bireylerin yerine; güçlü, özgür, yaratıcı, kendi kaderinin öznesi olan ve toplumun dışında değil, kendini toplum ile bağlantılı bir halde algılayan bireyleri inşa etmektir.

Sanatın özerkliği

"Modern" çağın sanat tartışmalarının genel çerçevesinde bir ikilik var: Sanat için sanat (L'art pour l'art) ve angaje sanat (toplumsal, siyasi bir hedefe yönelik sanat). Bu ikilik yetersiz ve aşılması gereken bir yaklaşım. Sanat için sanat tarihsel anlamda burjuva moral ve düşüncesine karşı bir isyandır. Sanatın burjuva toplumun yeniden üretilmesine hizmet eden bir faaliyet olarak değil, bağımsız ve sadece yaratıcılığa bağlı bir faaliyet olarak tanımlanmasıdır.
Fakat bu isyan ne kadar haklı ve doğru olsa da; sanat için sanatı savunanlar çoğu zaman burjuva ideolojiye karşı dururken, burjuva toplumun toplumsal ve ekonomik ilişkilerine dair kör ve sağır kaldılar. Bugüne dek süren çifte baskının sadece bir yanına odaklandılar. Angaje sanat ise, sanatın doğrudan diğer yanını vurgularken, sanatı genel olarak bir siyasi hedefe tabi kılındı.
İnşa edilmesi gereken, bu ikiliği aşan, özgür ve bağımsız, fakat toplumsal bağlamını bilen ve o toplumsal bağlamının zoruna karşı sanat üreten bir anlayış. Bu sadece başka bir sanat anlayışını gerektirmiyor, aynı zamanda başka bir üretimin pratiğini de gerektiriyor. Özgür ve bağımsız sanat yeni biçimleri keşfetmek demektir, sadece sanat eserinde değil, sanat üretiminde de bu gereklidir.

Serüvene çıkmak

İtalyan bir atasözü der ki, "Eski yoldan yeni bir yola çıkan, geride ne bıraktığını bilir ama ne bulacağını bilmez." Yeni biçimleri keşfetmek serüvene çıkmak demektir. Yolun nereye evrileceği belli değildir. Serüven, güvenli limanda kalmak değil, fırtınalı denizde rota belirlemek demektir.
Özgür ve bağımsız kültür ve sanatı yeniden inşa etmemiz gerekiyor. Geçmişten öğrenebileceklerimiz vardır. Ama gidilecek yol henüz keşfedilmemiş bir yol. Özgür ve bağımsız bir sanatı inşa etmek sadece sanat alanıyla sınırlı kalan bir serüven de değil. Demokratik cumhuriyetin bir ayağıdır. Bunun için kabaca Demokratik cumhuriyete "hizmet etmek" zorunda değildir sanat. Gerçek anlamda özgür ve bağımsız biçimlere kavuşarak demokratik cumhuriyete en iyi şekilde "hizmet etmiş" olur.

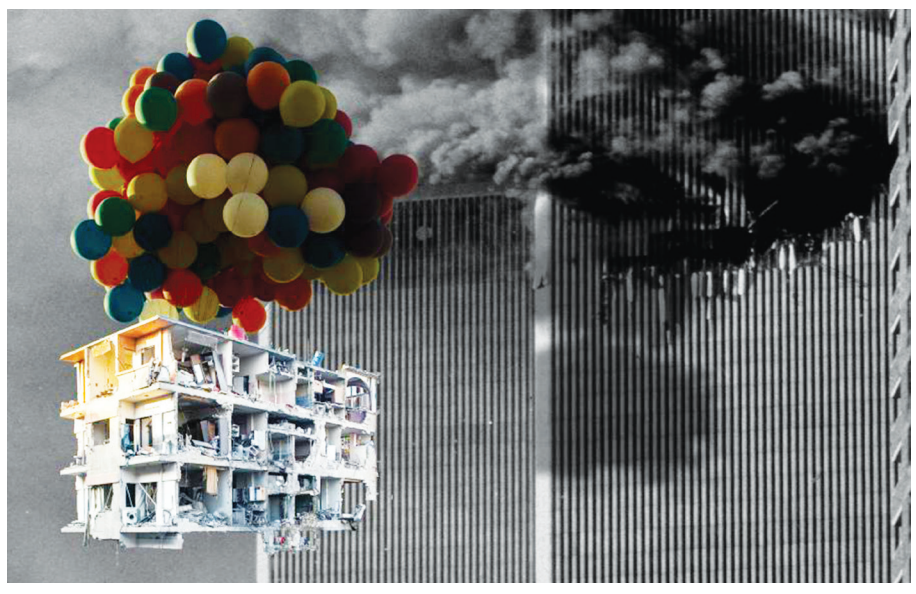

Serüven, güvenli limanda kalmak değil, fırtınalı denizde rota belirlemek demektir.

toplumsal özgürlük

Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Mert Can Hepgoncalı
Adres: Hüseyinağa Mah. İstiklal Cad. Balo Sok. No: 29/3 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza, No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00